DE METAMORPHOSEON OVIDII CODICE PLANUDEO.

DISSERTATIO INAUGURALIS
QUAM
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS
CONSENSU ET AUCTORITATE
IN
UNIVERSITATE GRYPHIENSI
AD
SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE CAPESSENDOS
SCRIPSIT

HENRICUS W. H. MUELLER
BREMENSIS

GRYPHIAE
TYPIS IULII ABEL
MCMVI
1906

Examen rigorosum sustinuit d. 8 mensis Iunii a. 1903.

Consensu et auctoritate ordinis philosophorum dissertationem typis expressam esse testatur

O. Seeck,
ordinis philosophorum h. a. decanus.

Ad ordinem philosophorum de comprobanda dissertatione rettulit

A. Gercke,
professor p. o.

THORMANNIS SIEVERTSHAGENSIBUS

S.

Maximus Planudes primus saeculo XIII exeunte litteras Latinas a memoria remotas repetivit et nonnulla Latinorum scripta in linguam Graecam vertit. Has inter interpretationes Catonis disticha, Boethii de consolatione philosophiae libri, Ovidii Metamorphoses in Graecam linguam pedestrem versae exstant. Hanc versionem praebent codices Parisini 2848 (A) et 2849 (B), quorum prior opus integrum complectitur, alter deficit in octavi libri versu septingentesimo decimo quarto, unde ad complendam, quam Lemaire instituerat, Ovidii editionem A. Boissonadius a. 1822 foras dedit non ita bene. Nam cum fundamenta recensendi tantummodo in illis duobus codicibus et inde a libri VIII v. 714 in uno posita sint, editio veluti vacillat atque claudicat multisque locis, quatenus scripturas cum Ovidii verbis discrepantes, si neutri versionis libro fidem esse apparet, Planudi ipsi potius quam librarii neglegentiae attribuamus, est in dubio. Quae metamorphoseon versio, cum neque ob artem vertendi neque ob dicendi genus laudari possit, tamen maximo usui nobis est ut adiumentum criticum et emendationis subsidium, quia Ovidii libri codicibus traduntur non adeo bonis, ut versionem s. XIII eamque omnes Metamorphoseon libros amplectentem respuere liceat. Mihi autem investiganti, quantam auctoritatem exemplar Planudeum nancisceretur, tot tantaeque egregiae scripturae occurrerunt, quibus nullus liber eodem modo commendatur, ut Planudem codice non optimo usum esse, cur diceret Boisso-

nadius,[1]) ut omittam levitatem temere assentientium, valde mirarer.

Sed priusquam interpretis codicem ad recensendas Metamorphoses utilem esse probem, de vertendi ratione agendum est; cuius quae apud Planudem consuetudo sit, quoniam Alfredus Gudemanus[2]) satis explanavit, ego paucis lineis adumbrabo. Scilicet Planudem verbum pro verbo reddidisse, singula saepe infeliciter expedivisse, paucis exemplis demonstratur:

III 107: primaque de sulcis acies apparuit hastae = πρώτη μὲν φάλαγξ ἐκ τῆς αὔλακος ἀνεφάνη, δόρατα. Habuit igitur „acies" pro agmine et „hastae" in plurali esse positum putavit.

IV 277: quem nymphe pelicis ira contulit in saxum = ὃν ἡ κατά τινος Νύμφης μοιχαλίδος ὀργὴ εἰς λίθον μετήνεγκεν. „Nymphe" enim genetivum et „ira" nominativum putavit.

III 454: quid me, puer unice, fallis? = τί με, παῖ, μονώτατον φενακίζεις; Coniunxit igitur „unice" cum „fallis".

VII 49: te face sollemni iunget sibi = ποίει τοιγαροῦν ὅπως ἑαυτῷ χαίροντί σε συνάψαι. „Face" imperativum verbi faciendi esse putavit.

VII 84: et casu solito formosior Aesone natus illa luce fuit = καί, κατά γε τὸ συμβαίνειν εἰωθὸς, περικαλλέστερος ἑαυτοῦ, τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁ τοῦ Αἴσονος γέγονε παῖς. Prave igitur „solito" cum „casu" coniunxit.

IX 429: 'o nostri siqua est reverentia', dixit, 'quo ruitis' = 'ὦ ἡμέτεροι', φησὶν εἴ τίς ἐστιν αἰδὼς, ποῖ φέρεσθε; In voce „nostri" lapsus est.

XI 513: ibat in arma ratis = ἡ ναῦς ᾔει πρὸς ὅπλα.. „Ratis" igitur pro nominativo habuit neque „arma" quid valerent vidit.

---

1) Cf. praef. pag. XI.

2) Alfredus Gudeman: De Heroidum Ovidii Codice Planudeo. Diss. Berol. 1888 p. 5 sqq.

His locis et multis aliis — neque enim sum copiam exemplorum persecutus[3]) — Planudes quamvis ab Ovidii sententia aberraverit, verbum pro verbo reddidit. Sed etiam interpretationes inveniuntur, quae a codicum consensu valde discrepare videntur neque facile explicantur; et quamquam omnia exsequi hoc loco non opus est, praesertim cum nonnulla postea per occasionem commemorentur, tamen hanc rem diligentius tractabo, ne ad exemplar Latinum, quae sunt interpretis ipsius, referantur. Nam Planudem persaepe frustrati sunt oculi, ut

I	562	pro	augustis	legit	angustis	et	vertit	στεναῖς
IV	248	„	calorem	„	colorem	„	„	χροιάν
	426	„	inultos	„	multos	„	„	πολλάς
	628	„	orbe	„	urbe	„	„	εἰς πόλιν
VI	219	„	equis	„	aquis	„	„	ὕδασιν
VII	452	„	regia	„	regio	„	„	χώρα
VIII	823	„	pennis	„	poenis	„	„	τιμωρίαις
IX	305	„	adsunt	„	adeunt	„	„	παρίασιν
XIII	40	„	ulla	„	illa	„	„	ἐκεῖνα
	201	„	moveo	„	moneo	„	„	νουθετῶ
	614	„	lassant	„	laniant	„	„	διασπαράττουσι
	628	„	limina	„	lumina	„	„	ὀφθαλμούς
	663	„	poenae	„	paene	„	„	ὀλίγου δεῖν
XIV	847	„	flagrans	„	fragrans	„	„	εὐωδιάσασα

et verba copulata coniunctaque diremit,[4]) ut

---

3) Cf. I 348, II 50/1, IV 40/1, 224, 233, 258, 509, 524, 568, 593, 603, 741, 753, 769, V 111/3, 220, 317, 372, 527, VI 25, 268, 385, 574, 663/5, VII 52, 80, 272, 275/6, 285, 459, 531, 593, 728/9, 737, 769, 852, VIII 74, 290, 330, 414, 492/3, 540/1, 643, IX 84, 92/3, 168, 221, 246, 348, 462, 465, 498, X 38, 40, 56, 70, 148, 391, 395, 568, 643, 680, XI 22, 135, 283, 344/5, 706, 768, XII 263/4, 497, 524, 612, XIII 251/2, 361/2, 374, 552 sq. 619, 632/3, 642/3, XIV 30/1, 67, XV 144, 238, 311, 323/4, 495/6, 503, 607, 691, 824.

4) Errores etiam inde proficiscuntur, quod interpres voces inusitatas resecat aperitque: exempli causa IV 712 „praepes“ vertit

VI 401: extemplo = ἐκ τοῦ νεώ.

VI 673: inmodicum = εἰς βραχύ.

VII 69: coniugiumne putas? = ἀλλά γε μὴ τοῦτο, Μήδεια, συζυγίαν οἴου et eodem modo

IX 430: tantumne aliquis sibi posse videtur, fata quoque ut superet? = μήτι τοσοῦτον ἑαυτῷ τις δοκεῖ δύνασθαι, ὡς καὶ τῶν Μοιρῶν περιγίνεσθαι.

X 336: interdictae spes = ὦ μεταξὺ ῥηθεῖσαι ἐλπίδες,[5]) tum imprimis errore rapitur, aut si verbum quoddam in duas res valet, ut

VII 506: nitente sinistra = τῆς εὐωνύμου χειρὸς λαμπούσης.

VII 619: tonitruque secundo (i. e. fausto) = βροντῆς ἑπομένης.

VIII 265: „voto" habuit pro substantivo εὐχαῖς vertens.

XIII 110: „caelatus" vertit in καλυπτομένη et eodem modo

XIII 291: „caelamina" in κάλυμμα

aut si duabus vocibus, quae non idem significant, inest quaedam similitudo, erravit, ut

II 8: Tritona canorum = Τρίτωνά τε πολιόν; confundit igitur „canus" et „canorus", cum eandem vocem nomen esse proprium ratus XIV 102 τοῦ Αἰολίδου Κανώρου vertat.

VII 678: si cornus, nodus inesset = εἰ δὲ κεράτινος, ὄζος ἂν τούτῳ προσῆν, ubi „cornus" e cornu esse factum putat.

---

in προηγούμενος, vocem ex „prae" et „pes" compositam forsan ratus, vel agnoscere V 112, XII 251 in ἀγνοεῖν, a privativo habito eodemque modo IX 672 ἀγενής idem velle quod ingenuus opinatus.

5) Sed etiam, si pro XII 583 „ubi has iam iam casuras adspicis arces" legis „ὁπότε τὴν 'Ασικὴν ἀκρόπολιν πεσουμένην ὁρᾷς", minime codicis discrepantiam quaeso putes; nam Planudes invenit „ubi hasiam [vel creberrimum illud librarii vitium „asiam"] iam casuras adspicis arces" et omisso iam, cum asiam quid velit nesciat, vertit tanquam asias invenisset. Quam angustis deliberationibus Boissonadius sit illigatus, ex eo apparet, quod „'Ασικήν forsan 'Ιλιακήν" annotavit.

X 723: indignis palmis = χερσὶν ἀγανακτούσαις, ceu invenisset „indignantibus“.

XII 321: inserit amento digitos = ὑποβάλλει τῷ πώγωνι τοὺς δακτύλους. „Amentum“ et „mentum“ confudit.

Hos locos non solum ut ignorantiae crimen confirmetur, attuli, sed etiam ut Planudis consilium singula verba vertendi demonstretur; nimirum his similibusque locis ad intellegendum non apertis ab emendandi studio abhorruit. Quae cum ita sint, etiam voces, quas proprie vertere nescit, etiamsi a codicibus latinis discedere videntur, ne Planudis exemplari potius quam ipsi attribuamus, cavebimus. Nemoque mirabitur, quod tales errores persaepe in Graeca interpretatione inveniuntur, si considerabit, quam raro illis temporibus cum Romani tum Graeci munus vertendi susceperint et quibus adiumentis Planudes, quem primum suae aetatis litteris Latinis occupatum esse iam supra commemoravimus, hoc tractare coeperit. En talia interpretationis vitia:

V 299. 676	pica	vertit	in	κίσσα
329	caper	„	„	καπρός
330	feles	„	„	δορκάς
339. VI 22. IX 396	pollex	„	„	λιχανός
432	caeruleus	„	„	ξανθός
VI 22	teres	„	„	τετορνευμένος
646	stridere	„	„	κνίσσαν ἀνιέναι
VII 196	pollens	„	„	σφριγῶν
543	degenerat palmas	„	„	ἀφαιρεῖται τὴν τῆς γνώμης εὐγένειαν
VII 591	exoratus	„	„	ἀδυσώπητος
807	nodosus	„	„	πολυωπός
VIII 99	incunabula	„	„	τιθήνη
192	avena	„	„	ὀπή
284	cervix	„	„	χαίτη
471	aestus	„	„	καταιγίς
557	turbineus	„	„	θολερός

646	riguus	vertit in	εὐθαλής
647	furca	„ „	ἰκρίον
IX 417	privigna	„ „	προγόνη
X 70	iunctissimus	„ „	εὐαφέστατος
74	squalidus	„ „	τηκόμενος
95	platanus genialis	„ „	πλάτανος πρὸς πλίνην ἁρμόδιος
XIII 337	penetralis	„ „	διοπετής
783	antemna	„ „	οἴαξ,

cum XIV 554 antemnae in πηδάλια vertat,

901. XIV 368 bibulus vertit in ξανθός

et multis locis, de quibus in eis quae sequentur dicendi dabitur occasio.

Cum iam haec verba Planudi magno sint impedimento, tamen magis in arborum nominibus ignorantia linguae Latinae obcaecatus lapsus est.

Nomina enim, quae vertere nescit, in lacuna saepe omittit, ut

IV 432 taxo, VII 242 verbenis, VII 468 monedula, VIII 336 ulvae, VIII 620 tiliae, X 91 sqq. multarum arborum nomina, X 555 populus, XII 339 ornum, XIII 790 alno, XIII 816 fraga et si vertere conatur, inter se aliquoties permutat, ut

IV 299	nec steriles ulvae	vertit in	οὐδ' ἄγνον
397	palmes, pampinus	„ „	ἕλιξ
487. XII 254	acernas	„ „	ὀξυίνας
V 590	populus	„ „	ἐλάτη
XI 86	vineta	„ „	πίτυς

et IV 331, cum quid significet „apricus" nesciat, verba Latina τοῖς μήλοις τοῦ χαριεστάτου δένδρου circumscripsit. Aliis locis tantummodo litteras vertit, ut IV 90 μῶρος, VII 677 φράξινος.[6])

---

6) Sic etiam V 389 velo in βηλῷ, X 595 velum in βῆλος, VII 435 colonus in κολωνός vertit.

Permulta in interpretatione restant, quae certis argumentis non diiudicantur, sive de quibus iure ambigi potest. Cum exempli gratia nullo modo erui possit, utrum VI 516 obuncis an aduncis invenerit interpres, cum obuncus sit ἅπαξ λεγόμενον et aduncus eodem modo III 533, VIII 147, X 550, XI 775 quo hic aduncus aut obuncus vertatur, vel IV 372 utrum deducere an diducere vel VIII 334 demittere an dimittere et sescentia similia, cum ad has voces proprie vertendas verborum copia satis idonea Planudi parata non fuerit, tum in verbis fere synonymis, quamvis aurificis statera examinemus, parum proficitur, velut his, ne plura nunc congeram:

XI 94 ubi „socium comitemque" plerique codices, „comitem sociumque" codex Laurentianus exhibet et Planudes verba Latina in τὸν ἑταῖρον καὶ κοινωνόν vertit. Quid eum putas repperisse? Cum „ἑταῖρος" habet pro „comes" XIV 159 et pro „socius" III 51, 605, XIII 67, 240, tum „κοινωνός" pro „comes" III 59 et pro „socius" III 259. Quo accedit, quod persaepe verborum ordinem permutavit, ut X 474 et scelus et natam = τὴν θυγατέρα καὶ τὸ ἀθέμιτον, vel X 638 populusque paterque = ὁ πατὴρ δὴ καὶ δῆμος et eodem modo multis locis.[7])

In tanto tam inmensoque campo tantummodo de iis nunc, quae, quia et late patent et ad magnum versuum numerum pertinent, ratione ac distributione sub uno aspectu poni possunt, disserendum est. Neque in disputatione de vertendi ratione instituta etiamnunc multa dicantur oportet, quia Planudem numerum promiscue habuisse iam in confesso est[8]) ut XIII 537 Threiciis telis] τῷ Θρακίῳ ξίφει[9]) et rursus XIII 690 arbor] δένδρα, 744 amorem]

---

7) Cf. I 559, II 425, IV 250, 262, V 267, 271, 644, VI 141, 491, VII 288, X 233, 300, 454, XI 369, XII 44, 458, 592, 618, XIII 91, 145, 167, 251, 316, 574, 597, XIV 53, 215, 385, 435/6, 483, XV 442, 677, 729, 860, 861, 867.

8) Cf. Gudeman l. c. p. 11.

9) Cf. XIII 577, 643, 687, 718, 798, 799.

ἔρωτας[10]), tum quod tempora quoque verborum licentius vertere solet, non magis mirum est, quam quod ea verba praetermisit, quibus neglectis plane Ovidi sententia perit, ut II 676 frustra om. VIII 299 donec Meleagros om. VIII 782 non om. XI 556 praecipitata cadit om. Neque vero oracula et epitaphia secundum antiquorum consuetudinem versibus, qui sane nihil nisi vitiorum multitudinem praebent, vertere dubitavit, ut

II 327/8: Ἐνθάδε κεῖται Φαέθων, ὃν ὄχοι πατρὸς, εἰ καὶ
Μὴ ἐφύλαξαν, ὅμως μεγάλων τολμήτορα ῥίψαν.

vel III 10—13:

Βοῦς σοι, Ἀγηνορίδη, προσυπαντιάσει κατ' ἀρούρας,
Δεσμοῦ τε ζυγοῖο καὶ ὕβοῦ ἄιδρις ἀρότρου.
Τῇπερ ἐφεσπόμενος κατ' ἴχνος, τόθι γούνατα κάμψει
Τείχεα θᾶσσον ἔγειρε, τὰ καὶ Βοιώτια φάσκε.[12])

Tali ratione interpretationem a Planude factam esse, postquam breviter demonstravi, nunc hoc unum specto, quomodo in arte critica usui sit, et meum esse puto collationem ad Kornii editionem accomodatam exhibere, cum persaepe scripturae codicis Planudei non sine aliqua serie disputationum possint diiudicari:[13])

---

10) Cf. XIII 723, 768, 779, 832, 858.

11) Qua de consuetudine occasionem nactus postea uberius atque fusius disseram.

12) Versibus quoque utitur IV 644/5, IX 795, X 565, XIV 443/4, XV 637/40.

13) Uno nunc mihi liceat uti exemplo, quo qua via processerim ac ratione ad eruendam Planudis scripturam demonstretur. I 92 legebantur exhibet codex Amplonianus, ligabantur rell., ἐκολάπτετο Planudes. Quid eum invenisse putas? Equidem „ligabantur". Nam nesciens quid sibi velit ligabantur, interpres mihi quidem videtur verbum ligandi ad idem, ad quod nomen ligo, -onis, pertinere sibi persuasisse. Simili modo etiam VIII 173 illud corruptum „relicto" invenisse videtur, quod ταύτης ἐξάψας τὸ νῆμα vertens forsan a verbo religandi derivavit; cf. etiam I 577 popularia flumina] ἐξοιδοῦντες ποταμοί, ubi „popularis" ad verbum populandi redire opinatus est. Cf. etiam ann. 4.

I. 2. vos] οἱ θεοί. mutastis] μεταβάλετε A. μεταβάλλετε B. 4. deducite] κατάγοιτε.[14]) 8. congesta] συμπεφυρμένα.[15]) v. 11 post v. 13 „ponderibus librata suis". 15. ὡς ἔνθα γῆ ἦν, ἐκεῖ καὶ πόντος ἦν ὁμοῦ καὶ ἀήρ = ut qua erat tellus, illic et pontus et aer. 18. quia] καὶ γάρ. 26. καὶ πυρὸς μὲν μένος, ἅτε κοῦφον καὶ βάρους ἐκτός, ἐν οὐρανῷ διέλαμψε.[16]) 27. sibi fecit] ἑαυτῷ ἐξείλετο. 31. extima] τὰ ἔσχατα. 33. redegit] ὑπηγάγετο A. ἐπηγάγετο B.[17]) 42. pro ripis] ἀντὶ πετρῶν.[18]) 50. inter utrumque] ἀμφοῖν μεταξύ = inter utrumque.[19]) 52/3. τούτοις ἐπίκειται ἀήρ, ὅς, ὅσον ἐστὶ τοῦ κουφοτέρου τῆς γῆς ὕδατος τῷ βάρει κουφότερος, τοσοῦτον βαρύτερος τοῦ πυρός ἐστιν = imminet his aer, qui quanto est pondere terrae pondere aquae levior, tanto eqs. 59. regant]

14) Saepius imperativum optativo vertit, cf. XIII 838 exere] ἐξαίροις, 839 veni] ἔλθοις, despice] ὑπεροπτικῶς ἔχοις.

15) Quid Planudes legerit, demonstrare non possum. Nam et congerere alio modo vertere solet, cf. I 153 ὄρη συμφορήσαντας, VI 651 συμφορεῖ, VII 160 θυμιαμάτων πλῆθος, VIII 113 οὐθ' ὅτι πᾶσά μοι ἡ ἐλπὶς εἰς ἕνα σε περιέστη, XIV 777 ὅπλων ἐπιφορηθέντων et conicere, cf. III 90 ἐσαραχθέντα, V 42 ἀφιᾶσιν, VII 245 ἐνίησι, VII 413 ἐλθών, XI 28 ἐπιῤῥίπτουσι, XIII 476 τὸ ξίφος ὤσας.

16) Hoc loco Planudem ignorantem, quid sibi velint verba Ovidi imprimisque illud „convexi", cf. ann. 225, errasse neque exemplari, quae sunt interpretis, attribui debere puto.

17) Pro codd. „redegit" fragmenti Bernensis scripturam „coegit" textu recipiendam esse H. Magnus censuit. Quid invenerit Planudes, affirmari non potest, quia et redigere, cf. VI 199 redigar ad numerum] πρὸς τὸν ἀριθμὸν περιστήσομαι, XIV 149 membra redigentur] μέλη ἀπενεχθήσεται et cogere, cf. X 295 coactis cornibus] τῶν κεράτων . . . περιελθόντων, XV 251 tellus cogitur] συμπήγνυται γῆ, alibi alio modo verterit.

18) Commutavit igitur „ripa" et „rupes".

19) Hoc me probare posse spero. Conferas quaeso II 140 inter utrumque tene] ἀλλ' τοῦ μεταξὺ τούτων ἔχε, VIII 13 inter utrumque] μέσον ἀμφοῖν, 206 inter utrumque vola] μεταξὺ δ' ἀμφοτέρων διίπτασο. Omnibus autem locis, quibus certum genus in verbis Latinis exstat, „uterque" in ἑκάτερος vertit cl. I 338, 375, III 145, 151, 323, IV 387, 666, VI 59, VII 395, XI 479, XIII 147, XV 829.

ἰθύνῃ. 61. τὴν Ναβαταίαν βασιλείαν. 64. Σκυθίαν δὲ καὶ Ἄρκτους. 69. dissaepserat] διεκόσμησε.[20]) 72. animantibus] τῶν ζώων = animalibus.[21]) 82. ποταμίοις ὕδασιν. 85. tueri] βλέπειν.[22]) 91. minacia] ἀπειλοῦντα.[23]) 92. legebantur] ἐκολάπτετο = ligabantur. 93. sine vindice] δίχα κριτοῦ = sine iudice. 98/9. οὐκ εὐθεῖα σάλπιγξ ἦν ἀπὸ χαλκοῦ, οὐδ' ἐπικαμπῆς ἀπὸ κέρατος, οὐ κράνη, οὐ ξίφη. 101. inmunis om. 103. nullo cogente] ἃς οὐδεὶς ἐδημιούργησε γεωργός = nullo cultore.[24]) 104. arbuteos fetus] τὰ τῶν δένδρων γεννήματα. 105. cornaque om. 114. subiit] καὶ ἐντεῦθεν ὑπῆλθε. 115. post „aere“ comma exhibet. 129. fugere] καὶ ἔφυγεν. 131. et vis om. 132. dabant] ἐδίδου ὁ ναύτης. 135. auras] ἄνεμοι. 155. καὶ τὸ Πήλιον ἐξετίναξε τῆς ὑποβεβλημένης Ὄσσης. 164. ingemit] ὤχθησε.[25]) 166. θυμοὺς μεγάλους συνελέξατο καὶ Διὸς ἀξίαν ὀργήν. 173. a fronte] κατὰ μέτωπον. 178. ipse] ἐκεῖνος. 185. illud om.

---

20) Discernere, quod in διακρίνειν cl. V 324, XI 699 vertit, non invenit. Num legit dissaepserat? Cf. Boethii Philosophiae Consolationis IV 6 v. 40 sqq. [p. 116 ed. Peiper.]: Nam nisi rectos revocans itus Flexos iterum cogat in orbes, Quae nunc stabilis continet ordo, Dissaepta suo fonte fatiscant] εἰ μὴ γὰρ σχέθε τῶνδ' ἰθὺν δρόμον | αὖθι μετάτροπον εἰς ἕλικ' ἄγχων, | ἃ σταθερὴ νῦν τάξις συνέχει, | ἀρχῆς μουνωθέντ' ἀπόλοιτο ἄν et ibidem V 3, 107 [p. 129]: Quare necesse erit humanum genus, uti paulo ante cantabas, dissaeptum atque disiunctum suo fonte fatiscere] ἐκ δὴ τούτου ἀνάγκη ἔσται τὸ ἀνθρώπινον φῦλον, ὡς μικρὸν ἔμπροσθεν ᾖδες, διαζευχθέν τε καὶ μονωθὲν τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἀπολέσθαι.

21) Cf. 76 ζῷον. 84 ζώων et contra XV 90 καὶ ἄλλου θανάτῳ ἐμψύχου τὸ ἔμψυχον διαζῆν.

22) „Tueri“ an „videre“ interpres legerit, diiudicari non potest, quia utrumque in βλέπειν vertit; cf. V 92 tuens] βλέπων, XI 715 tuetur] βλέπει et I 163 vidit] βλέπων, III 430 videat] βλέπει, vidit] βλέπει.

23) Quid invenit? Cf. VI 688 animosque minaces] καὶ θυμοὺς ἀπειλοῦντας et XIII 442 similisque minanti] καὶ ἐοικὼς ἀπειλοῦντι.

24) Cf. I 425 πλεῖστα τοῖς γεωργοῖς ζῷα εὑρίσκεται.

25) Persaepe pro Ovidii praesenti praeteritum reddidit, cf. XI 270 accipit] ὑπεδέξατο. 331 accipit et . . . . delamentatur] ἐδέξατο καὶ . . . . κατωλοφύρετο et sic XI 445, 546, XII 141, 142, 162, 257, 278,

189. ποταμοὺς τοὺς ὑπὸ τὴν γῆν τῷ τῆς Στυγὸς ἕλει[26]) διολισθαίνοντας = sub terras?[27]) 190. vulnus] πληγή = vulnus. 199. confremuere] συνεθορύβησαν = confremuere. 206/7. σιγὴν πάντες ἔσχον καὶ ἡ κραυγὴ ἔστη πιεσθεῖσα τῷ βάρει τοῦ ἡγεμόνος 210. τί δ' ὅμως ἦν τὸ πλημμέλημα καὶ τίς ἡ δίκη, διδάξω. 217. σὺν Κυλλήνῃ. 218. Arcadis] Ἀρκάδου. 231. κἀγὼ τῷ τιμωρῷ φλογὶ εἰς σποδὸν μετέβαλον τοὺς ἀξίους τοῦτο παθεῖν οἴκους.[28]) 233. ab ipso] καὶ ἐκ τοῦδε. 235. vertitur] χρῆται. 240. prius „una" om. 266. fluit] ῥεῖ.[29]) 269. hinc] καί. 271. Ἶρις. 283. ipse] καὶ ὁ μέν. 289. indeiecta] αὐθαίρετος. 298. terunt] καλύπτουσι. 299. qua] οὐ μικρῷ πρόσθεν = qua. 307. ubi sistere detur] οὗ ἂν οἷα τε γένηται στῆναι = ubi sistere possit. 313. Oetaeis] Ἀκταίων. 317. τοὔνομα Παρνασὸς, ὑπεραίρων καὶ νεφέλας τῷ ὕψει. 320. Corycidas] Ἁμαδρυάδας. adorat] ἱκετεύει. 325/6. modo om. 326. αὖ add. 333. conchaeque sonanti] εὐήχῳ κόγχῃ ἐμπνεῦσαι = conchaeque. 340. cecinit . . . receptus] τὸ ἀνακλητικὸν ᾖσεν = receptus (?). 348. inanem] ἀναπεπταμένον. 369. καὶ πρὸς τὰ τοῦ Κηφισοῦ πορεύονται ῥεῖθρα. 370. οὔπω μὲν διαυγῆ, φανερὰν δὲ ἤδη ῥῦσιν χαράττοντα. 388. caecis latebris om. 390. inde] ἔνθεν. 391. sollertia] ὁ Φοῖβος.[30]) 396. adeo] κἀντεῦθεν = ideo.

XIII 73, 796 et rursus Ovidii praeteritum in praesens vertit, ut XI 740 dubitabat] ἐν ἀμφιβόλῳ κεῖται, XII 289 sederunt] ὀφιζάνει, XII 295, XIII 61, 428, 436, 879.

26) Lacus et lucus commutavit.

27) „Sub" cum ablativo in „ὑπό" cum dativo, cf. II 269 sub antris] ὑπὸ τοῖς ἄντροις, III 250 sub imagine] ὑπὸ τύπῳ et cum accusativo, cf. XV 417 sub undis] ὑπὸ τὸ ὕδωρ, 454 sub illo] ὑπ' ἐκεῖνον, 546 sub nomine] ὑπὸ τὸ ὄνομα vertit.

28) Hoc loco Planudem, quia verba Ovidiana vel ea, quae in suo libro invenit, non intellexit, ita vertisse, ut verborum sententia quaedam fieret, puto.

29) Utrum „ruit" an „fluit" legerit, diiudicare non possum, quia utrumque in ῥεῖν vertere solet. Cf. fluere] II 364 ῥεῖ, IX 18 διαῤῥέοντα, VIII 163 ῥεῖ καὶ ἀντιῤῥεῖ et ruere] I 285 ῥέουσιν, III 209 συῤῥέουσιν.

30) Sollertia et sol coniunxisse videtur.

398. descendunt] ἀναχωροῦσι = discedunt.[31]) 403/5. ἐπεὶ δ' εὐθὺς ηὔξανον, φύσις ἐκείνοις ἁπαλώτερα συνέβαινεν, οὐχ ὥς τις φανερῶς δύνασθαι δοκεῖν ἀνθρώπου μορφή, ἀλλ' ὡς ἄν τις ἐκ μαρμάρου ληφθεῖσα = cepta. 418. caenumque] καὶ τέναγος ἅπαν. 420. ὥσπερ ἐκ νηδύος ηὐξάνετο μητρικῆς. 426/7. κἂν τούτοις ἃ μὲν ἤδη ἀρξάμενα καὶ κατ' αὐτὸν τοῦ γεννᾶσθαι καιρόν. 428. vident om. 445. vetustas] τῇ γενναιότητι. 449. aesculeae om. 448. his] ἔνθα. 462. indagare] ἀνάπτειν = irritare. 749. τὰ τῆς ὕλης ἄβατα = nemorum avia.[32]) 484. καὶ τὸ καλὸν πρόσωπον τῷ τῆς αἰδοῦς ἐρυθήματι βάπτουσα. 489. καὶ τῇ σῇ εὐχῇ ἡ σὴ προσκρούει εὐχή. 501. plus om. 504. Νύμφη Πηνειάς. 513. non hic armenta gregesque] οὐκ ἀγέλας τάσδε ἢ ποίμνας. 516. regia] θέμα = regio.[33]) 531. movebat] ἀνέπειθεν. 544 sqq. καὶ τῷ τῆς ταχινῆς φυγῆς ἀπειποῦσα καμάτῳ, ἀποσκοποῦσά τε πρὸς τὰ τοῦ Πηνειοῦ ῥεῖθρα „Δός, πάτερ“ ἔφη, „βοήθειαν, εἴπερ οἱ ποταμοὶ θειότητα κέκτησθε“. „Χάνε μοι, Γῆ“ εἶπεν, „ἢ τὴν μορφὴν ταύτην, ἥ με λυπεῖσθαι ποιεῖ καὶ δι' ἧς πλέον τοῦ δέοντος ἤρεσα, μεταβαλοῦσα ἀφάνισον“.[34]) 552. καὶ τὴν κορυφὴν κόρυμβος ἔχει. 560. Latiis] ἀγαλλομένοις. 562. Augustis] στεναῖς = angustis. 569. imo om. 572/3. summisque—inpluit] κἂν τοῖς ἀκροτάτοις τοῦ δρυμοῦ τῇ τοῦ ὕδατος ἄχνῃ ῥεῖ. 577. popularia fl.] ἐξοιδοῦντες οἱ ποταμοί.[35]) primum om. 580. καὶ ὁ γέρων Ἠριδανὸς καὶ Ἀλφειὸς ὁ ἀκύμων καὶ Αἴας. 579. Ἐνιπεύς. 584. natamque] καὶ τὴν φιλτάτην. 590/1. ἴθι πρὸς τὴν σκιὰν ἢ τοῦδε τοῦ νέμους

---

31) Cf. IV 338 καὶ προσποιεῖται μεταβαλοῦσα τὴν πορείαν ἀναχωρεῖν, VI 139 μετὰ τοῦτο δ' ἀναχωροῦσα.

32) Cf. VI 596 πρὸς τοὺς ἀβάτους σταθμούς.

33) Cf. VI 459 regionibus illis] κατ' ἐκεῖνο τὸ θέμα, VII 223 regionibus] ἐπὶ τοῦ θέματος.

34) = citaeque
victa labore fugae spectansque Peneidos undas
fer pater' inquit 'opem, si flumina numen habetis'.
'qua nimium placui, tellus' ait 'hisce vel istam,
'quae facit, ut laedar, mutando perde figuram'.

35) Cf. ann. 13.

ἡ τοῦδε καὶ ἔδειξεν ἄμφω. 592. καῦμά τε γὰρ καὶ ἥλιος ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ νῦν ἐστὶν ὑψηλότατος. 598. τὰ Λυκαῖα πεδία. 604. ᾔσθετο. 615. Ζεῦς δὲ ψευσάμενος = mentitus. 641. καὶ ἑαυτὴν δείσασα φεύγει.[36]) 642. ignorat] θαυμάζει. 654/5. σὺ, καὶ εὑρεθεῖσα νῦν, οὐχ εὑρέθης. Κουφότερον ἦν μοι τὸ πένθος. 660. nunc de] καὶ ἐξ. 664/5. τοιαῦτα ὀδυρομένου, ὁ κατάστερος Ἄργος τὴν παῖδα ἐξοίστρησε καὶ τοῦ πατρὸς ἁρπασθεῖσαν πρὸς ἑτέρας εἷλε νομάς. 666. inde] καί. 676/7. εἶσι δ', οἷάπερ αἰπόλος, σὺν χιμαίραις διὰ δυσβάτων τόπων ἰούσαις, καὶ στενοῖς δόναξιν αὐλεῖ. 678. ὁ τοίνυν Ἡραῖος φύλαξ, ἁλοὺς τῷ μέλει τῆς καινῆς τέχνης. 679. poteras] δύνῃ. 680. Argus om. 689. τηνικαῦτα γοῦν ὁ τῆς Ἀρκαδίας θεός, ‛Ἐν τοῖς παγετώδεσιν ὄρεσιν' εἶπεν. 692/4. οὐχ ἅπαξ καὶ Σατύρους ἐνέπαιξεν ἑπομένη ἐκείνη καί τινας δὴ τῶν θεῶν. Σκιεροὺς δὲ δρυμοὺς καὶ τοὺς ἐρήμους ἀγροὺς εἶχε, τὴν ὀρτυγίαν τε τοῖς ἀγῶσι καὶ αὐτὴν ἐτίμα τῇ παρθενίᾳ τὴν θεόν. 710. concilium] διατριβή.[37]) 730. ardua om. 746. καὶ δειλιῶσα μεταξὺ παρακεκομμένων τῶν λόγων ἀφίσταται. 747. τῷ Νειλαίῳ δήμῳ. 751. Φαέθων.

II. 3. tegebat] κατεκόσμει. 8. canorum] πολιόν. 11. ὧν αἱ μὲν νήχεσθαι δοκοῦσιν. 19. οὗπερ ἅμα τε ἐπέστη ἐπὶ τὸν ὑψηλὸν οὐδόν = quo simul adclivo . . . limine. 26. et—Horae om. 28. gerebat] στέφανον φέρον[38]) ἀσταχύων. 31. inde loco medius] ἐκ δὲ μέσου κείνων. 57. fas est] ἔξεστι.[39]) 61. fera om. 62. non agat] οὐκ ἂν διεξαγάγοι.[40]) 64. ἡ δὲ μέση ὑψηλοτάτη

---

36) Externata eum invenisse opinor, quia exterrere in καταπλήττειν I 638, V 418, in ἐκφοβεῖν XIII 710 vertit.

37) Quid invenerit, erui non potest. Nam consilium in βουλή II 146, VI 30, VIII 561, XIII 205, concilium in βουλή I 167, XIV 812, XV 645, in συνέδριον X 144, colloquium in κοινοὶ λόγοι XIII 552 vertit.

38) Utrum gerebat an ferebat invenerit, diiudicari non potest, cum utrumque in φέρειν vertat. Cf. gerere] VII 625, IV 681, 782, 792, et ferre] V 620, VI 175, XI 442.

39) Cf. IX 749 quod fas est] ὅ γε ἔξεστι, II 645 fas erit] ἐξέσται, IX 386 fas non est] οὐκ ἔξεστιν.

40) Ne hic quidem quid Planudes invenerit, pro certo affirmari potest. Certe futurum proprie vertit, ut IV 108 ἀπολέσει, 284 καθέξω,

ἐστὶν ἐν οὐρανῷ. 66. φόβος ἂν εἴη καὶ τρέμει ὑπὸ δειλίας φρίττον τὸ στῆθος. 69. Τηθύς. 75. ne—axis] οὐδέ σε ὁ ταχὺς ἂν ἄξων συναπαγάγοι; 93. εἶθε καὶ εἴσω στέρνων τοὺς ὀφθαλμοὺς οἷός τ' ἦσθα πέμπειν = in pectora. 109. λίθοι. 116/18. τότε τοίνυν ὁ πατὴρ καὶ Τιτὰν καὶ γῆν καὶ πάντα κόσμον ἰδὼν φοινισσόμενον, τά τε τῆς σελήνης ἄκρα κέρα οἷάπερ φροῦδα γινόμενα, ζευγνύναι τοὺς ἵππους ταῖς ταχιναῖς ἐπέταξεν Ὥραις. 135. μήτε πίεζε, μήτε πρὸς τὸν ἄκρον αἰθέρα τὸν δρόμον ἐνδίδου = cursum. 139. pressam om. 144. ζητούμεθα. τοῦ γὰρ σκότους φυγαδευθέντος ἡ Ἕως διαυγάζει = effulget.[41]) 153. Πυρόεις, Ἑῷος καὶ Αἴθων. 157. caeli] κόσμου = mundi. 165. οὕτω τὸ ἅρμα τῷ ἀήθει φορτίῳ κενὰ δίδωσιν εἰς ἀέρα πηδήματα = sic onere insueto vacuos eqs. 172. tingui] βάπτεσθαι.[42]) 176. Boote] Βοῶντα. 178. summo ab aethere] ἀπ' ἄκρου τοῦ ἀέρος. 183. et valuisse rogando om. 186. quem dis votisque reliquit om. 191. 192. 193. 194. sic. 206. per declive viasque praecipites] διὰ τῶν ταπεινοτέρων τε καὶ ἐπικρήμνων ὁδῶν. 216. cinerem] κόνιν. 218. creberrima] περιφανεστάτη. 226. Ἀπένινος. 238. fontesque om. 240. Ἄργος δὲ τὴν Ἀμυμώνην καὶ Ἔφυρα τὰ Πειρήνια ῥεῖθρα. 243. Πηνειός τε γέρων, καὶ ὁ Τευθράντειος Κάυκος. 244. καὶ ταχὺς Ἰσμηνὸς σὺν τῷ Φωκαικῷ Ἐρυμάνθῳ. 247. Μυγδώνιός τε Μέλας καὶ Ταινάριος Εὐρώτας. 249. ὀξύς τε Θερμώδων. 259. Thybrin] Θύμβριν. 264. et—augent] καὶ τὰς Σποράδας καὶ Κυκλάδας μείζους ποιοῦσι. 268/9. καὶ μὴν καὶ αὐτὸν τὸν Νηρέα λόγος αἱρεῖ, Δώριδά τε καὶ τὰς θυγατέρας, δείσαντας ὑπὸ τοῖς ἄντροις κρυβῆναι, veluti „trepidis“ legisset.

---

371 ἀποδράσεις, 426 δυνήσεται, sed etiam eodem modo, quo hic, ut II 568 negabit] ἂν ἀρνήσαιτο, VII 93 decipiet] ἂν ἀπατήσειε, XV 499 probabo] ἂν ἐπαινέσαιμι, VII 632, ubi falso pro „fatebar“ fatebor legit, ἂν φαίην.

41) Fulgere in λάμπειν I 470, II 509, 722, VIII 27, X 112, in τοῦ οὐρανοῦ καταυγάζοντος II 17 caeli fulgentis vertit.

42) Sed etiam mergere in βάπτειν vertit cl. VII 317 ἔβαψεν. imprimis autem in βαπτίζειν cl. III 429, VII 324 et καταβαπτίζειν VIII 557, 696, XIV 72.

275. oppressos . . . vultus] τὸ πάντα φέρον πρόσωπον. 278. siccaque . . . voce] οὕτως ἱερᾷ φωνῇ. 283/4. κατοπτηθεῖσαν ὅρα τὴν κόμην καὶ τὸν καπνὸν τὸν ἐν ὀφθαλμοῖς. Τοσοῦτόν ἐστι σπινθήρων ἐπὶ τοῦ προσώπου! 287. rastrorumque om. 294. ἑκατέρωσε.[43]) 290. Ἄτλας. 306. arduus om. 313. saevos] δεινῷ πυρί. 326. signant—saxum] καὶ χαράττουσι ἐπὶ τὸ πρᾶγμα. 349. Λαμπετία. 411/2. οὐκ ἦν ταύτης ἔργον ἐρίου ἄωτον ἐξέλκειν οὐδὲ διευθετοῦσαν τὴν κόμην ποικίλλειν. 412. πόρπῃ δὲ τὴν ἐσθῆτα. 434. illa quidem contra] καὶ ἡ μὲν ἀπομάχεται. 436/7. ἀλλὰ τίς ἂν περιγενέσθαι κόρη ἢ τίς τῶν θεῶν τοῦ Διὸς δυνηθείη; Νικήσας ὁ Ζεὺς τὸν αἰθέρα διώκει.[44]) 443/4. ἡ δὲ κληθεῖσα πρὸς φυγὴν τρέπεται. ἔδεισε γάρ.[45]) 451. post „Diana“ interpunxit. 476. εἶπε καὶ ἀντικρὺ κατὰ μέτωπον τῶν τριχῶν δραξαμένη ἐστόρεσε πρηνῆ κατὰ γῆς = dixit et adversa prensis a fronte capillis stravit humi pronam. 485. tamen] μένει. 497. τρίς πέντε φέρων ἐκ γενετῆς ἐνιαυτούς. 503. propriusque—aventi] καὶ φεύγει δὴ τὸ ἐγγύτερον προσιέναι. 505. arcuit omnipotens] ἀλλ' ἀνέκοψεν ὁ Ζεὺς τοῦτο. 509. καὶ πρὸς τὴν πολιὰν κατεπήδησεν ἐν τοῖς ὕδασι Τηθύν. 518/9. ἆρ' οὖν ἔστι τις ὃς οὐκ ἂν ἐθελήσειε τὴν Ἥραν λυπεῖν, ἢ καὶ λυπήσας δείσαι, ἢ μόνη βλάπτουσα ὠφελῶ; 525. τί δή ποτε οὐκ, ἐκβαλὼν τὴν Ἥραν, αὐτὴν ἄγεται. 529. εἰς οὐρανὸν ἀναληφθέντας ἀστέρας.[46]) 555 sqq.: καὶ τρισὶ παρθένοις τοῦ διφυοῦς φύσαις Κέκροπος φυλαχθησόμενον παρα-

---

43) „Utrumque“ Planudem invenisse puto, quia „utrimque“ in ἑκατέρωθεν II 196, IX 91, X 175 vel ἔνθεν καὶ ἔνθεν XI 25 vertere solet.

44) Hac scriptura Jahnii optima emendatio confirmatur; omnes editores Bentleii coniecturam „quem“ textu receperunt, non iure mea quidem sententia; nam si „quem“ recipitur, valde fit salebrosa sententia, cum „quae“ recepto expedita sit et perfacile currat oratio.

45) „Extimuit“ forsan invenit, quod etiam IV 337, VII 134 in ἔδεισεν vertit.

46) Utrum „caelo“ an „caelum“ verterit, erui non potest, cf. XIII 633 εἰς τε τὸν ναὸν καὶ τὸν οἶκον εἰσδέχεται, XIV 297 εἰς τον ἐκείνης θάλαμον εἰσδεχθείς, 608 εἴς τε ναοὺς αὐτὸν καὶ βωμοὺς εἰσεδέξαντο et V 424 ἐν μέσῳ τῷ χάσματι ὑπεδέξατο, VI 188 ἀλλ' οὔτ' οὖν οὐρανῷ, οὔτε γῇ, οὔτε θαλάσσῃ προσεδέχθη.

δέδωκε, τί ποτε δ' ἂν ἐντὸς εἴη μηδαμῶς ἐξειποῦσα, καὶ νόμον δέδωκε τοῦ μὴ τἀκείνης ἰδεῖν ἀπόῤῥητα. 559. Πάνδροσος. 567. κἂν τοῦτ' αὐτὸς πρὸς τῆς Παλλάδος ἐρευνᾷν ἐθελήσῃς. 583. κἀπὶ τὸ δέρμα ῥίζας βαθείας ἐπήξατο. 603. λαμβάνει. 620. ὑστάτῳ πυρί. 627. καὶ τὴν ἄδικον πυρὰν συνετέλεσεν. 630. πρὸς τὸ ἄντρον.[47]) 636. Καρύκτῃ. 638. Ὠκυρόην. 642. ὦ τῷ κόσμῳ παντὶ σωτῆριε παῖ. 657. προκαταλαμβάνουσί με αἱ ἐμαὶ μοῖραι. 668. ἀλλ' ἐοικυίας ἵππῳ. 676. ὁ Φιλλύριος ἥρως. frustra om. 681. καὶ φορτίον ἦν καλαῦροψ ἀγριελαίου τῇ δεξιᾷ.[48]) 682. ἀφ' ἑπτὰ δονάκων. 688. Βάττον τοῦτον οἱ γείτονες ἀγροὶ προσηγόρευον. 695. post „hospes" interpunxit: ὦ ξένε, ἀσφαλὴς ἴθι. 703. erunt] ἦσαν. et erant sub montibus illis om. 720/1. οὕτως ὑπὲρ τῶν Ἀκταίων πύργων εὐπεριάγωγον ὁ Κυλλήνιος κλίνει τὸν δρόμον. 723. quanta te] ὅσῳ ᾗ. 730. καὶ τὸν οὐρανὸν καταλιπὼν, διαφόρους τόπους περινοστεῖ. 736. ut] καί. 738. Πάνδροσε. 757. τὸν Λεμνιακὸν γόνον. 758. ἀχάριστός τε τῷ

---

47) „Ad" et „in" saepius inter se confudit, cf. ad] I 4 εἰς τὸν ἡμέτερον χρόνον, I 61 εἰς ἕω et in] I 113 πρὸς τὸν Τάρταρον, 735 πρὸς τὸ μέλλον II 669 πρὸς τὴν πόαν, XIII 528 πρὸς βραχὺν χρόνον.

48) Qui „onusque fuit baculum silvestre olivae" textu receperunt, mea quidem sententia, quid velint verba, non intellexerunt. An „baculum silvestre" illam, quae desideratur, vastitatem rusticitatemque veluti resipit? Responderunt iam editores, qui ad rem explicandam tantummodo XV 655: „baculumque tenens agreste sinistra" attulerunt. Quid? ut „silvestre" explicetis, affertis „agreste"? Accedit, quod, cur „olivae" in textum irrepserit, nullo modo explicari potest, cum minime hoc modo expedita fiat oratio et ad intellegendum perfacilis. „Sinistrae" autem, ut illud „alterius" intellegatur, ex „olivae" correctum est, ut, qui „olivae" in Ovidio legerunt, quorum scripturam „onus dextrae baculus silvestris olivae" veteres editores annotaverunt, „dextrae" hac de causa inseruerunt. Non optime, puto, qui „sinistrae" coniecerunt, emendaverunt, nam altera, ut graecum ἑτέρα, de laeva manu dicitur, cf. II 874: et dextra cornum tenet, altera dorso imposita est. Itaque textu recipiendum esse „olivae" existimo. Neque vero illud „alterius" per se, ut graecum ἑτέρα, de laeva manu dici potest neque simile quicquam inveni. Quid tum? Post „olivae" versus in textu omissus est, quo, quod illi „alterius" opponitur, efferebatur.

θεῷ καὶ ἀγνώμων τῇ ἀδελφῇ. 765. ἡ φοβερὰ ταῖς μάχαις ἀντιάνειρα. 771. ὁ δὲ [sc. Φθόνος] τῆς γῆς νωθρὸς ἐξανίσταται. 779. vigilacibus] ἀγρύπνοις.[49]) 783. τοσούτους δὴ βραχεῖς εἴρηκε λόγους. 788. καὶ γὰρ ἤλγησε τῇ εὐδαιμονίᾳ τῆς Ἀθηνᾶς. 791. quacumque ingreditur] ὅποι ποτὲ πορεύεται. 792. carpit] καταλαμβάνει = capit. 796. quia om. 819. caelatasque] καὶ τὰς ἐπεζυγωμένας = celatasque. 821. ὅσαπερ ἐν τῷ καθίζειν κάμπτεται μέρη. 823. διὰ τῶν ὀνύχων. 835. καὶ διὰ τοῦ ἀέρος εἰσι. 836. καλεῖ δὲ τοῦτον. 863. καὶ μόλις ἀναβάλλεται τὰ λοιπά. 867. ἐπαφώμενα.[50]) 871. πρῶτον θεὶς ἐν τοῖς ὕδασι.

III. 3. ὁ δὲ πατὴρ Ἀγήνωρ. 10. solis om. 19. τοῦ Κηφίσου. 29. καὶ σπήλαιον ἐν μέσῳ λύγοις καὶ θάμνοις συνηρεφές. 33. τρεῖς τε προκύπτουσι γλῶσσαι. 39. ὑδρίαι. καὶ τὸ αἷμα τοῦ σώματος ἀπέστη.[51]) 41. ὁ δὲ φολιδωτὸς δράκων. 42. καὶ ἀπλέτῳ πηδήματι. 44/5. καὶ τοσούτου σώματός ἐστιν, ὅσον εἰ σκοποίης ὅλον τὸν διορίζοντα τὰς δισσὰς Ἄρκτους. 48. longis om. 49. ὀλεθρίῳ λύμῃ τοῦ ἐμπνεομένου φαρμάκου. 52. σκυλευθέντος λέοντος δέρμα. 58. pectora] σώματα. 72. τότε τοίνυν, ἐξ αἰτίας προσφάτου τοῖς συνήθεσι θυμοῖς προσχωρησάσης.[52]) 75/6. καὶ τὸ τοῦ στυγίου στόματος μέλαν ἐξιὸν ἆσθμα μολυνομέναις ταῖς βοτάναις λυμαίνεται 78. trabe om. 80. proturbat] συνταράττει.[53]) 83. cuspide praetenta] τὸ δέρμα προβεβλημένος. 90. μέχρις Ἀγηνορίδης τὸν σίδηρον ἐσαραχθέντα τῷ φάρυγγι εἰς τέλος ἐπι-

---

49) „Vigilax" est ἅπαξ λεγόμενον. „Vigilans" in ἐγρηγορώς VII 643, γρηγοροῦσα IX 470 vertit.

50) „Palpanda" invenit, praesertim cum „plaudere" omnibus quantum scio locis in κροτεῖν vertat cl. VI 97, VIII 238, XIV 507, 577.

51) Invenisse videtur „micant", nam simili modo VI 557 radix micat ultima linguae in μόνη δ' ἡ τῆς γλώσσης ἐσχάτη ῥίζα προβέβληται vertit, cum XV 684 pro „vibrata .... lingua" παλλομένης τῆς γλώσσης reddiderit, cf. I 528 vibrabant] ἐρρίπιζε. II 308 vibrataque fulmina iactat] καὶ κεραυνοὺς χειρὶ πάλλων ἀκοντίζει. XII 79 vibrantia tela] τὸ κραδαινόμενον δόρυ.

52) Cf. Boissonadii annotationem, qui intellectu difficilem locum interpretari conatus est.

53) Quid invenerit, enodare non possum, cf. III 526.

ὑπέρχων εἰσώθησεν.[54]) 93/4. imae parte .... caudae] τῷ τῆς οὐρᾶς ἄκρῳ. 125. plangebat] ἡ νεολαία .... ἔτυπτον, add. πρηνεῖς πίπτοντες. 140. καὶ ὑμεῖς, ὦ κύνες, οἱ τοῦ δεσποτικοῦ αἵματος ἄδην πίοντες. 147. Hyantius] ἀσθμαίνων.[55]) 149. καὶ τῆς τύχης ἅλις. 157. ἧς πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς ἀνακεχωρηκός ἐστι συνηρεφὲς ἄντρον = recessum. 160. tofis om. 159. vivo om. 162. succinctus] περιεζωσμένη = incinctus.[56]) 171. ἀναλαμβάνουσι τοίνυν ὕδωρ Νύμφη καὶ Ὑάλη καὶ Ῥανίς. 181/2. ὑψηλοτέρα δ' ὅμως ἁπασῶν ἦν ἡ θεά. 198. ὁ Ἀκταιώνιος ἥρως. 206. καὶ πρῶτος ὁ Μελάμπους. 210. Παμφάγος καὶ Δορκεὺς καὶ Ὀρείβασος, Ἄρκαδες πάντες. 212. καὶ ποσὶ Πτερέλας. 215. Ἅρπυια. 216. Ladon] Λάγγων. 217. καὶ Δρομὰς καὶ Καναχὶς, Δικτῆ τε καὶ Τίγρις καὶ Ἄλκη. 218. καὶ χιονιάδης Λεύκων καὶ λάχνης σκοτεινῆς Ἄσβολος. 219. Ἀελλά. 220. καὶ ταχὺς Κυπρίων ἅμα μητρὶ Λυκίσκῃ. 222. καὶ Μελανεύς. Λάχνη. 224. Ἀγριόδους. 231. aether] ἀήρ. 232. Μελαγχαίτης. 233. Θηριδάμας. 234. βράδιον μὲν οὖν ἐξῄεσαν. 242. hortatibus] ὑλακαῖς. 249. in corpore] εἰς τὸ σῶμα. 250. ὑπὸ ψευδεῖ τύπῳ ἐλάφου. 251/2. exhibet. 257. eloquitur om. 261. καὶ τὴν γλῶσσαν λύειν διανοεῖται πρὸς λοιδορίας. 269/70. καὶ ἡ μήτηρ, ὃ μόλις ἐμοὶ μόνῃ συνηνέχθη, ἐκ τοῦ Διὸς γενέσθαι βούλεται. 272. πρὸς τὸ Στύγιον ὕδωρ.[57]) 290/1. ὡς ἂν δὲ μᾶλλον πιστεύσειας, ἡ τοῦ Στυγίου χειμάῤῥου θειότης τοῦτο συνίστω· ὁ φόβος δῆτα καὶ θεὸς θεῶν. 303. Τυφῶνα. 316. fatali lege] τῷ νόμῳ τῆς φήμης.

---

54) Illo „εἰσωθεῖν" Planudem, qui contra Byzantinorum morem εἰς et ἐν non confudit, „in guttura" invenisse mihi quidem probari videtur, praesertim cum persaepe illud Ovidii plurale „guttura" singulari vertatur cf. III 73, 626, VII 314, IX 78, XIII 944.

55) Planudes „hyantius", quod nomen esse proprium non vidit, a verbo hiandi derivasse videtur.

56) Optime discrevit Planudes incingere et succingere, cf. incingere] IV 483 περιζώννυται, VII 242 περιεζώσατο, XIII 894 περιεζωσμένος, et succingere] VIII 660 ἀναζωσαμένη, IX 89 ἀνεζωσμένη, X 536 ἀνεζωσμένη, XIII 732 ὑποζώννυται.

57) Cf. ann. 47.

341. πρώτη δὲ πίστιν καὶ πεῖραν τῆς δοθείσης ἔλαβεν ὀμφῆς.[58]) 345. βρέφος, αὐτίκα μάλα δυνάμενον ἐρώμενον ὑπὸ Νύμφης εἶναι 362/3. Τῆς Ἥρας γέγονεν ἔργον, ὅτι πολλάκις, δυναμένην Νύμφας ἐν ὄρεσι τῷ ἑαυτῆς Διὶ συγκαθευδούσας συλλαμβάνειν, ἐκείνη .... κατεῖχε. 365. ἐπεὶ δὲ τοῦτό γε ἡ θεὸς ᾔσθετο. 374. ὡς ὅτε θεῖον ἄπυρον δαλῷ περικεχρισμένον καὶ κινηθὲν λαμβάνει φλόγα.[59]) 380. 'τίς ἐνταυθοῖ πάρεστιν'; ἐφώνησε κτλ. 381. ὁ δὲ θαμβεῖται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπαφίησι πανταχόσε. 390. aufer] ἀφαιγεῖται. 392. om. 396. καὶ τὸ ταλαίπωρον σῶμα φροντίδες λεπτύνουσιν ἄγρυπνοι.[60]) 400/1 exhibet. 418. καὶ τέθηπεν αὐτὸς ἑαυτόν.[61]) 420. σκοπεῖ τοίνυν, ἑαυτὸν κατὰ γῆς θείς, ἅτε δύο ἀστέρας τοὺς ὀφθαλμούς. 433. ὃ ζητεῖς, οὐδαμοῦ ἐστίν· οὗπερ ἐρᾷς, στρέψον εἰς τοὐπίσω σαυτὸν καὶ ἀπόλωλε. 442. 'ἰὼ λόχμαι! τίς χαλεπώτερον' εἶπεν 'ἠράσθη'. 444. ἆρα τίνος, τοσούτων τῆς ὑμῶν ζωῆς παραδραμόντων αἰώνων κτλ. 465. quid deinde rogabo om. 480. ἀπ' ἄκρου τραχήλου τὴν ἐσθῆτα διέῤῥηξε = summa ab ora.[62]) 482. roseum] λεπτόν.[63]) 490. caeco] ἀδήλῳ = caeco.[64]) 498. καὶ

---

58) = prima fide vocisque datae temptamina sumpsit. Nam fide genetivum nesciens notam, quae „m" significaret, esse omissam putavit.

59) Planudes qui quod in suo libro erat, legere non potuit, illud „admotā" pro „et mota" habuit, cum illam notam litterae m sive neglegentia praeteriret sive non inveniret.

60) Quid Planudes invenerit, ne hic quidem pro certo affirmari potest, quod cum „extenuare" V 429 in λεπτύνειν vertitur, tum saepissime καὶ in orationem inseritur cl. XII 203, 217, 226, 245, 271, 401, 402, 403, 411, 417, 460, 482, 491, 527, 549.

61) Cf. ann. 60; astupeo est ἅπαξ λεγόμενον.

62) Cf. V 398 et ut summa vestem laniarat ab ora] καὶ δή, καὶ τὸν χιτῶνα ἐξ ἄκρου περιῤῥηξαμένη τραχήλου.

63) Cf. ann. Boissonadii, qui τό codd. „λευκόν" λεπτόν esse exemplis docet, et VII 705: εἰ καὶ τὰ μάλιστα ῥοδοβαφεῖ προσώπῳ ἐστὶ περίβλεπτος.

64) Cf. caecus] VIII 516 ἀδήλῳ πυρί, VI 293 τῇ ἀδήλῳ πληγῇ, IX 174 τῶν δὲ μυελῶν ἀδήλῳ τηκομένων ἰῷ, sed contra tectus] XI 611 καὶ μέλανι σκεπάσματι σκεπομένη, VI 217 νεφέλαις κεκαλυμμένοι, IX 289 τοῦ κεκρυμμένου βάρους, et imprimis IV 191 τοὺς κεκρυμμένους ἔρωτας, IV 64 ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ἐκρύπτετο, τοσούτῳ μᾶλλον κρυπτόμενον τὸ πῦρ ἀνεφλέγετο.

αὕτη τὸν αὐτὸν τῆς πληγῆς ἦχον ἀντανεδίδου.[65]) 506. καὶ τοὺς πλοκάμους ἀνέθεσαν κείρασαι τῷ συγγόνῳ.[66]) 524. καὶ γὰρ οὖν ἐπιδημήσει = et veniet. 526. τοιαῦτα φθεγγομένῳ χαίρειν ἔλεγεν ὁ Ἐχίονος παῖς. 532. attonuit] ἀνεπτέρωσεν = attollit. 539. hac Tyron] ἐκ Τύρου. sede om. 543. precor om. 545. ὑπὲρ θάμνων καὶ πηγῆς. 567. remoraminaque—nocebant] καὶ αὗται δὴ ἐν τούτοις αἱ νουθεσίαι βλάπτουσι μᾶλλον.[67]) 576. quendam Tyrrhena gente] Τυῤῥηνὸν πάλαι τὸ γένος. 582. Ἀκέστης. 594. ὀμβροφόρον ἀστέρα = pluviale. 597. τοῖς ὁρίοις τῆς Χίας γῆς. 617. Μελανθεύς. 619. Ἐνιπεύς. 621. sacro om. 633. huc perveni] νυνὶ γέγονα. 641. τί δρᾷς, ἀνόητε; τίς σε, Ἀκέστα, φασί, ταράσσει μανία; 643. ἄλλοι δ', ὅπερ ἠβούλοντο, ψιθυρίζουσι πρὸς τῇ ἀκοῇ. 644. ἕτερος λαβέτω τοὺς οἴακας. 672. καὶ πρῶτος ὁ Μέδων ἤρξατο τὸ σῶμα μελαίνεσθαι καὶ τῆς ἀκάνθης κυρτουμένης κάμπτεσθαι. 678. pinnas] πτέρυγας. 687 sq. ἐκ δ' εἴκοσιν ἀνδρῶν [τοσούσδε καὶ γὰρ ἡ ναῦς ἔφερε] μόνος ὑπελιπόμην αὐτός, περιδεὴς καὶ πεπηγὼς καὶ τρέμων τὸ σῶμα. Μόλις δέ με δέους ὁ θεὸς ἀπαλλάττει. 690. τῆς τε Χίας ἔχου γῆς. 693. absumere] συλλέξαι = adsumere. 694. diris tormentis] δειναῖς βασάνοις = diris.[68]) 696. Acoetes] Ἀκέστης. 700. sua sponte om. 702. οἶπερ τῶν τελετῶν γινομένων ὁ θιασώδης Κιθαιρών. 713. μήτηρ καὶ ῾ὦ δισσαί κτλ. 728. τοῦτο τὸ ἔργον ἐμόν ἐστιν ἀνδραγάθημα.

---

65) Emendandum est ἀνταπεδίδου, quo verbo interpres „reddere" vertere solet cl. XI 466, III 361.

66) Quid invenerit, nescio, quia imponere et ponere discernere non solet, cf. ne pluribus exemplis utar, VIII 723 καὶ αὐτός ἐπιτιθεὶς εἶπον et XIII 583 ἐπιτιθέμενον.

67) Quid legerit, nescio; moderamina non invenit, cf. II 48 τὴν τῶν πτερυγοπόδων ἵππων ἐξουσίαν τε καὶ ἡνιοχείαν, 67 κυβερνήσεως ἀσφαλοῦς, III 644 λαβέτω οἴακας, VI 677 τὴν τῶν πραγμάτων ἡγεμονίαν.

68) Cf. IX 180 δειναῖς βασάνοις, II 589 ἐν δεινῷ ἁμαρτήματι, III 625 ὑπὲρ δεινοῦ φόνου, VI 663 τὴν δεινὴν ἐκεῖθεν τροφήν, VI 210 τοῖς δεινοῖς ἔργοις, VI 533 ὦ τῶν δεινῶν ἔργων, VIII 479 δεινῇ χειρί, II 651 τῆς δεινῆς ἐχίδνης, cum durus in σκληρός I 127, XII 300, XIII 329, 799, XIV 704, 709, 712, in ἀκαμπής XIV 587, 693, in ἀπότομος XIII 184, XIV 376 vertatur.

IV. 1. ἡ Μινηιὰς Ἀρσινόη. 11. καὶ Βρόμιον καὶ Λυαῖοντ. 15. Εὐάν. 17. σοὶ γὰρ ἀμάραντος μὲν ἡ νεότης. 20. adusque om. 21. tinguitur] ζώννυται. 22. Λυκοῦργον. 24. biiugum om. 26. καί σοι, Βάκχε, καὶ Σάτυροι ἕπονται.[69] 31. αἱ Ἰσμηνίδες. 40. perque vices] καὶ ἐξ ἀκοῆς. 42. dicta] ταῦτα. 45. Derceti] Δίρκη. 46. stagna . . . motasse] λίμνῃ ἐνδιαιτᾶσθαι. 48. albis] ὑψηλοῖς. 53. hanc om. 67. notatum] ἐγνώσθη. 92. exit] ἀνεγείρεται = surgit.[70] 104. tenues om. 114. o om. 116. secum om. 117. ἐπιγνωσθείσῃ δὲ ταύτῃ δάκρυα δοὺς καὶ φιλήματα. 121. καὶ κατὰ γῆς ἀνέπεσεν ὕπτιος. 138. lacertos] γόνατα. 145. oculos—gravatos] τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ θανάτῳ βαρυνομένους. 149. in unum hoc] εἰς ἓν τοῦτο. 154. τούτοις δ' ὅμως τοῖς ῥήμασιν = his tamen. 158. ramis om. 168. Λευκονόη. 172. alterum „deus“ om. 173. marito om. Ἡφαίστῳ add. 179. non] ἤ. 181. apte] τέχνῃ. 202. imago lunae] σελήνη. 203. amor iste] αὐτὸς ὁ ἔρως. 205. τῆς ἑῴας Κίρκης. 212. pater om. τῶν Ἀχαιμενίδων πόλεων. 224. eripite] ἁρπάσητε.[71]) matri—loquendi] τῆς μητρὸς τὸ μυστήριον λεγούσης. 233. victa nitore dei] τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ νικηθεῖσα. 242. καὶ ὁδόν σοι δίδωσιν, ὦ Νύμφη, δι' ἧς. 246. μετὰ τὸ Φαεθόντειον πῦρ. 248. calorem] χροιάν = colorem. 250/1. εὐώδει νέκταρι τόν τε τόπον καὶ τὸ σῶμα[72]) πολλὰ πρότερον θρηνηθὲν περιέκλυσε καὶ 'Τοῦ αἰθέρος γοῦν', εἶπεν, 'ἐφάψῃ'. 258. in illa] πρὸς Κλυτίαν.

---

69) Scribendum puto: καί σοι Βάκχαι καὶ Σάτυροι. Permutatio elementorum αι et ε saepissime notatur. Sic etiam illam scripturam Μινήιας pro Μινύιας librarii esse puto.

70) Exire vertere solet in ἐξιέναι I 344, II 115, III 75, 454, IV 385, 489, 565, 397, V 360, 571, VI 520, VII 127, 206, 778, X 711, XI 140, 296, 366, 602, 789, XIII 610, 697, XIV 342, XV 189, in ἐξέρχεσθαι V 44, X 52, XI 474, XII 520, XV 371, in ἀνιέναι V 512, in ἐξίστασθαι IX 633, in ἐκχωρεῖν IV 86, cum surgere saepissime vertatur in ἐγείρειν cl. III 112, XI 669, XII 227, XIV 711, in ἀνεγείρειν X 734, in ἐξεγείρειν X 384, XV 26, 508.

71) In ἁρπάζειν et eripere, cf. V 25 ἁρπάσεις, et arripere, cf. IV 558 τὴν κόμην ἁρπαζομένην, vertit.

72) Cf. ann. 7.

260. καὶ μηδ' ὁτιοῦν προσιεμένη παραμυθουμένας τὰς Νύμφας. 273. ἀλλ' οὐχὶ καὶ Βάκχος ἐκείνοις συνεξητάζετο. 275. stantis om. 282. Κέλμε. 283. Μίλακι. 285. male om. 308/9 om. 310. ἡ δὲ νῦν μὲν ἐν τῇ πηγῇ τὰ καλὰ ἑαυτῆς ἔλουε μέλη. 311. Κυθηριακῷ. 223. frater] μήτηρ. 325. ἐστίν. 330. καὶ γὰρ ἀγνοεῖ, τί ποτ' ἂν ἔρως εἴη. 340. καὶ τὰ γόνατα κάμψασα συνεκάθισεν = flexumque genu submisit. 341. ὁ δ' οἷα παῖς, οἷα κοῦφος καὶ ἀφύλακτος, θεῖ δεῦρο τῆς πόας. 346. placuit] ἀπηνεώθη = stupuit. 358. ἀπομαχόμενόν τε κατέχει καὶ ἄκοντος ἁρπάζει φιλήματα.[73]) 378/9. καὶ οὐκέτι δύο, διπλῇ δέ τις πέφυκε μορφή, ὡς μήτε κόρη μήτε παῖς δύνασθαι λέγεσθαι, οὐδέτερόν τε δοκεῖν καὶ ἑκάτερον. 384. ὦ πάτερ, εἶπε, καὶ μῆτερ, καὶ θεοί. 387. rata om. 388. incesto] ἀδήλῳ. 389. sed] καί. τὸ Μινήιον γένος. 390 sqq. καὶ τὴν ἑορτὴν παρὰ φαῦλον ποιεῖται. Τῶν δὲ τυμπάνων, ἃ μὴ πώποτε ταύταις ἐφάνη, βραγχώδει θορυβησάντων ἐξαίφνης ἤχῳ καὶ τῆς ἀπὸ κέρατος καμπύλης σάλπιγγος καὶ κυμβάλων χαλκῶν ἠχησάντων καὶ μύρτου καὶ κρόκων καταπνευσάντων, πρᾶγμα πίστεως γίνεται μεῖζον. 400. possis] ἂν οἷός τε γένοιο.[74]) 403. conlucere] λάμπει. 404. ululare] ὠρύεται. 407. parvos om. 408. καὶ τὰς χεῖρας λεπτοὶ συγκλείουσιν ὑμένες = tenuesque includunt bracchia pinnae. 412. βραχυτάτην κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν φωνὴν ἀφιᾶσιν. 425. Μινηιάδας. 426. inultos] πολλάς = multos = inultos.

---

73) = pugnantemque tenet invitaque oscula carpit. „Luctari“ enim in παλαίειν cl. VI 694, 242, XII 331, VII 10, XIV 701, in ἀπομάχεσθαι VI 556, XII 478, in διαμάχεσθαι XV 519 vertit.

74) Utrum possis an posses Planudes invenerit, diiudicare non possum, cf. XIII 247 nec quod specularer habebam] καὶ οὐκ εἶχον ὅτι ποτὲ πλέον ἂν κατοπτεύοιμι, XIII 382 et quid facundia posset, re patuit] καὶ ὅτι ποτ' ἂν ἡ εὐγλωττία δύναιτο, τότε διαφανὲς γέγονε et contra XII 384 adspice, quantum concedant nostro tua cornua ferro] ὅρα νῦν, ὅσον ἂν εἴκοι τὰ σὰ κέρα τῷ ἡμετέρῳ σιδήρῳ, XII 589 faxo, triplici quid cuspide possim, sentiat] τί ποτ' ἂν τῇ τριαίνῃ δυναίμην, XIII 527/8 superest, cur vivere tempus in breve sustineam] μόνος δ' ὑπολέλειπται, δι' ὃν ζῆν ἂν πρὸς βραχὺν ὑπομείναιμι χρόνον.

427. est] ἔσται. nostra est] γενήσεται.[75] 433. per muta silentia] πολλῇ σιωπῇ. 436. tenent] κατέχει. 441/2. nec ulli— est] οὐδέ τινος πλήθους ἐνδεής ἐστιν. 448. Saturnia om. 450. ingemuit] τρομάξαντος = intremuit. 451. simul] ἐν ταὐτῷ = simul. 458. distentus] διήχων.[76] 460. τὸν αὖθις ἐπανελευσόμενον πέτρον. 469. sprevit] μικρά μου φροντίζει. 470/1. ὃ δ' οὖν ἐθέλει, τοῦτ' ἦν· μηκέτι τὴν τοῦ Κάδμου ἵστασθαι βασιλείαν καὶ τὸν Ἀθάμαντα ταῖς μανίαις [sic!] εἰς ἔργον ἀνόσιον ἐφελκύσασθαι. 482. inportuna facem] ἄτοπόν τινα δᾷδα. 485/6. καὶ ἀπιούσῃ Θρῆνος αὐτῇ συνοδεύει καὶ Δεῖμος καὶ Φόβος καὶ τρέμουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς Μανία τῷ προσώπῳ ταύτης ἐπισυνέστη.[77] 488/9. καὶ ὁ Ἀθάμας σὺν τῇ συνεύνῳ τοῖς τέρασιν κατεπλάγησαν καὶ τῆς οἰκίας ἐξιέναι παρεσκευάζοντο. 493. parsque iacent] καὶ μέρος μέν τι ἐπίκειται. 494. καὶ ταῖς γλώσσαις ἀστράπτουσιν. 498. animas] θυμούς = animos.[78] 504. ἅπερ αἵματι δεύσασα προσφάτῳ = tincta. 506. vergit] τρέπει. 514. modo om. 516. Κλέαρχον.[79] 520. dolor] ἀθυμία. 521. passisque] καὶ .... τῶν τριχῶν λελυμένων.[80] 523. Εὐοῖ

---

75) Saepius pro Ovidii praesenti futurum reddidit, cf. IV 584 posco] αἰτήσω, 702 tempto] πειράσομαι.

76) Quid invenit? distractus alio Metamorphoseon loco non legitur et distendere in διατείνειν cl. XIII 826, XV 219 vertit.

77) Interpunctionem ergo neglexit et pro „limine" „lumine" legit.

78) Omnibus enim, quot quidem sciam, locis „anima" vertit in ψυχή cl. I 364, II 611, 644, III 473, IV 110, 441, V 106, VI 247, 253, VII 591, 612, VIII 406, 488, IX 181, X 41, 188, XI 388, XII 69, XIII 76, 606, XIV 777, XV 158, 171, 457 aut in ζωή II 312, VII 604 aut in ψυχίδιον XIV 174 aut in εἴδωλον XIV 411, cum saepissime pro „animus" θυμός reddat, cf. II 87 οἱ ὀξεῖς θυμοί, VI 688 θυμοὺς ἀπειλοῦντας, XIII 597 ἐπένευσε πρὸς ταῦτα ὁ Δήλιος καὶ ἐξ ἴσου τῷ τε οἰκείῳ θυμῷ καὶ τῷ τοῦ θείου χαριζόμενος.

79) Cf. Burmanni annot.

80) Utrum passis an sparsis invenerit, eruere non possum, propterea quod iis locis, qui ad rem diiudicandam valent, variae codd. scripturae leguntur, ut V 513, VI 531 et eodem modo II 238, quo versu Kornii omnes quidem codices passis, sed sparsis codd.

Βάκχε. 537. ἐν μέσῳ τῷ πελάγῳ. 538. χάριεν ὄνομα. 542. σὺν Λευκοθέᾳ. 547/8. ἐπεὶ δὲ τὴν ζηλοτυπίαν ἀνῆψαν τῇ θεῷ τῇ βραχὺ μέν τι δικαίᾳ, σφόδρα δὲ περὶ τὰς ἀντιζήλους ἀπηνεστάτῃ, οὐκ ἤνεγκεν αὕτη τὴν ὕβριν. 555. temptatos om. 557 om. 562. Ismenides] Μινηιάδες. 564. malorum] πόνων = laborum.[81]) 570. fata] ἔργα. 579. commissaque .... crura] καὶ συναφθεῖσαι κνῆμαι = commissaque.[82]) 598. πᾶς δ' ὅστις παρῆν [παρῆσαν δ' οἱ ἑταῖροι] ἐδειματώθησαν. 606. Achaia] ἡ Ἑλλάς. 610. καὶ γένος εἶναι θεῖον αὐτὸν ἥκιστα πείθεται. 620. ὅθεν καὶ τοὔδαφος ἐκείνης τῆς γῆς ὄφεσι πεπύκνωται καὶ λελύμανται = infectaque.[83]) 628. κατὰ τὴν τοῦ Ἄτλαντος δυναστείαν. 630. currus] δρόμον = cursus. 631. πάντας ἀνθρώπους ὑπερβάλλων.[84]) 638. tegebant] ἔφερον. 647. moenibus] τείχεσι. 653. τίς γὰρ ἂν ἴσος Ἄτλαντι τὴν ἰσχὺν εἴη; 659. ὃ δὲ πρότερον ἦν κεφαλή, ἄκρα καὶ κορυφὴ τοῦ ὄρους ἀπετελέσθη. 660/1. καὶ τότε δὴ κατὰ πᾶν μέρος εἰς ἄπειρον ἐπιδέδωκεν ὕψος = altus. 669. τὰ τοῦ Κηφέως πεδία. 671. inmitis] ἀδίκως. 676. καὶ θαμβεῖται τῷ τῆς ἐξῃρημένης μορφῆς κάλλει συναρπασθείς. 686. nolle] βούλεσθαι. 696. πρὸς βοήθειαν δὲ βραχεῖα προσοιστέα ἐστὶν ὥρα. 700. ἀνὰ τὰς αἰθερίας αὔρας. 712. ἐν δὲ τῇ τῶν ὑδάτων ἐπιφανείᾳ κτλ. 713. καὶ τὸ θηρίον τὴν σκιὰν ἰδὸν ἐξεμάνη. 718. ταχινῇ πτήσει κατενεχθεὶς διὰ τοῦ ἀέρος. 720. κἂν τῇ

Sithiensis M 678, Sithiensis M 670, Dresdensis 143, Dresdensis 145, quos contuli, exhibent et XI 49, ubi Sithiensis M 670 sparsos tradit.

81) Nam „malum“ vertit in κακόν, ut I 140, 289, 668, 733, II 332, 334, 597, 802, 825, III 292, IV 569, V 244, VI 267, 288, VII 525, VIII 691, IX 162, 165, 731, XI 106, 494, XIII 673, in πάθος VIII 875, in δεινόν IX 294, cum saepissime pro Latino „labor“ πόνος inveniatur, ut I 273, 728, 773, II 128, 404, IV 570, V 243, 586, VII 207, VIII 500, 566, IX 22, 181, X 554, XI 200, XII 146, XIII 316, XIV 478.

82) Cf. V 75 avidi committere pugnam] συνάψαι γλιχόμενος πόλεμον, V 307 et tali committit proelia voce] καὶ τοιοῖσδε ῥήμασι μάχας ἡμῖν ἀνάπτει.

83) Cf. III 76 vitiatas inficit auras] μολυνομέναις ταῖς βοτάναις λυμαίνεται.

84) Quid invenerit, nullo modo erui potest.

δεξιᾷ φριμάσσοντος τούτου πλευρᾷ τὸν καμπύλον μέχρι τῆς καμπῆς ἔκρυψε σίδηρον. 727. vulnerat] πλήττει = vulnerat.[85]) 738. Κασσιέπη. pater om. 741. dura om. 743. Φορκυνίδος Μεδούσης. 749. σπέρματά τε ἐξ ἐκείνων ἀναζωπυροῦσιν ἐν τοῖς ὕδασι ῥίψασαι = iterant. 759. praecutiunt] ἀνάπτειν κελεύουσι = praecipiunt. Post 763 interpunxit et „instructa" cum „atria" coniunxit. 764. Cepheni] οἱ Κήφειοι. 767. Lyncides] Ἀβαντιάδης. τά τε ἤθη καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνδρῶν. 569/70. ἅπερ ὁμοῦ τε ἐδίδαξεν ὁ Κηφεὺς καὶ 'Νῦν' εἶπεν, 'ὦ γενναιότατε Περσεῦ, εἰπέ, δέομαι, τίνι δυνάμει κτλ.[86]) 772. gelido] χρυσῷ, i. e. ψυχρῷ. 779. passim om. 780. ἀνθρώπων ὁμοιώματα καὶ θηρῶν. 781. in silicem om. 782/3. αὐτὸς δ' ὅμως τὴν φοβερὰν τῆς Μεδούσης μορφήν, τῇ περὶ τὸν σίδηρον ἀντανακλάσει τὸν κατὰ τὴν ἀσπίδα ἣν τῇ λαιᾷ ἔφερε = se tamen horrendam eqs. 784. καὶ ὕπνου βαρέος αὐτήν τε καὶ τοὺς ὄφεις κατέχοντος. 786. καὶ τοὺς τῷ τῆς μητρὸς αἵματι γενομένους ἀδελφοὺς αὐτῷ ὄφεις. 790. πρὶν αὐτοὺς ἐκδέχεσθαι = ante exspectatum.[87]) 792. μεμιγμένους τοῖς πλοκάμοις ἀλλεπαλλήλους φέρει ὄφεις. 797. εὗρον οἳ ἑαυτοὺς τοῦθ' ἑωρακέναι φασί. 803. adverso] ἀπεστραμμένῳ = averso.

V. 1. τῶν Κηφείων. 2. ὄχλου ταραχῆς ἡ βασιλικὴ πληροῦται αὐλή. 20. nisi si] εἰ μὴ σύ. 34. ἔστη παγὲν γὰρ ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ τοῦ στρώματος εὐθὺς ὁ Περσεὺς ἀπεπήδησε. 38. τοῦ Ῥοίτου. 47. Ἄτυς. 48. Λιμάτη. 52. aurata monilia] περιδέραιον κεκοσμημένον. 59. τὸ καλὸν πρόσωπον = laudatos. 63. 72. Ἄτυν. 74. Συηνίτης. 75. avidi] γλιχόμενος. 80. hamato—ense] ὥσας ὁ Περσεὺς τὸ ξίφος ἐζήτησεν. 85. Σεμιραμίου. 86. καὶ Σπερχειάδην. 87. Ἑλίκην. Κλυτόν. 89. ὁ δὲ Φινεύς,

85) Cf. I 717 πλήττει, XV 769 πλήττει. Saepissime pro „vulnus" exstat πληγή cl. VII 595, VIII 346, VI 293, IV 120, II 199, verberare tantummodo hoc loco invenitur.

86) Hoc loco Planudes dittographiam Cepheus + Perseu invenisse videtur et utramque vocem vertit.

87) Cf. III 378 exspectare] ἐκδέχεσθαι, VII 812 exspectabam] ἐξεδεχόμην, III 136 exspectanda] ἐκδέχεσθαι χρεών.

μηκέτι τολμῶν ἐγγύθεν ἐπιθέσθαι τῷ ἐχθρῷ. 97/8. ἐνταῦθα δὲ μετὰ Κηφέα τὸν βασιλέα πρῶτος ὤν, ὁ Ὀδίτης πίπτει τῷ ξίφει τοῦ Κλυμένου. 98. τὸν Προθήνορα. 102. καὶ τὰ ἀνόσια ἔργα προκαλεῖται = scelerataque devocat facta. 105. semianimi] ἡμιθνὴς οὖσα. 108. invictus] ἀήττητοι. 110. Ἀμφικός. 111. ὦ Λαμπετίδη. 115. Πάτταλος. 116. laevo—fixit] δεινὸν ξίφος τῷ κροτάφῳ κατέπηξεν = saevum. 119. nec] οὐ μήν. 121. inlisit] κατήνεγκεν.[88]) 124. Κινυφεύς. 127. retinente manum] τῆς χειρὸς κατεχούσης αὐτὸν. 128. Μελανεύς. 129/30. Δορίλας. 131. farris] ἀρωμάτων = turis.[89]) 135. Βαρκεὺς Ἀλκιονεύς. 138. Abantiades om. 140. Κλύτιόν τε καὶ Κλόνον. 143. iaculum—momordit] ὁ Κλόνος δὲ τὸ ἀκόντιον τῷ σώματι ἔδακεν. 142. ἡ πτελέα βαρείᾳ τιναχθεῖσα χειρί. 144. ἔπεσε καὶ Κελάδων. ἔπεσε καὶ ὁ Μενδήσιος Ἀστρεύς. 147. Thoactes] Κορυστής. 151. causa om. 155. semel] ὁμοῦ. 159. praeterque—aures] καὶ ἐγγυτάτω καὶ ὤμων καὶ ὀφθαλμῶν. 160. hinc] ὁ δὲ. 163. ὁ Χαόνιος Μολπεύς. Ἐθήμων. 168. Μολπέα μὲν, διατρήσας τὸ σκέλος, τῇ πληγῇ μετεκίνησε. 171/3. ἀπερισκέπτῳ δυνάμει τὸ ξίφος κατενεγκὼν συνέαξεν· ὡς γὰρ τὸ ἔσχατον μέρος ἐπάταξε τοῦ κίονος, ὁ σίδηρος ἐκπηδήσας τῷ τοῦ δεσπότου προσεπάγη λαιμῷ = fregit et extrema percussa parte columnae eqs. 175. inermia] ἀπράκτους. 178. Perseus om. 182. Thescelus] Θετταλός. 195. τῇ κακίᾳ τῆς ψυχῆς, οὐχὶ τῆς Γοργόνος ἀτρεμεῖτε δυνάμει = vitio . . . animi, non viribus . . . Gorgoneis torpetis.[90]) 199. silex] σιωπᾷ. 213. post „sibi" interpunxit. 214. ita om. 216/7. ἀπόστησον τὰ σὰ τέρατα καὶ τὸ σὸν λιθουργὸν πρόσωπον αἶρε, τὴν Μέδουσαν, ἥτις ποτέ ἐστιν, αἶρε,

---

88) Quid invenerit, nescio, cum XII 250 inlisit in προσήραξε neque inmittere ullo loco in καταφέρειν vertat, cf. III 599 ἐμαυτὸν κατακλίνω, IV 357 ἐν μέσοις ἑαυτὴν ῥίπτει ὕδασιν, IV 496 κατηκόντισεν, V 358 κατακομισθεῖσά τε ἡ ἡμέρα, VII 763 ἐπεπέμφθη, VIII 179 ἀφῆκε, XII 330 ἐμπεσόν.

89) Cf. II 289 tura] ἀρώματα, VIII 266 turis] ἀρωμάτων.

90) Haec optima scriptura, quam Hauptius textu recepit, etiam codd. Sithiensibus et cod. Rhenoviensi 98 exhibetur.

ἱπετεύω. 232. vertere] στρέφειν.[91]) 238. Προῖτον. 239. Proetus] οὗτος. 242. Πολύδευκες. 246. καὶ δὴ καὶ τὰς ἀριστείας αὐτοῦ διαβάλλεις. 248. ad „luminibus“ add.: ὅσοι γε ἡμέτεροι. 252. τήν τε Κύθνον καὶ Γύαρον δεξιὰς ἀφεῖσα. 254. monte om. 255. τὰς Μούσας add. 257. ἣν ἀπόκροτος ὁπλὴ τοῦ Μεδουσείου ἀνέῤῥηξεν ὑπομνήματος.[92]) 261. χαριεστάτη ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς γίνεται. 262. καὶ ὁ Πήγασος πατὴρ τῆσδε τῆς πηγῆς ἐστί. 263. latices om. 268. Μαιονίδας. 274. σκληρὸς γὰρ περὶ ἡμᾶς ὁ Πυρωνεὺς ἀνεστράφη = durusque ante ora [quod quid velit non intellexit] Pyroneus vertitur.[93]) 280. Μαιονίδες. 287. Πυρωνεύς. 291. e summae culmine turris] ἐξ ἄκρας τῆς κορυφῆς. 292. καὶ τῶν τοῦ στόματος ἐκτιναχθέντων ὀστῶν. 300. ad „dea“ Μοῦσα add. 302. Πίερος. 303. Εὐίππη. 306. καὶ διά τε τόσων Αἱμονίων καὶ Ἑλληνίδων πόλεων.[94]) 311. ad „sumus“ add.: ὅσαιπερ καὶ ὑμεῖς. 312. τῆς Ὑαντείας Ἀγανίππης.[95]) 313. μέχρι τῶν Παιόνων. 314. cedamus] ὑπεκστησόμεθα. 321/5. Τυφῶνα. 325. venisse] τὴν νίκην ἀνειληφέναι. 328. formatus—est] σύ . . μεμόρφωσαι. 333/4: ἀλλ' ἴσως οὔ σοι, θεά, σχολὴ οὐδ' ἐκεχειρία ταῖς ἡμετέραις ᾠδαῖς ὑπέχειν τὰς ἀκοάς. 346. ingesta est] ἐπεῤῥίφη.[96]) 348. Τυφῶνα (sic semper). 353. τοῦ δεινοῦ στόματος = fero. 354/5. πολλάκις φιλονεικεῖ, τὸ τῆς γῆς ἄχθος διαθραύσας, πόλεις τε καὶ ὄρη μεγάλα τοῦ ἰδίου ἀποκυλίσαι σώματος = remoliri?[97]) 359. ὁ τῶν σκοτεινῶν θρόνων ἄρχων ἔξεισι. 362/3. ἐπεὶ δ' ἅλις κατεσκόπησε μηδένα κατασπώμενον τόπον, καὶ τὸν φόβον ἀπέθετο,

---

91) Quid legerit, affirmare non possum, quia et vertere cl. II 752, VIII 364, 813, XIV 782 et flectere cl. III 188, IV 265, VII 584, X 236, 720 in στρέφειν vertit.

92) Cf. ann. 4.

93) Cf. ann. 68, quae ad rem diiudicandam multum valere videtur, praesertim cum etiam aliis codicibus, Sithienses dico, durus exhibeatur.

94) Cf. IV 606.

95) Cf. III 147.

96) Coniecta? cf. ann. 13.

97) Remolliri in ἀπαλύνειν IV 286 vertit.

εἶδεν κτλ. 366. illa om. 369/70. σὺ γὰρ θεοὺς πάντας καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θαλαττίους δαμάζεις δαίμονας καὶ τὸν τοὺς ἐπιγείους θεοὺς ἄγοντα = regit qui numina terrae. 373. καί τοι καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ βραχύ τι τὸ ἡμέτερον σθένος ἐστί· περιφρονούμεθα γάρ. 382. οὔτε τῷ τόξῳ μᾶλλον εὐπειθέστερος. 385. ἔστι δ' οὐ πόῤῥω τῶν Αἰτναίων διατριβῶν λίμνη βαθεῖα, τοὔνομα Πέργουσα [omisso aquae]. 387. audit] φέρει. 390. tyrios] πολυειδῆ. 396/7. maesto . . ore om. 409. Πισσαίας. 415. non] οὐδέ. 420/1. ὁ δὲ Κρονίδης, μηδ' ὁτιοῦν ἐπέκεινα κρατήσας τῆς ὀργῆς, τοὺς φοβεροὺς ἵππους διερεθίζει καὶ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον συστρέψας, κατὰ τὸ τοῦ βάθους ἔσχατον ῥωμαλέᾳ καθῆκε χειρί. 438. pavidae om. 446. collegerat] ἀνείληφεν = conceperat.[98]) 448. at] καί. 450. ὃ πρόσθεν ἐν ὀστράκῳ σὺν ἀλφίτοις ἑψήσασα εἶχε = testa coxerat. 457. nocendi] τοῦ λέγειν. 459. parantem] δεδοικυῖαν. 460. pudori] τῇ ὄψει = colori. 466/7. νῦν δ' οὔτε στόμα, οὔτε γλῶττα λέγειν ἐθελούσῃ παρῆν, ἀλλ' οὐδ' ὁθενοῦν ἑτέρωθεν λέγειν ἠδύνατο. 469. sacro om. 478/9. καὶ ἴσως δέδωκεν ὀργισθεῖσα θανάτῳ γηπόνους καὶ ἀγρότας καὶ βοῦς. 486. triticeas messes] τῷ τῶν γεννημάτων θέρει. Triticeas ergo non potuit vertere. 499. advehar] φέρομαι. 503. desuetaque sidera cerno] καὶ διὰ μακροῦ τοὺς ἀστέρας ὁρῶ. 513. passis . . . capillis] τὴν κόμην ἐσπαραγμένη.[99]) 539. Ὄρφνη. 541. παρὰ τοῖς ξανθοῖς νάμασιν = fulvis . . sub undis. 543. τὸν ἀλάστορα μηνυτήν.[100]) 552. ὦ Ἀχελωνίδες. 555. τῷ τῶν συμμετόχων τῆς συλλογῆς ἀριθμῷ καὶ ὑμεῖς, Σειρῆνες, συνεξητάζεσθε. 557. protinus om. 563. vox] μορφή. 569. καὶ γὰρ ἡ μικρῷ πρόσθεν ὄψις αὐτῆς καὶ δοκεῖν

---

98) Nam colligere nullo quantum scio loco in ἀναλαμβάνειν vertit cl. I 234, II 398, III 170, 258, V 338, 399, VIII 646, 676, IX 213, XIII 910, XIV 352, cum concipere saepissime in λαμβάνειν cl. I 777, II 77, X 352, 403 et συλλαμβάνειν cl. I 255, 337, II 640, III 214, 268, IV 611, VI 554, 397, VII 17, X 249, 328, 470, 582, XI 222 vertatur.

99) Cf. ann. 80.

100) Planudem „profanum" invenisse contendere non audeo, etiamsi ἡ μηνυτής in graeca lingua exstat, cf. Cratinus apud Photium p. 267, 10.

καὶ λέγεσθαι [= dici = Diti] σκυθρωπὴ δυναμένη. 575. virides] ὑγρούς. 587. sine vertice] ἄνευ κεφαλῆς. 591. natas om. 598. ripae] λόχμης.[101]) 597. nescio quod] ἀγνοῶ τί ποτε ἦν. 613. καὶ πετρῶν καὶ σκοπέλων ἔνθα οὐδὲ μία τις ἦν δίοδος ἔδραμον. 624. inscius om. 625. Ἰώ, Ἀρέθουσα, Ἰὼ Ἀρέθουσα! κέκληκε. 627. alta om. 634. lacus] χῶρος. 641. τῷ τῆς Θεᾶς ἐπωνύμῳ χαρίεσσά μοι τυγχάνουσα. 646. κελεύει τῷ Τριπτολέμῳ, falso igitur interpunxit. data semina] τὰ ἑαυτῆς σπέρματα. 651. qua] πόθεν. 654. aether] ἀήρ. 659. post „adgreditur" interpunxit. 661. sacros . . . iugales] τὸ τῶν δρακόντων ζεῦγος. 662. ἡ μὲν οὖν ἡμῶν πρεσβυτάτη τὴν ᾠδὴν συνεπέρανεν. 664/5. τῶν δὲ καὶ νικηθεισῶν καὶ λοιδορουμένων ἡμῖν. 666. ἐπεί, φησί, καὶ δι' αὐτὴν τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔριν οὐ μικρᾶς ἦτε κολάσεως ἄξιαι. 669. γελῶσι δ' αἱ Παιονίδες. 669. spernuntque—verba] καὶ ὀλιγωροῦσι τῶν ἀπειλῶν. 672. plumis] πτεροῖς.[102]) post 678: ἀεὶ καὶ τὰς ἀνθρωπείας ἐν πᾶσι φωνὰς μιμοῦνται = semper et humanas imitantur in omnia voces.[103])

VI. 11. διὰ τῶν Λυδίων πόλεων. 13. Hypaepis] ὑπαίθροις. 15/16. πολλάκις αἱ Πακτωλίδες Νύμφαι τὰ ἑαυτῶν κατελίμπανον ῥεῖθρα καὶ αἱ Τμωλίδες Νύμφαι τὰ ἐν τῷ Τμώλῳ κατελίμπανον ἀλωάς. 26/7. πεπλασμένας ἐν τοῖς κροτάφοις προσέθετο πολιὰς καὶ ὑπερείδει βακτηρίᾳ τὰ δῆθεν ἐκλελυμένα μέλη. 33. illa om. 34. relinquit] κατέλιπεν.[104]) 35. καὶ μόλις τὰς χεῖρας κατέχουσα. 53. consistunt] ἱστᾶσιν. 58. paviunt] τύπτουσι.[105]) 59. ἑκατέρα μὲν οὖν σπεύδει. 66. ipse om. 77. fretum]

---

101) Librarii esse scripturam λόχμης puto, quae iure in ὄχθης mutanda est.

102) Penna et pluma propriis verbis non secrevit, cf. XIV 499/500: εἰς πτερὰ δ' ἀπῆλθεν ἡ κόμη, καὶ ὁ τράχηλος δὲ πτεροῖς ἐκαλύφθη, καὶ τὰ στέρνα καὶ τὰ μετάφρενα· οἵ γε μὴν βραχίονες μείζω πτερὰ δέχονται.

103) Hunc versum in uno Vaticano legi Ciofanus annotavit.

104) Cf. ann. 25.

105) Feriunt invenisse videtur, quod verbum etiam V 595, VII 428 in τύπτειν vertit.

ἵππον. quo—urbem om. 90. Pygmaeae] πηγαίας. 92. populisque suis] καὶ τοῖς ἰδίοις παισί. 98. τὸν Κινάραν. 99. ταῖς τε τοῦ ναοῦ βαθμίσι καὶ τοῖς μέλεσι τῶν ἑαυτοῦ παίδων περιπλεκόμενος. 107. reducere] εἰς τοὐπίσω διδόναι. 111. implerit] προσέθετο καὶ ὡς . . . πλήσειε. 114. Μνημοσύνην. 116. Ἐνιπεύς. 117. τοὺς Ἀλωάδας γεννᾷς. τὴν Βισαλτίδα. 118 sq.: ἔγνω δέ σε ὡς ἵππον καὶ ἡ τοὺς ὄφεις περιεζωσμένη τοῦ πτηνοῦ μήτηρ ἵππου· ἔγνω σε καὶ ὡς δελφῖνα ἡ Μελανθώ. 124. Μακρηΐδα. Issen] ἴασιν A. ἰάσσην B. 125. Erigonen] ἠριώνην. 128. intertextos] συμμιγῆ = intermixtos. 132. ἀπὸ τοῦ Κυθηριακοῦ ὄρους. 133. Arachnes om. 165. ἰδοὺ δέ καὶ ἡ Νιόβη περιφανεστάτη τῷ δήμῳ τῶν παίδων εἶσιν. 179. moenia om. que viroque om. 184. laudem] ἀφορμὴν = causam. 192. τῇ δ' ἡμετέρᾳ γαστρὶ πενταπλάσιος οὗτος ὁ ἀριθμὸς προύβη. 200 om. 201. ἴτε δὴ τάχος ὅσον καὶ τὴν δάφνην τῆς κόμης ἀπόθεσθε. 204. ad. „dea" add.: ὡς ἂν τις οὐκ ἄπαις οὖσα. 212. quod—reccidat] ὅσον τὸ ἐπ' αὐτὴν πίπτον. 215. ʽπαῦεʼ, δ' ὁ Φοῖβος εἶπε, ʽμέλλησις γὰρ τῆς τιμωρίαςʼ εἶπεν ʽοὐ μακρὰ γίνεται ἀγανάκτησις. 219. equis] ὕδασιν. 222/3. καὶ Τυρίᾳ πορφύρᾳ κεχρωσμένα καλύπτουσι τὰ μετάφρενα καὶ τοὺς ἵππους ἰθύνουσι χρυσῷ βρίθουσι χαλινοῖς. 231. frena dabat] δίδωσι νῶτα. 234. οὕτω τὰς ἡνίας ἐνεδίδου. Ὅμως δ' αὐτὸν ἄφυκτον βέλος διώκει. 237. per colla admissa] διὰ τῶν τοῦ ἵππου κνημῶν ἐκτεινομένων = per crura admissa. 248. Alphenor] Ἐλπήνωρ. 249. advolat] ἵπταται τῷ τάχει.[106]) 253. in auras om. 254. Δαμασίχθονα. 259/60. ἐξώσθη τοῦτο τῷ αἵματι· τὸ δ' αἷμα, εἰς ὕψος ἀκοντισθὲν καὶ τὴν αὔραν διατορῆσαν, πόῤῥω πεπήδηκεν. 262/3. καὶ ʽὦ θεοίʼ κοινῇ πάντας εἶπεν, ἀγνοῶν ὡς οὐ πάντων δεῖσθαι χρεὼν, ʽπείδεσθεʼ. 276/7. at—incumbit] νῦν δ' οἰκτρὰ κἂν ἐχθροῖς ψυχρῷ κατέκειτο σώματι κτλ. 279. a quibus] μεθ' ἅ, sc. φιλήματα. liventia bracchia] νεμεσώσας χεῖρας. 281 sqq.: καὶ τοῖς ἡμετέροις θρήνοις τὸ σαυτῆς στῆθος

---

106) Quid legerit, nescio, praesertim cum I 264, καὶ ὁ Νότος ὑγραῖς ἵπταται πτέρυξι, in codd. discrepantia exstet.

κόρεσον καὶ τὴν δεινὴν καρδίαν ἔμπλησον· ἐν ᾧ δὲ θανάτοις ἑπτὰ τὸ ἡμέτερον μέρος κεῖται, καὶ θανάτοις ἑπτὰ τὰ δεινότατα πάσχω, σκίρτησον νικῶσα καὶ τρόπαιον στῆσον, δυσμενεστάτη = satiaque meo tua pectora luctu corque ferum satura. per funera septem dum pars nostra iacet et dum per funera septem efferor, exsulta victrixque inimica triumpha. 293/4. ἐξαπίνης ἐσίγησε καὶ τῇ ἀδήλῳ πληγῇ ἑαυτὴν κάμψασα, οὐκ ἔβυσε τὸ στόμα, ὅτι μὴ μετὰ τὴν τοῦ πνεύματος ἔξοδον. 300. 'ἐκ πολλῶν νεωτάτην' ἀνέκραξε καὶ δὴ καὶ ἡ μία = et una. 302. exanimes] καθῆστο λειποψυχήσασα = exanimis. 312. καὶ δάκρυσιν ἔτι καὶ νῦν λούεται δῆτα τὸ μάρμαρον. 327. εὐλαβουμένῳ ψιθυρισμῷ. 329. Faunine] ἢ Φαύνων. 328. κἀγὼ δ' ὁμοίῳ ψιθυρισμῷ, Ἴλαθί μοι, ἐφθεγξάμην. 339. τῆς χιμαιροφόνου Λυκίας. 341. δίψαν ἐδέξατο = concepit.[107]) 345. ulvam om. 348. vetantes] πρὸς αὐτούς. 349. τί δή ποτε τὸ ὕδωρ κωλύετε; 370. ἥκουσι τοιγαροῦν αἱ εὐχαὶ τῇ θεῷ. 376. alterum „sub aqua“ om. 383. post „rettulit“ interp. 390. οἷός τ' ἂν ἦσθα. 393. carus] περιφανής. 396. fertilis om. 399. petens rapidum . . aequor] ὀξὺς τὴν θάλασσαν ζητῶν. 401. extemplo] ἐκ τοῦ νεώ. 402. ὁ δῆμος, τὸν ἐκλελοιπότα μὲν τὸν βίον Ἀμφίονα καὶ τοὺς παῖδας ἅμα ἀπολοφυρόμενοι. 407. ταῖς τοῦ πατρὸς καταδαιτρευθέντος χερσίν = parentis.[108]) 417. Μεσήνη τε δεινὴ καὶ Πάτραὶ καὶ ταπειναὶ Κλεωναί. 418. Νηλεία τε Πύλος καὶ ἡ μήπω Πιτθεία Τροιζήν. 422. καὶ ὑφορμοῦσαι τῇ θαλάσσῃ Βαρβαρικαι φάλαγγες.[109]) 423. τοὺς Κεκροπείους πύργους. 426. virisque] καὶ δυνάμει.[110]) 434. gratata—Thracia] εἰ καὶ τὰ μάλιστα τούτοις ἡ Θράκη ἥσθη. 435. καὶ τοῖς θεοῖς αὐτοῖς. 439. τῶν ἐνιαυτῶν

---

107) Cf. IX 521 quem mens mea concipit ignem] ποῖόν τι τοῦτο πῦρ ἡ ἐμὴ διάνοια δέδεκται. Colligere autem in συναθροίζειν I 234, II 398, III 258, IX 213, in συλλέγειν V 399, VIII 646, 676, in συνάγειν XIII 910, XIV 352 vertit.

108) „Paternus“ in πατρικός II 47, IX 275, in πατρῷος I 363, III 591, VI 213 vertit.

109) Invenit igitur subvecta. Nonne ὑφορμῶσαι scribendum est?

110) Viris a voce „vis“ derivavit.

ἀνακυκλωθέντων = repetiti anni an repetitis annis? 446. intrat] εἰσίασι. tangit] ἅπτονται. 447/8. ἐπεὶ δὲ πρῶτα τὸν πενθερὸν εἶδε καὶ χειρὶ χεῖρα συνῆψεν, εἱρμῷ κακοδαίμονι τὰ τῆς ὁμιλίας συντίθεται. 472. pro superi] ὦ Ζεῦ καὶ δάκρυα. 477. ipsa om. 495/501. ὁ Πανδίων δάκρυά τ' ἀνέσχε καὶ τὴν Φιλομήλαν αὐτῷ παρατίθησιν, 'ὡς ἠθέλησαν' εἰπών, 'ἄμφω (ἠθέλησας δὲ καὶ σύ γ' αὐτὸς, ὦ Τηρεῦ,) παραδίδωμί σοι τὴν παῖδα. Πρός τε γοῦν τῆς Πίστεως αὐτῆς καὶ τοῦ συγγενοῦς στέρνου καὶ τῶν θεῶν, φίλε γαμβρὲ, ἀντιβολῶν ἱκετεύω (ἐπεί με φιλόπαις αἰτία παρεβιάσατο) ὡς ἂν πατρικὸν ἔρωτα πρὸς αὐτὴν διατηρήσῃς καί μοι γεγονότι πολυμερίμνῳ, τὸ γλυκὺ τοῦ γήρως ψυχαγώγημα, ὅσον τάχος, ἀποπέμψῃς· μακρὰ γὰρ ἡμῖν πᾶσά τις βραδυτὴς ἔσται. 506. τὰς ἑκατέρων δεξιάς = dextras utriusque.[111] 511. ut semel] ὡς δ' ὁμοῦ. 517. ἀφ' ὑψηλῆς καλιᾶς. 526. saepe sorore sua om. 529. plumis] πτερῶν.[112] 531. passos] τὴν κόμην ξάνασα καὶ σκεδάσασα.[113] 532. lacertis] τοὺς μηροὺς ἤχῳ πλήττουσα. 538. σὺ δὲ διπλοῦς σύνευνος. Καί τοι οὐ τοῦτό μοι τῆς τιμωρίας ὠφείλετο. 548. aether] καὶ ἀήρ. 651. liberat] ἀφαρπάζει = deripit.[114] 576. callida tela] λευκὸν ἱστόν. 579. post prius „rogata" interp. 580. nec scit] ἀγνοῶν. 582. τὴν ἐκείνης τύχην, ἐλεεινὸν ἔπος, ἀνέγνω. 595. Progne om. 596. tandem] ὅμως δ' οὖν. 597. euhoe] Εὐοῖ, Βάκχε. 605. καὶ περιπλοκὰς αἰτεῖται. 616/7. ἢ τὴν γλῶσσαν ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἅ σοι μέλη τὴν αἰδῶ ἀφείλετο ἀφαρπάσω [sic. Boiss. ἁρπάσας B, ἀφαρπάσας A] σιδήρῳ ἢ κτλ. 618. μέγα μέν ἐστιν εἰς ὅπερ κατασκευάζομαι. 620. quid possis] τί ποτ' ἂν δράσειεν.[115] 629. ἀλλ' εὐθὺς αἰσθομένη τὸν ἐκείνου θάνατον ἐκ τῆς σφοδρᾶς

---

111) Cf. I 766 utraque . . . bracchia] ἑκατέρους . . . βραχίονας.

112) Cf. ann. 102.

113) Cf. ann. 80.

114) Cf. X 475 pendenti nitidum vagina deripit ensem] τὸ ξίφος ἐκ τοῦ κουλεοῦ ἐκεῖ που ἀπηρτημένου ἁρπάζει, XI 29 direptos arbore ramos] κλῶνας δένδρων ἀφαρπασθέντας et contra XI 158 aures liberat arboribus] ἀπαλλάττει δὴ τῶν πολλῶν δένδρων τὰ ὦτα ἑαυτοῦ.

115) Cf. ann. 74.

ὑποῤῥέοντα συμπαθείας. 635. degeneras] μὴ καταισχύνῃς τὸ γένος. 637. per silvas] πρὸς λόχμην. 639. iam om. 641. Progne om. 646. pars . . stridunt] τὰ δὲ . . . κνίσσαν ἀνίησι. 658. καὶ τῆς Ἴτυος. 664. emersa] τὰ ἡμίβρωτα = semesa. 673. εἰς βραχὺ δὲ τὸ ῥάμφος, ἀντὶ μακροῦ ξίφους, προίσχεται. 674. καλεῖται δ' ἔποψ· καὶ ἡ κεφαλὴ δὲ τοῦ ὄρνιθος ὡπλίσθαι δοκεῖ. 677. ὁ Ἐρεχθεύς. 682. Πρόκρις. 684. ἱκετεύων τοίνυν δεήσεσι μᾶλλον ἢ δυνάμεσιν ἤθελε χρῆσθαι. 690/2. ἐμοὶ γὰρ προσφυὲς τὸ σθένος ἐστὶν, ὥστε τὰς σκρυθωπὰς ἀπελαύνειν νεφέλας καὶ μαστίζειν τὴν θάλασσαν καὶ αὐτόπρεμνα δένδρα ἀνατρέπειν χιόνας τε πήττειν καὶ τὴν γῆν τύπτειν χαλάζῃ. 697. convexa foramina] τὰς κατωτάτας σήραγγας. 701. vi om. A. In B charta hoc loco lacera est. 706. verrit humum] τὴν κόνιν συστρέφει. 710. τοὺς τῶν Σιθόνων δήμους.

VII. 1. οἱ Μινύαι. 8. καὶ χαλεπῆς ἀποφάσεως μεγάλων ἄθλων τοῖς Μινύαις δοθείσης = voxque.[116]) 9. ἡ αἰτιᾶς.[117]) 12. mirumque—est] καὶ θαυμαστὸν δή τι τοῦτό ἐστιν. 19. gravat] ἕλκει. 30. καὶ συνδραμεῖται τοῖς τοῦ ἰδίου ληίου ἐχθροῖς. 31. fera praeda] οἰκτρὰ λεία. 42. ve] καί. 56. pubis Achivae] τῆς Ἀχάιδος. 62. concurrere] συνιέναι = concurrere, cf. 546 incurrere] ἐπιέναι. 67. verebor] φοβήσομαι.[118]) 72. rectum om. 76. recesserat] ἀπεχώρησεν.[119]) 78. καὶ αἱ παρειαὶ ἐφοινίχθησαν = et rubuere.[120]) 82. lentus] πραυνθείς = lenis. 100. postera]

---

116) Nam lex in νόμος cl. I 90, II 556, 650, III 316, V 343, VI 137, VIII 101, IX 553, X 50, 203, 330, 572, 574, XIII 72, XV 28, 71, 833, in σύμβασις IV 704, in συνθήκη V 531 vertit.

117) Cf. 326 ἡ Αἰητιάς.

118) „Timebo" Planudes invenisse videtur, quod verbum persaepe in φοβεῖσθαι vertit, cf. II 91, VII 45, VIII 71, X 542, 584, XI 438, cum pro „vereri" εὐλαβεῖσθαι I 587, VI 106, IX 229, X 287, XIII 858 et δείδειν II 69, IV 627 reddat.

119) Etiam alibi recedere in ἀποχωρεῖν vertit cl. IX 702, XI 466, XV 312, cum nullo loco residere hoc verbo reddatur cl. I 575, V 364, VI 301, VII 102, 671, IX 96, 311, X 88, 124, XIII 780, 787, XIV 659, XV 272.

120) Legit „et rubuere genae". Nam rubescere semper in φοι-

μετὰ τοῦτο = postea. 115/6. οἱ δὲ Μινύαι τῷ ἐξαπιναίῳ ἔφριξαν φόβῳ· ὁ δ' οὔτε τοῦ τῶν ταύρων ἄσθματος ᾔσθετο (τοσοῦτον ἰσχύει τὰ φάρμακα). 118. καὶ ὑποθεὶς τῷ ζύγῳ τὸ βαρύσταθμον ἄχθος ἕλκειν βιάζεται. 122 et aratos—124 et crescunt om. 125. sumit om. 152. gramine] σὺν ἐπῳδῇ = carmine. 155/6. ὕπνου δὲ τοῖς τοῦτον ἀγνοοῦσιν ὀφθαλμοῖς ἐπελθόντος, ὁ Αἰσόνειος ἥρως τόν τε χρυσὸν λαμβάνει καὶ κτλ. 158. πρὸς τοὺς Κεκροπίους πύργους. 162. vota cadit] τὰς εὐνὰς τούτων πληροῖ = facit. 169. „nec tenuit lacrimas" ad Medeam rettulit. 170 om. 182. ἀπολελυμένην ἐσθῆτα περικειμένη. 185/7. ἀνθρώπους γε μὴν καὶ ὄρνεις καὶ θῆρας κοιμιζομένους ὁμοίως ἀψοφητὶ βαθεῖα ἀνάπαυσις ἔλυσε, καὶ ἀψοφητὶ θάμνοι καὶ λόχμαι σιγῶσιν οὐδ' ὁτιοῦν κινούμενοι· σιγᾷ καὶ ὁ ὑγρὸς ἀήρ. 195. ὦ ἐπῳδαὶ καὶ μαγικαὶ τέχναι. 198. adeste] πάριτε. 203. et carmine om. 207. εἰ καὶ τὰ χάλκεα κροτούμενα τὸν σὸν πόνον μειοῦσι.[121]) 208/9. οἵ τε σοι δίφροι τῷ ἡμετέρῳ ᾄσματι ὠχριῶσιν· ὠχριᾷ δὲ καὶ ἡ Ἠὼς τοῖς ἡμετέροις φαρμάκοις. 213. καὶ τὸν φοινικοῦν φύλακα ὕπνῳ ἐκοιμίσατε. 220. frenata om. 222/3. καὶ ὑποκείμενα τὰ τῶν Θετταλῶν Τέμπη ἄνωθεν βλέπει, κἀκεῖ δὲ, ἐπ' ἐκείνου λέγω τοῦ θέματος, ἵστησι.[122]) 224. καὶ ἃς Ὄσσα φέρει βοτάνας καὶ ἃς τὸ ὑψηλὸν Πήλιον. 225. Ὄθρυς τε καὶ Πίνδος καὶ ὁ τοῦ Πίνδου μείζων Ὄλυμπος. 225. Ἀπιδανοῦ. gramina om. 229. Ἐνιπεῦ. 231. Βοίβης. 234. ἐννάτη μὲν οὖν ἡμέρα. 236/7. ἐπανελθούσης δὲ, καίτοι οὐδενὸς, ὅτι μὴ τῆς ἐκεῖθεν ὀσμῆς, μετέσχον, οἱ δράκοντες τὸ δέρμα τοῦ παλαιοῦ ἀπεξύσαντο γήρως. 246/8. τότε δὴ τῇ μὲν ἐπιχεῖ τεῦχος ὑγροῦ μέλιτος, τῇ δ' ἑτέρᾳ τεῦχος ὑγροῦ γάλακτος· οἷς ἅμα καὶ ῥήματά τινα ἐξέχεε καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεοὺς ἐμειλίξατο. 252. ad auras] τοῖς βωμοῖς προσαχθῆναι. 257. passis] λελυμένη τὰς κόμας.[123])

νίσσεσθαι cl. II 116, III 600, XI 19, XIII 581, et erubescere semper in ἐρυθριᾶν cl. I 755, II 460, V 584, VI 46, VIII 388, IX 472, X 293, vertit.

121) Quid invenerit, nescio.

122) Quem ad versum Boissonadius annotavit: Noster habuit lectionem codicis Medicei, „Cretis i. e. terrae illius" et hoc glossema vertit.

123) Cf. ann. 80.

262. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ δραστήριον φάρμακον ἐν χαλκείῳ βληθὲν ζεῖ. 267/8. προστίθησι καὶ ψάμμον, ἣν ἡ τοῦ ὠκεανοῦ θάλαττα πλημμυροῦσα δὴ κλύζει καὶ πάχνην νυκτὸς ὑπὸ τὴν σελήνην συναμηθεῖσαν. 271. οὐδὲ . . . ἐκείνων ἀπῆν. 272. Κιννυφίου.[124]) 274. ora om. que om. 276. propositum . . . maius] πάντων ὑπερκείμενον δῶρον. 284. mollia om. 292 sqq. καὶ ὁ Αἴσων ἐκπλήττεται καὶ τοιοῦτον ἀναμιμνήσκεται ἑαυτὸν οἷός ποτε τεσσαρακοντούτης ὑπῆρχε καὶ ψυχῆς ἑτέραν ὁρμὴν ὑποδέδυκεν, ἐπεὶ τοῦτο ἀφῆκε τὸ γῆρας. 305. revirescere] ἀνηβῆσαι.[125]) 306. καὶ αὐτὸ τοῦτο αἰτοῦνται καὶ χάριτας ἀπομνημονεύειν αὐτῇ διὰ βίου ὁμολογοῦσιν. 308. τὰς ψυχὰς ἐκείνων δεομένων. 311. gregis om. 317. οἱ δὲ τὰ τοῦ σώματος μέλη συστέλλουσι. 326. ἡ δὲ κακοῤῥάφος Αἰητιάς. rapido om. 329. καὶ σὺν τῷ βασιλεῖ τοὺς ἐκείνου κατεῖχε φύλακας. 338. coniecto om. 342. aversae om. 343. ὁ δ' αἰφνιδίῳ περιῤῥεόμενος αἵματι, ὅμως αἴρει τὰ μέλη. 346. quid vos] τίς ὑμᾶς. 352. καὶ τὴν Φιλύρειον ἑστίαν. 357. Πιτάνην. relinquit] ἀφῆκεν. 361. τοῦ Κορύβδου. 362. αἱ Κῷαι μητέρες. 366. vitiantes] μεταμείβοντας. 368. καὶ τὰ τῆς ἀρχαίας Κῶ Καρχήια τείχη. 371. lacus Hyries] τὸ τῆς Ὑβίας κλίτος.[126]) 375/6. ἐνίκησεν. Ἔσθ' ὅτι δὲ, τοῖς παιδικοῖς [sic Boiss. τοῖς παιδίοις codd.] ὀργιζόμενος, ἀπηναίνετο δῶρα μεγάλα ταῦρον αἰτοῦντι παρέχειν. 380. servari nescia] μὴ μαθοῦσα τοῦτον σωθέντα. 383. Combe] Ἰάμβη. 390. τήν τε Εὐμήλου οἰκίαν πενθοῦντος εἰς ἀέρα τὴν θυγατέρα. 395/6. καὶ κακῶς εἶδε τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον καιόμενον καὶ τῷ λύθρῳ τῶν τέκνων ἑκατέρου τὸ ἀσυμπαθὲς ξίφος περιεῤῥάνθη. 399. δικαιότατε Φινεῦ. 401. τοῦ Πολυπήμονος. 409/10. ἔστι γάρ τι σκοτεινὸν ζοφώδους χάσματος σπήλαιον, ἐν ᾧ κατάντης τίς ἐστιν ὁδὸς, δι' ἧς κτλ. 410. heros om. 413. ἐξανήγαγεν. 421. ignara . . . dextra] ἀγνοίᾳ. 429. torosa om. cornua om. 430. τοῖς

124) Sed V 124 Κινυφεύς.

125) Quid invenerit, erui non potest, quia II 408, quo loco codd. variant, ἀναθάλλειν et VII 77, ubi Sithiensis M 678 „flamma revixit" praebet, φλὸξ ἀνέλαμψε exhibet.

126) Sed recte 380 Ὑρία.

Ἐρεχθείδαις. 435. καὶ τὸ τὸν κολωνὸν[127]) ἀροῦν ἀσφαλῶς τὴν ἑαυτοῦ Κρομυῶνα. 438. ἡ Κηφισιὰς χώρα. 440. πέπτωκε κἀκεῖνος κακῶς τῇ ἰδίᾳ [= suis] ῥώμῃ χρησάμενος. 443. ἀπ' Ἀλκαθόης εἰς τὰς Λεγείας[128]) πόλεις. 449. facta—annos] αἱ ἀριστεῖαι τῶν ἐτῶν ὑπερέχουσιν. 452. regia] χώρα = regio. 453/5. ἀλλὰ γὰρ ὄντως οὐκ ἔστιν ἥτις τῶν ἡδονῶν ἐστι καθαρά, ἀλλά τι καὶ δύσθυμον τοῖς τερπνοῖς συνεισέρχεται. Καὶ γὰρ Αἰγεύς κτλ. 460. ὅποι τέ οἱ ἀνέωγεν εἴσοδος. 461. Astypaleia regna] τὴν Ἀστυπαλαίαν. 462. promissis—Astypaleia] om. 463. Cimoli] τοῦ Τμώλου. 464. καὶ τὴν πολυανθῆ Τύρον καὶ Κύπρον καὶ τὴν ὁμαλὴν Σέριφον. 465/7. καὶ τὴν μαρμαρόεσσαν Πάρον καὶ ἣν ἡ δεινὴ Σιθονὶς προὔδωκεν Ἄρνιν, χρυσὸν λαβοῦσα, ὃν ἡ φιλάργυρος ᾔτησε καὶ εἰς ὄρνιν μετεμορφώθη· καὶ νῦν εἰσέτι φιλεῖ τὸν χρυσόν. 468. monedula om. 469. ἀλλ' οὐχὶ καὶ Ὠλέαρος καὶ Διδύμη καὶ Τῆνος καὶ Ἄνδρος. 475/6. συῤῥεῖ τοίνυν τὸ πλῆθος (οὐ γὰρ ὀλίγον ἦν) ἄνδρα γνῶναι τοσαύτης φήμης. Προσίασι κτλ. 483. pars sis] προσόμοιος ἴσθι. 484. ὁ Ἀσωπίδης. 485/6. οὐδὲ γὰρ ἄλλη τις γῆ τῇσδε τῆς χώρας μᾶλλον τοῖς Κεκροπίδαις συνῆπται. Εἰσὶ γὰρ ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίαι. 499. κἀν τῇ δεξιᾷ. 500. Buten] Βούψην. 501/2. ἐπεὶ δ' εἰς ταὐτὸν ἐλθόντες πρῶτοι τοὺς ἑαυτῶν λόγους οἱ Κεκροπίδαι προήνεγκαν, ὁ Κέφαλος κτλ. 509 sqq. λέγετε. Καὶ πᾶσα τῶν ἐμοὶ προσόντων ἡ κτῆσις ἥδε σὺν ὑμῖν ἴτω. Τοῖς θεοῖς χάρις· καιρὸς εὐδαίμων καὶ ἀπαραίτητος. Δυνάμεων οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἔνδεια· εὐθηνεῖ γάρ μοι στρατὸς καὶ πρὸς τοὺς ἐχθρούς. Ἀλλ' οὕτω γ' εἴη κτλ. 513. modo om. 519/20. εἴθε δυνηθείην ταύτης ἐν ὑμῖν μνημονεῦσαι! Δίχα δέ τινος προοιμίου ταύτην νῦν ἀναλήψομαι, τοῦ μὴ περιττοῖς ὑμᾶς λόγοις ἐπέχειν. 522. illi] τηνικαῦτα. 527. ἀλλ' ἡ φθορὰ τῆς ἐπικουρίας περιεγένετο καὶ ὅτι ποτὲ πρὸς βοήθειαν ἦν ἡττώμενον ἔκειτο. 530. iunctis] πλήρεσιν. 536. oviumque] καὶ ὀρνίθων. 544. leto—inerti] μακρᾷ θανούμενος ἀργίᾳ. 546. fortibus om. 547. viisque om.

---

127) Cf. ann. 6.

128) Sed recte VIII 6: τὴν τῶν Δελέγων παραλίαν.

554. καὶ πρῶτα δὴ τὰ σπλάγχνα τῶν ἀνθρώπων συστρέφεται καὶ τοῖσι καύμασιν ἐκλύεται = viscera torquentur [= torrentur] primo flammisque fatiscunt. 556. tepidisque . . ventis] τῶν φλεβῶν ξηραινομένων. arentia om. 559. nuda] σκληρά. 564. utque] καί. 569. καὶ οὐ πρότερον ἡ δίψα πινόντων ἔσβεσται πρὶν ἡ ζωή. 576. κρυπτομένης γὰρ τῆς αἰτίας ὁ τόπος δέχεται τὴν κατηγορίαν. 580. καὶ δὴ τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς ἀστέρας τοῦ ἐπικειμένου τείνουσιν οὐρανοῦ. 582/3. τί μοι τηνικαῦτα τῆς ψυχῆς ἦν; ἢ τί μοι προσεῖναι ἔδει, ὅτι μὴ τὴν ζωὴν μισῆσαι κτλ. 589. tulit] δέδωκεν. 608. in altos om. 612. τῶν τέκνων τε καὶ ἀνδρῶν. 613. καὶ οὔτε τόπος πρὸς τύμβους ἀποχρῆν. 616. dicta] πότε. 619. post „secundo" non interp. 621. quod—omen] ἅ μοι καὶ ὡς ἀγαθῆς ὀμφῆς ἐνέχυρα δοίης. 624. agmine] τάγματι = agmine.[129]) 635 sq.: καί μοι πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ αὐτὴ δρῦς παρεῖναι καὶ τοσοίδε κλάδοι καὶ τοσάδε ζῶα τοῖς ἑαυτῆς κλάδοις φέρειν ἐδόκει. 639. κἀντεῦθεν ἐξαίφνης αὐξάνειν τοῦτο δοκεῖ καὶ μεῖζον ἑαυτοῦ γίνεσθαι. 646. iam om. 656. φειδωλότερον γένος εἰσὶ καὶ φερέπονον. 662. pars ultima] τὸ πλεῖστον. 668. in limine] τοὔνομα Φῶκος. 674. ille om. αὐτοῖς add. 687/8. ὁ δὲ Κέφαλος, ἅπερ ἐκεῖνος ἀπαιτεῖ, ἀπαγγέλλει· τὰ λοιπὰ δ', αἰσχυνόμενος, τίσιν ἄθλοις τοῦτ' ἔλαβε, σιωπᾷ καὶ δηχθεὶς τῇ ὀδύνῃ τῆς ἀπολωλυίας γυναικὸς, οὕτω δακρύων ἀναδοθέντων διεξῄει. 697. Ἐρεχθεύς. 699. aut] καί. 702. Ὑμηττοῦ. 703. lutea om. 710. καὶ τὰς πρώτας σπονδὰς τὰς καταλελειμμένας διέξειμι κοίτης [sic!!]. 726. μόλις δέ μοι μυρίοις δόλοις πρὸς τὴν Ἐρεχθίδα γέγονεν εἴσοδος. 730/1. ἡ δ' ἤλγει· ἀλλὰ καὶ ὧς οὐκ ἔστιν ἥτις ἐκείνης καλλίων ἐδύνατο εἶναι· τῇ τε γὰρ λύπῃ καὶ τῇ τοῦ ἁρπαγέντος ἀνδρὸς ἐπιθυμίᾳ ἐξεκαίετο. 735/6. ἑνὶ ἔγωγε συντηροῦμαι ὅπου ποτ' ἐστίν· ἑνὶ τὰς ἐμαυτῆς ἡδονὰς συντηρῶ. 739/40. dum—coegi] τότε δὴ δῶρα δώσειν ὑπισχνοῦμαι. Λόγοις τοίνυν θέλγων καὶ τοῖς δώροις προσεπιτιθείς,

129) Cf. II 449 οὔτε πρώτη παντὸς ἦν τοῦ τάγματος, III 242 τάγμα διερεθίζουσι, cum nullo loco ordo sic vertatur, cf. II 109, 168, III 34, V 335, VI 277, VII 650, VIII 189, 389, 747, IX 5, 439, XI 96, 462, 755, XIII 152, 161, XV 733.

τελευτῶν, διστάζειν ταύτην ἠνάγκαζα. 741. ἀνακράζω τοίνυν· καὶ τὴν πονηρὰν ἀνακαλύπτω διανοίαν καὶ ὁ συγκεκαλυμμένος μοιχὸς ὁ ἀληθὴς ἔγωγ' ἦν σύζυγος. 753. se om. 754. sua om. 756. ἀκόντιον ὃ βλέπεις ἐν χερσὶν ἔχειν. 758. Δέξαι· θαυμαστὸν δή τι καὶ τὴν τοῦ πράγματος ἐκπλαγήσῃ καινότητα. 759. αἱ Νηίδες. 760. solverat] ἔλυον. post 761: ἡ δ' ἱερὰ θέμις οὐκ ἀτιμώρητα εἴασε ταῦτα. 763/4. αὐτίκα δὲ ταῖς Ἀονίαις Θήβαις θηρίον ἐπεπέμφθη καὶ πολλοῖς εἰς ὄλεθρον προβάτων καὶ χοίρων γέγονεν. 765. ἔδεισαν δὲ καὶ οἱ ἰθαγενεῖς τὸ θηρίον. 768. positarum om. 769. quas] οὕς. 770. et celeri] καὶ τὴν ἐκείνων ἀγέλην = et coetum. 771/2. αἰτοῦσι δὲ κἀμὲ δεήσει μεγάλῃ τὸν ἐμὸν Λαίλαπα. Εἴς γέρας ἦν αὐτῷ τοῦτο τοὔνομα. 780. tollor eo] εἰς ἣν [sc. collis] κορυφή] ἐμαυτὸν ἐπαίρω. 776/7. οὔκουν ἐκείνου θᾶττον ἀκόντιον· οὐδὲ θᾶττον βαλανὸς δρυὸς ἐκπεπήδηκε ξύλῳ παιομένος.[130]) 786. καὶ κενὰ πρὸς τὸν ἀέρα διαπονεῖται δήγματα.[131]) 788. addere] ἐνθεῖναι = indere. 794. ʽτῷ δ' ἀκοντίῳ' φησὶν ʽτῷδε τίς ποθ' ἡ ἁμαρτία'; 797 sq. τέρπει γάρ, ὦ Ζεῦ, ἀναμιμνήσκεσθαι τὸν εὐδαίμονα χρόνον, ᾧ βεβαίως τοὺς πρώτους ἐνιαυτοὺς ἐγώ τε τῇ γυναικὶ εὐδαίμων ἐτύγχανον. 806/7. οὔτ' οὖν οἰκέται σὺν ἐμοὶ οὔθ' ἵπποι οὔτ' ὀξεῖς τὴν ὄσφρησιν κύνες εἰώθεισαν ἐξιέναι, οὔτε πολυωπὰ λῖνα συνέπεσθαι. 811. medio om. 818. λέγειν εἰωθὼς ἦν. 820. σύ με ποιεῖς λόχμης ἐρᾶν καὶ τῆς ἐρημίας καὶ τὸ σὸν ἀεὶ τοῦτο πνεῦμα τοὐμὸν δέχοιτο στόμα. 823. ὄνομα Νύμφης ἐνόμισεν

130) Quid invenerit, nescio; nam excutere praecipue in ἀπο[ἐκ]τινάττειν vertit, cf. I 155, III 627, 689, IV 492, V 404, 596, VI 528, 703. IX 52, 696, X 713, 739, XI 621, 678, XII 281, XIV 764, XV 524, tum in ἀποσείειν VII 17, IX 747, in ἐκκρούειν X 426, in ἐκρηγνύναι VIII 339, in ἀποῤῥαπίζειν VII 423, cum pro verbo exuendi reddatur ἀποτίθεσθαι I 622, II 419, ἀπο(ἐκ)δύεσθαι IV 591, IX 269, X 105, ἀποῤῥίπτειν VII 773, ἀπερεύγεσθαι XIV 777.

131) Utrum vanos an vacuos verterit, erui non potest, quia haec duo Graeci uno nomine κενός appellant, cf. vanus] II 597 κληδόνα κενήν, V 308 κενῇ ἡδυπεθείᾳ, VIII 825 κενὸν τὸ στόμα κινεῖ, 346 αἰχμὴ κενὴ γέγονε et vacuus] I 520 ἐν κενῷ τῷ στήθει, II 165 κενὰ δίδωσι εἰς ἀέρα πηδήματα, IV 148 καὶ τὸν κουλεὸν τοῦ ξίφους ἰδοῦσα κονόν.

εἶναι καί με Νύμφης ἐρᾶν ἀνεπείσθη. 824. τοῦ πεπλασμένου = ficti. 827. ὥς μοι διηγήσατο. 832. miserrima om. 835. ἀπήλασε δὴ τὴν νύκτα τὸ φῶς τῆς ἐπιούσης ἡμέρας. 836. ἐγὼ δ' ἐξεγείρομαι καὶ τὰς λόχμας ζητῶ. 839. εἶπον. 860. κἀπειδὰν ὁποσονοῦν τι ὁρᾶν δύνηται = cumque.

VIII. 8. ἐν τῇ πόλει Ἀλκαθόῃ. 9. que om. ἀπὸ μέσης κορυφῆς. 15. ὁ τῆς Λητοῦς παῖς. 28. lenta om. 42. utque sedebat] οὕτω δ', ὡς εἰώθει. 49. rerum] βασιλέων. 50. sic Planudes. 53. ἐμαυτήν τε καὶ τὴν ἐμαυτῆς ὁμολογήσασα φλόγα, ἠρόμην τίνι ἂν ἐθέλοι προικὶ ἢ τί καταβαλλομένην ταύτην με πρίασθαι. 59. tuentibus] τῶν τῆς εὐλόγου αἰτίας ἀντεχομένων ὅπλων = tenentibus. 60/1. ὥστ' εἰ τοιάδε μένει τὴν πόλιν ἔκβασις, τί δήποθ' ὁ ἐκείνου πόλεμος αὐτῷ τὰ ἡμέτερα τείχη ἀνοίξει, ἀλλ' ὁ ἐμὸς ἔρως; 64. δέδοικα ὡς ἀληθῶς. 65. dirus] ἀτέραμνος.[132]) 67. secum] σὺν ἐμαυτῇ. 77. πλὴν οὐδενὸς πρὸς τοῦτο πυρὸς ἢ ξίφους μοι δεῖ. 85. καὶ (ὢ τῆς τόλμης!) τὸν συγκεκληρωμένον τῷ ἑαυτῆς πατρὶ ληίζεται πλόκαμον.[133]) post 86: τὸ τῆς ἀνομίας μεθ' ἑαυτῆς φέρει λάφυρον, τῆς τε πύλης ἐξελθοῦσα. 91. παραδίδωμι τὴν ἐνεγκαμένην καὶ τὸν ἐμὸν θάλαμον. 104. deductas nare carinas] τὰς ναῦς ἀναγομένας ἐν τῇ θαλάττῃ. 106. consumptis precibus om. 107. passis] λελυμένη τὴν κόμην.[134]) 111. data munera] τἀμὰ δῶρα. 117. ἐπετείχισα ἐμαυτῇ τὴν οἰκουμένην = obstruximus.[135]) 122 sqq. οὐδέ γε Διὸς σὺ παῖς, οὐδ' ἡ σὴ μήτηρ ὁμοιώματι ταύρου ἠπάτηται (ψευδὴς οὗτος τοῦ γένους ἐστὶ μῦθος), ἀλλὰ τῷ ὄντι καὶ ἄγριος καὶ οὐκ ἔστιν ἧς δαμάλεως ἁλοὺς ἔρωτι, ταῦρος ἦν ὁ σὲ σπείρας.[136]) 130. τοῦτο τὸ τόλμημα σοί γε, κατὰ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ πατρὸς,

---

132) Utrum dirus an durus invenerit, erui non potest, quia neque hoc neque illud alibi hoc modo vertitur, cf. ann. 67.

133) Interpretem „vitali" invenisse puto, quia fatalis in μοιραῖος VIII 453, 479, μόρσιμος V 182, θανάσιμος IX 412, πεπρωμένος XV 54 vertit.

134) Cf. ann. 80.

135) Cf. VIII 185/6 terras licet et undas obstruat] εἰ καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ὁ Μίνως ἐπιτειχίσει μοι.

136) Cf. VI 113 Asopida luserit ignis] πῦρ τὴν Ἀσωπίδα ἀπατήσεις.

ἐμὸν γέγονεν ὑπηρέτημα. 131. vere] δ'ἄρα. 133/4. ecquid— tuas] ἀλλ' ὦ τί πάθω; πότερον ἀφικνεῖται πρὸς τὴν σὴν ἀκοὴν τἀμὰ ῥήματα; 136. Πασιφάην. 138. divulsaque] τὸ κῦμα δὲ διαιρούμενον ταῖς κώπαις ἠχεῖ = divisaque.[137]) 139. a! om. 141. recurvam om. 145. ad „pater" add. Ζεῦς. καὶ γὰρ ἤδη μετέωρος ἦν ἐν ἀέρι. 146. ἁλιαίετος. 153. ut] καί. 157. thalamis] τὸ τῆς εὐνῆς αἶσχος. 160/1. καὶ τὰς τῶν ἐξόδων οὐδὰς κάμπτων εἰς πλάνην ἄγει ποικίλων ὁδῶν σκολιότησιν. 162. οὐκοῦν κατὰ ταύτας ὁ σκολιὸς Μαίανδρος ἐν τοῖς Φρυγίοις πεδίοις παίζει. 166. exercet] τέμνει. 173. δυσεύρετον πύλην εὗρε, ταύτης ἐξάψας τὸ νῆμα.[138]) 181/2. ἐγκαθίστανταί τε τῷ τόπῳ τῆς τοῦ στεφάνου συμμενούσης ἰδέας ἔτι, τῷ μεταξὺ τοῦ τ' Ἐνγόνασι καὶ τοῦ Βοώτου κειμένῳ. 183. interea] ἐντεῦθεν. 186. ibimus illac om. 191. φήθης ἂν καθ' ὁδὸν κατάντη ταῦτα προκεκοφέναι, ὃν τρόπον ἡ τῶν ἀγροτῶν πάλαι σύριγξ κτλ. 197. φαιδρῷ προσώπῳ. 200. ἐπεὶ δ' ὑστάτη τῷ ἔργῳ χεὶρ ἐπετέθη. 220/1. ἤδη μὲν οὖν αὐτοῖς ἡ τῆς Ἥρας Σάμος ἀριστερὰ γέγονε, Δῆλόν τε καὶ Πάρον παρήμειψαν. 222. δεξιὰ δ' ἦν Λέβεδος καὶ ἡ γονιμωτάτη τῷ μέλιτι Κάλυμνος. 224. tractus] βαλλόμενος = tactus.[139]) 244. spinas . . notatas] ἐγειρομένας ἀκάνθας. 260. ἡ Αἰτναία γῆ. 266. καὶ σωροῖς ἀρωμάτων τιμῶσι. 269. imploravere] ἀπήλαυσαν. 271. supplex om. 273. pleni successibus anni] ἐν εὐετηρίᾳ. 277/8. μόνους δὲ θυμάτων ἄτερ ἐγκαταλελειμμένους καὶ παρεωραμένους φασὶ σβεσθῆναι τοὺς τῆς Λητωίδος βωμούς! post 284: καὶ αἱ τρίχες, δόρασιν ἐοικυῖαι προισχομένοις, προβέβληνται καὶ ἵστανται ὡς ἐν ὄρεσιν ὑψηλαὶ πίτυς ἀνίσχουσι. 298. οὐδὲ γὰρ ἀσφαλῶς ἑαυτῶν ἔχειν ἐν ταῖς πόλεσιν οἴονται. 299. donec Meleagros om. 300. coiere] διεθερμάνθησαν. 303. σὺν Πειρίνθῳ. 304 sqq.: οἵ τε δύο Θεστιάδαι καὶ ὁ Ἀφαρήιος γόνος Λυγκεὺς, ὁ φοβερός τε Πλήξιππος καὶ ὁ τῷ

137) Divellere enim in ἀνασπᾶν XI 38, XII 356, XIV 115 et IV 112, VIII 877, XIII 865 vertere solet, cum pro verbo dividendi etiam V 565, XIII 102 διαιρεῖν reddat.

138) Cf. ann. 13.

139) Cf. VIII 184 amore tactus] τῷ πόθῳ βαλλόμενος.

ἀκοντίῳ ἐπίσημος Ἄκαστος καὶ ὁ ταχὺς Ἴδας καὶ ὁ μηκέτι γυνὴ Καινεὺς, Ἱππόθους τε καὶ Δρύας καὶ ὁ γεγεννημένος τῷ Ἀμύντορι Φοίνιξ καὶ οἱ συμφυεῖς Ἀκτορίδαι καὶ ὁ ἐκ τῆς Ἤλιδος στειλάμενος Πήλας. 311. impiger] κοῦφος. 312. ὁ Νηρίκιός τε Λέλεξ, Πανοπεὺς καὶ Ὑλεύς. 315. ἅμα τῷ Παῤῥασίῳ Ἀγκαίῳ. 317. ὁ Οἰκλείδης. Ἦλθε δὲ καί, ὁ κόσμος τοῦ Λυκαίου ὄρους, ἡ Τεγεᾶτις Σχοινέως Ἀταλάντη, παρθένος ἐκπρεπεστάτη. 322/3. τοιαύτη δ' ἦν ἡ ἐπιμέλεια τῷ προσώπῳ, ἣν ἂν ἀληθῶς εἰπεῖν ἔχοις παρθενικὴν ἐν παιδί, παιδικὴν ἐν παρθένῳ. 336. ulvaeque lacunula om. 336/7. εὐκαμπὴς ἰτέα κούφης, λιμναῖοι σχῖνοι καὶ μακροὶ σὺν καλάμῳ βραχεῖ δόνακες. 338. hinc] ἐκεῖ. 339. οἷαπερ σκηπτὸς ληφθεὶς[140]) ἐκραγέντων νεφῶν. 341. ἀνακεκράγασι δ' οἱ νεανίαι διηγκυλημένοι τε τὰ βέλη στεῤῥῶς ταῦτα τῇ δεξιᾷ κατέχουσι κτλ. 346. acerno] ὀξύης. 349. Παγασαῖος. 350. ὁ Ἀμπυκίδης. 354. καὶ τὸ ξύλον ἐκ τῆς ὀξύτητος ἦλθε.[141]) 356. ἀστράπτει δ' ἐξ ὀφθαλμῶν καὶ φλόγας ἐκπνεῖ τῶν στέρνων. 360. Hippalmon] Εὐπάλαμον. 362. Ἐναίσιος. 371. Ὠρυτίου. 374/5. ἄμφω τὴν τῶν δρώντων ὄψιν ἐπιταραττομένην ἀνέσκοπτον τῇ τρομερᾷ διὰ τοῦ ἀέρος τῶν δοράτων κινήσει. 380. ἡ Τεγεᾶτις. 398. primos suspensus in artus] καὶ τὸ σῶμα πᾶν ἀπῃώρησε. 401/2. glomerataque—fluunt om. 408. εἶπε καὶ τὸ κεράτινον δόρυ βαρείᾳ σεσιδηρωμένον αἰχμῇ περιήγαγε. 409. καί οἱ τοῦτο καλῶς ἐκσείσαντι καὶ τῆς εὐχῆς ἤδη κρατήσειν μέλλοντι. 412. ὃν ἡ τύχη ἐκείνου ἀπέτραπεν, εἰς δὲ φάρυγγα κυνὸς ἔπηξεν. 416/7. τοῦ δὲ μαιομένου καὶ εἰς κύκλον τὸ σῶμα στρέφοντος καὶ βρύχοντος καὶ ἀφρὸν σὺν νεαρῷ χέοντος αἵματι, αὐτίκα κτλ. 426. Νωνακρεία. 428. exuvias om. 435. μηδ' ὁ τοῦ γέρως σοι δοτὴρ ἐπὶ μακρὸν ἀλισκέσθω τῷ σῷ ἔρωτι. 494. ipso] αὐτός = ipse. 498. regnique] καὶ βασιλείαν αὐτὴν = regnumque. 510. ἐγὼ δὲ ταῖς τιμαῖς, ὥσπερ ὑμῖν δίδωμι, καὶ ὑμῖν ἕψομαι. 513. ipse om. 514. ut] καί. 525 om. 528. αἱ δὲ Καλυδώνιαι μητέρες, τὴν κόμην σπαράξασαι ὀλοφύρονται·

140) Pro ληφθείς forsan ῥιφθείς legendum Boissonadius proposuit.

141) Pro ἐκ τῆς Boissonadius ἐκτὸς scripsit, sed etiam VII 629 ramis sine flamine motis in τοῖς κλάδοις ἐκ τοῦ πνεύματος κινηθεῖσιν Planudes vertit.

ὁ δὲ πατὴρ Οἰνεὺς κτλ. 533. οὐκ ἂν εἴ μοι στόματα πολύφωνα θεὸς ἑκατὸν καὶ γλώσσας τοσαύτας. 535. vota] ῥήμασιν = dicta. 542. ταύτας δ', ἐπείπερ ἡ Λητωὶς τῷ ὀλέθρῳ τῆς Οἰνέως οἰκίας ἐκορέσθη. 544. nobilis] ἀληθοῦς. 552. obliqua] ἀποῤῥῶγας. 557. σώματα νεῶν θολερῷ κατεβάπτισε βυθῷ.[142] 568/9. ἡνίκα τὸν εἰωθότα δρόμον οἱ ποταμοὶ τρέχουσι κἂν ταῖς ἑαυτῶν κοίταις τὰ λεπτὰ χωροῦσιν ὕδατα. 560. ἐπένευσεν ὁ Αἰγίδης καὶ ʻχρήσομαιʼ. 564. ἐξ ἐπιπολῆς δὲ τοῦ ὑγροῦ κόγχαι ἀλλοτρίοις ὀστράκοις ἐνήχοντο. 567. ὁ Τροιζήνιος ἥρως καὶ Λέλεξ. 569. καὶ ἄλλοι οὕς. 588. καὶ ἐπίσης διέσπασεν εἰς τόσας Ἐχινάδας = revellit.[143] 595 sqq.: ὑπεδεξάμην δ' ἐγώ, νηχομένην τε φέρων, ʻὦ γείτωνʼ εἶπον ʻἡγεμονία τῇ γῇ, Τριαινοφόρε, κεκληρωμένε τοῖς ἀστάτοις ὕδασιν, οὗ παυόμεθα, οἵπερ οἱ ἱεροὶ ποταμοὶ τρέχομεν, ἐνταυθοῖ πάρεσο καὶ ἄκουσον δεομένου μου, Πόσειδον, εὐμενής. Ἐγὼ ταύτην, ἣν φέρω, κακῶς παθεῖν ἔδρασα· κἂν εἴγε πρᾷος καὶ δίκαιος, εἴγε πατὴρ, Ἱπποδάμας, ἢ εἴπερ ἧττον ἀπηνὴς ἦν, ὤφειλεν αὐτὴν μὲν οἰκτεῖραι, ἡμῖν δὲ συγγνῶναι. Πάρεχε ταύτῃ βοήθειαν, ᾗ πᾶσα γῆ ἀποκέκλεισται τῇ τοῦ πατρὸς θηριωδίᾳ καὶ τῇ καταποντισθείσῃ, δέομαι, τῇ τοῦ πατρὸς θηριωδίᾳ δὸς, ὦ Πόσειδον, τόπον· ἢ εἴπερ ἔξεστι, αὐτὴ τόπος ἔστω· καὶ ταύτην ἐγὼ περιέποιμιʼ. Ἐκίνησε δὴ τὴν κεφαλὴν ὁ θαλάττιος βασιλεὺς καὶ πᾶν τὸ ὕδωρ κατανεύσας ἐτάραξεν. Ἐξεδειματώθη δ' ἡ Νύμφη· ἐνήχετο δ' ὅμως καὶ εἴχετό μου. Ἐγὼ δὲ τῶν στέρνων ἡπτόμην τρομερῷ παλλομένων φόβῳ· καί, ταῦτ' ἐπιψηλαφῶν, τοῦ σώματος παντὸς ᾐσθανόμην σκληρυνομένου καὶ τῶν περικαρδίων, γῆς αὐτοῖς ἐπαγομένης, καλυπτομένων. Ἐν ᾧ δέ τι περὶ τούτων ἔλεγον, γῆ νέα τὰ νηχόμενα περιέλαβε

142) Quid invenerit, nescio, quia et iis locis, quibus vertex de fluminibus dicitur, vocem non intellexit interpres, cf. V 587, IX 107 et culmen in κορυφή I 289, V 291, VI 432, in ὄροφος I 295 vertit.

143) Cf. XV 245 resoluta tellus] ἀναλυομένη ἡ γῆ. Resolvere in λύειν I 382, IV 738, XI 516, XIII 126, in ἐκλύειν VII 253, 328, IX 470, in διαλύειν IX 162, XIV 400, in ἀναλύειν II 654, in ἀνοίγειν II 282, ἀποτέμνειν VIII 588 vertit, cum pro „revellere" ἀποσπᾶν IV 152, IX 169, XII 281, XIV 181, ἀνασπᾶν II 316, V 39, VII 226, IX 87, XI 554, XII 300 reddiderit.

μέλη καὶ εἰς βαρεῖαν νῆσον, τῶν μελῶν μεταμειφθέντων, ηὐξήθη. 621. τοίχῳ περιειλημμένη μέσῳ.[144]) 629. serae] ἑσπέρας.[145]) Interp. post „clausere". 631/4. ἀλλ' ἦσαν ἐν ἐκείνῃ ἥ τε Βαυκὶς γραῦς εὐσεβὴς καὶ ὁ τὴν ἡλικίαν ἴσος αὐτῇ Φιλήμων, οἵ τινες ἐκ νεωτερικῶν ἐτῶν συναφθέντες ἐν ἐκείνῃ κατεγήρασαν τῇ καλύβῃ καὶ τὴν πενίαν ὁμολογοῦντες κουφοτέραν ἐποίουν καὶ γνώμῃ εὐμενεῖ φερομένην. 641. κἀπὶ τῆς ἐσχάρας. 651 sqq.: ἐπὶ τούτοις τὸ μεταξὺ τῆς ὥρας ὁμιλίαις παρυποκλέπτουσι καὶ κωλύουσι τῆς βραδυτῆτος αἰσθάνεσθαι. Ἦν δ' ἐκεῖ πύελος φηγίνη ἀπὸ σκληρᾶς λαβῆς ἥλῳ ἀπῃωρημένη· αὕτη, χλιαροῦ πληρωθεῖσα ὕδατος, τοὺς πόδας θεραπευθησομένους δέχεται. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ καὶ κλίνη ἐστὶν, ἐκ μαλακῶν φυκῶν ⟨add. Boiss.⟩ ἐπικειμένου τῇ κλίνῃ κοιματίου καὶ ποδῶν ἰτείνων ὑποκειμένων· ἱματίοις δὲ ταύτην κτλ. 663. ἐξισωθεῖσαν τὴν τράπεζαν μίνθῃ χλωρᾷ ψήχει. 676. καὶ ἐξ ἀμπέλων πορφυραὶ συλλεγεῖσαι σταφυλαί. 679. interea] μετὰ δὲ ταῦτα. 693/4. οἱ δ' ὑπακούουσι καὶ τῶν θεῶν προιόντων, ἄμφω βακτηρίαις τὰ μέλη κουφίζουσι καί, βραδεῖς τοῖς γηραλέοις ἔτεσιν ὄντες, ἐπείγονται τῷ μακρῷ τοῦ ἀνάντους ἀναφέρειν τοὺς πόδας. 696/7. μεταφέρουσι δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πάντα καταβαπτισθέντα τῇ λίμνῃ θεῶνται. Μόνη δ' ἡ τούτων οἰκία συμμένει. 701/2. sic Planudes. post 702: ἀνάγουσί τε πάλιν εὐνὰς ἥ τε Βαυκὶς καὶ ὁ Φιλήμων. 719. Thymbreius om. 724. οἱ θεῶν ἐπιστρεφόμενοι θεοὶ ἔσονται καὶ οἱ τιμήσαντες αὐτοὺς τιμηθήσονται. 749/50. ναὶ μὴν καὶ κατὰ τἄλλα τοσούτῳ πᾶσα ἡ λόχμη ὑπ' αὐτὴν ἦν, ὅσῳπερ ὑπὸ τὴν λόχμην βοτάνη. 751. ὁ Δρυόπειος. 758. ἡ θεοείκελος δρῦς. 762. οὐχ ἑτέρως ἀκοντισθὲν αἷμα ὁ φλοιὸς ἔρρευσεν. 770. redditus et medio] ἐκ δὲ τοῦ μέσου τοῦ δένδρου ἀναδίδοται = editus e medio eqs.[146])

144) Utrum medio an modico Planudes invenerit, pro certo affirmari non potest, quia utrumque Graecis una voce μέσος appellare licet, quam interpres reddidit. Attamen „medio" eum invenisse opinor, cum III 569 medico strepitu in φλοίσβῳ συμμέτρῳ et XV 699 modicis zephyris in μετρίοις ζεφύροις verterit.

145) Legit igitur pro „serae" sero.

146) Nam optime interpres edere et reddere distinxit, quorum hoc in ἀποδιδόναι II 110, 563, 644, 695, V 521, 656, VIII 505, 870,

777. αἱ δὲ Ἀμαδρυάδες, καταπλαγεῖσαι, καὶ τὴν ζημίαν τοῦ ἑαυτῶν οὐ φέρουσαι νέμους. 787. compellat] ἐκπέμφει = compellit. 797/8. ἔφθασεν εἰς Σκυθίαν καὶ τὴν τοῦ σκληροῦ ὄρους κορυφὴν, ὃ Καύκασον ὀνομάζουσι. Καὶ τοὺς τῶν δρακόντων αὐχένας ἐκούφισε τοῦ ζυγοῦ. 800. ἀραιοῖς ὀδοῦσιν. 804. τὰ δὲ ὀστᾶ πρὸς τοῖς συνδέσμοις ὑπεξανίσταντο· ξηρὰ τὴν ὀσφύν.[147]) 808. tubere om. 818. νυκτὸς γὰρ καιρὸς ἦν. 820. spargit] διασπείρει. 822. καὶ πρὸς τοὺς ἀπόρους οἴκους καὶ ἀγροὺς τοὺς συνήθεις ἐπάνεισιν. 839. ipsa om. 843. καὶ τῇ σφοδρᾷ γαστριμαργίᾳ. 845. diva om. 852. εἰ καὶ τὰ μάλιστα ταύτην ὁ δεσπότης ἑπόμενος ἔβλεπε. 854. καινοτομεῖ τὴν μορφὴν καὶ ἀνδρεῖον ἐνδύει πρόσωπον ἰχθῦς ἀγρεύοντι προσφυές. 858. καὶ μηδεὶς αἰσθάνοιτο ἀγκίστρου. 865. καὶ ἐργαζόμενος τῷ ἑαυτοῦ ἔργῳ προσεῖχον = operatus.[148]) 871. transformia corpora om. 872. Δρυόπειον σῶμα. 875 sq.: ἡ δὲ βία τοῦ πάθους ἐπειδὴ πᾶσαν κατηνάλωσεν ὕλην καὶ καινοτέραν τροφὴν τῷ βαρεῖ σώματι δέδωκεν· αὐτὸς γάρ κτλ. 879/80. κἀμοὶ πολλάκις δύναμις ἔξεστι τοῦ καινοτομεῖν, ὦ νεανίαι, τὸ σῶμα κατὰ καιρὸν ὡρισμένον. 883. καὶ δὴ καὶ πρόσθεν κέρατα φύσας, νῦν θάτερον ἐκ τοῦ μετώπου μέρος κενὸν φέρω κτλ = cornua tum sumpsi, nunc e. q. s.

IX. 6. est om. 8. εἴ τις Δηιάνειρα τῷ ἑαυτῆς ὀνόματι πρὸς τὰς σὰς ἔφθασεν ἀκοάς. 17. ἐμὲ δὲ βλέπεις θεὸν ὑδάτων. 23/5. σὺ δ' Ἡράκλεις, ἐπεὶ σεμνύνῃ, τὴν Ἀλκμήνην ἔχων μητέρα, ὁ Ζεῦς ἢ πεπλασμένος σοι πατήρ ἐστιν, ἢ εἰ ἀληθής, ἐξ ἁμαρτίας γε πάντως καὶ τῇ τῆς μητρὸς μοιχείᾳ, πατρὶ τούτῳ κέχρησαι. 33. varas om. 36. in vicem om. 37. micantia] τρέμοντα. 41. ἡ [sc. πέτρα] δὲ μένει τῷ ἑαυτῆς ἐρηρεισμένη βάρει. 70/1. ἢ τοῖς

X 203, 702, XI 558, 601, 608, XII 52, XIII 78, 272, 372, 553, XIV 272, 383, XV 276, 534, 635, in ἀνταποδιδόναι III 361, XI 466, in ἀναδιδόναι illud vertere solet, cf. I 436, 637, II 623, IV 588, VI 81, VII 130, 393.

147) Illum ad versum Boissonadius annotavit haec: Planudes legebat: „ossa sub incurvis exstabant: arida lumbis“ vel „lumbos“. Et incurvis pro curvaturis, juncturis curvis habuisse videtur.

148) Nam onerari in βαρύνεσθαι VIII 781, III 109, in βρίθειν VII 281, X 101 vertit.

ἑαυτῆς τραύμασι γονιμωτέρα ἐγίγνετο; καὶ οὐκ ἔστιν ἥτις ἐκ τοῦ τῶν κεφαλῶν ἐκείνης ἀριθμοῦ εἰκῇ ἀποτέτμηται. 72. cervix om. 73 sq.: ταύτην δ' ἐγὼ τὴν ὕδραν πολυφυῆ τοῖς γεννωμένοις ὄφεσιν γιγνομένην καὶ τῷ φόνῳ μᾶλλον αὐξάνουσαν δαλῷ τε ἐδάμασα καὶ δαμάσας κατώρυξα.[149]) 76. τί γοῦν οἴει σαυτὸν εἶναι; 84. admissumque—sequitur] καὶ ἀναποδίζων, ἕλκων, ἕπεται. 88. ὀπωρῶν τε καὶ ἀρωμάτων καὶ ἀνθέων πληρώσασαι. 94. ὑπέδραμε τοιγαροῦν νύξ. 96. totae] ἀσφαλῶς = tutae. 99. ὅμως δὲ τοῦτον ἡ τοῦ ἀφῃρημένου κόσμου ζημία ἐλύπει.[150]) 105. τοῦ Εὐήνου. 107. verticibusque—impervius] καὶ πολλοῖς ἐκδιδοὺς καὶ ἀπόροις τοῖς στόμασι. 112 post 113. 114. mox ut erat] αὐτίκα δ' αὐτὸς ἐνήχετο. 121 sqq.: 'ποί σε, διφυὲς' ἀνεβόησε 'Νέσσε, σαυτῷ λυμανούμενε, τὸ τῶν ποδῶν μάταιον θάῤῥος ἁρπάζει; Μαρτυρόμεθα καὶ ὑπάκουσον· μηδὲ τἀμὰ συλᾶν θέλε. 128. re] ἡ πρᾶξις = res. 129. de pectore] τοῦ σώματος. 131. emicuit] διεγέλασεν.[151]) 133. et—cruore] καὶ θερμὸν βεβαμμένον λύθρῳ τῆς ἐσθῆτός τι μέρος. 144. diffudit] διαχεῖ. 150/2. τί δ', ὦ Μελέαγρε, εἰ ἐμαυτὴν ἀναμνησθείην σὴν εἶναι ἀδελφήν; Πρὸς μέγιστον, ὁμολογῶ, μῦσος εὐτρεπίζομαι, ὅσον ἡ ὕβρις ἀπαιτεῖ καὶ τὸ γυναικεῖον ἄλγος, τὸ μὴ ἀντίζηλον ἀποσφάξαι; 163. dilapsa] διαχυθεῖσα = diffusa.[152]) 164. μόνῃ τῇ γενναιότητι. 179/80. ἢ εἴπερ ἐλεεινὸς ἐγὼ καὶ τῇ πολεμίᾳ (πολέμιος γάρ εἰμι σός). 188—194. sine interrogatione. post 198:

---

149) Malo esse derivandum a nomine mālus putavit.

150) Boissonadio, qui „habuit in suo libro 'Hunc tamen—domuit' annotavit, minime assentior. Immo invenit vel sibi invenisse visus est interpres „doluit".

151) Pro corrupto „διεγέλασεν", Boissonadius διέλασεν temptavit, equidem διέλαμψεν propono cl. I 27 διέλαμψεν, V 67 διέλαμψε.

152) Cf. I 36 διέχεε, IV 766 διεχύθησαν, IX 144 διαχεῖ, XIV 272 διακεχυμένον, IX 240 diffusa in omne latus flamma] φλὸξ πανταχόσε περιχυθεῖσα, cum I 742 „ungulaque—ungues" in 'καὶ χηλὴ μεταποιηθεῖσα εἰς πενταδικοὺς μετελήλυθεν ὄνυχας', VII 550 dilapsa liquescunt in διεῤῥυηκότα δὲ τήκεται, XIV 825 'corpus mortale per auras dilapsum tenues' in τὸ δὲ θνητὸν τούτου σῶμα διὰ τοῦ λεπτοῦ φερόμενον ἀέρος vertat. Hoc „diffusa" etiam cod. Sithiensi M. 678 et cod. Rhenoviensi confirmatur.

ταύταις καὶ ὁ Κάκος τὸ φοβερὸν τέρας τῷ Τιβερίνῳ αἰγιαλῷ. 204. ὁ δ' Εὐρυσθεὺς ἔῤῥωται. 208. frementem] τρέμοντα. 209. infringere] διαῤῥηγνύναι.[153]) 212. θροούμενον καὶ ὑπὸ κοίλην κατεπτηχότα πέτραν. 217. καὶ πρὸς τοῖς γόνασιν καὶ τῶν χειρῶν παρασκευαζόμενον ἅψασθαι. 222. καὶ τῆς χιόνος τῷ οἰκείῳ βάρει [= mole] συνειλουμένης. 227. νῦν δ' ἐν τῇ Εὐβοικῇ θαλάττῃ βραχὺς ἀνέχει σκόπελος. 236. τῷ Νεμαίῳ δέρματι. 241. καὶ τόν τε καταφρονοῦντα ταύτης καὶ τὰ ἐκείνου μέλη μετῄει. 248. εἰ γὰρ τοῦθ' ὑμεῖς δίδοτε τοῖς ἐκείνου μεγαλουργήμασι. 250. τὰς Οἰταίας μὴ δέδιτε φλόγας. 253. a me] ἐξ ἐμοῦ. 258. data praemia nolet] μὴ τιθέσθω τῇ διδομένῃ ταυτηὶ χάριτι. 262. seque—notatam] καὶ ἀλγήσασα δὴ πεφώραται. 263. interea] μετὰ δὲ τοῦτο[154]) 269. ὁ Τιρυνθίδιος.[155]) 274/5. ᾔσθετο τοίνυν καὶ ὁ Ἄτλας τοῦ βάρους. ὁ δὲ Σθενέλειος ἥρως Εὐρυσθεὺς οὔπω τὸ μῖσος ἔλυσεν, ἀλλὰ τὴν πατρικὴν ἔχθραν καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκείνου παισὶ μετέρχεται ἀπηνῶς.[156]) 279. post „Herculis" interp., hoc nomen cum „Iolen" coniungens. 280. Ὕλλος. 281/2. impleratque —Alcmene om. 284. τὴν ἐφισταμένην ταῖς ὠδίναις Εἰλείθυιαν. 289. posses] ὡς δύνασθαι. 295. Nixosque patres] τὸν τῆς ὠδῖνος πατέρα. 297. iniquae] ἀσυμπαθῶς. 299. καὶ τῇ δεξιᾷ ἰγνύῃ τὸ λαιὸν πιέσασα γόνυ καὶ τοὺς δακτύλους κτλ. 305. adsunt] παρίασι. queror] λέγω. 307. Γελανθίς. 317. Γελανθίδα. 320. καὶ τὰς πρὶν χεῖρας εἰς πόδας μετήμειψεν. 327/8. ἀλλά σε μέν, ὦ μῆτερ, ἀνιᾷ ἐξ ἀλλοτρίας γυναικὸς τοῦ ὑμετέρου αἵματος ἀφαιρεθεῖσα μορφή. 342. in spem] ἐν εἴδει = in specie. 347. tardi] γέροντες. 348. lotis] Λωτὸς Νύμφη. 350 sq.: Καταπλαγεῖσα δὲ καὶ εἰς τοὐπίσω χωροῦσα κἀπειδὴ ταῖς Νύμφαις ηὔξατο θέλουσα ἀπιέναι, προισχομένους ἔγνω τοὺς πόδας ῥίζαις. 354. lentus

---

153) Utrum infringere an refringere invenerit, diiudicare non possum, quia neque hoc neque illud alio loco in διαῤῥηγνύναι vertit, cf. VI 597 refringit] συντρίβει. VI 627| infracta] ἐπικλασθείς. IX 87 infregit] ἀνέκλασε. X 191 infringat] κατάξοι.

154) Sic etiam I 388, 601. II 153, 381 et multis aliis locis.

155) Sed recte IX 66.

156) Dittographiam codicis Marciani heros + iras in suo exemplari habuit.

om. 356. tenebant] ἔσκεπον. 357. Ἄμφισον. 358. sentit] ᾔσθετο. 359. ducentem] ἐκμυζῶντι.[157]) 365. καὶ ζητοῦσι ποῦ ἂν εἴη Δρυόπη· ζητοῦσι δ' ἐκείνοις τὴν λωτὸν ἔδειξα. 368. habebat] σὺ εἶχες. 380. κἀν τούτῳ τῷ στελέχει λέγειν ἡ ταλαίπωρος ἐμὴ κέκρυπται μήτηρ sc. ποιήσατε. 384. acutae om. 387. venite om. 388. μέχρι οὗ ψαύεσθαι οἷα τ' εἰμί. 391/2. ἐξ ὀφθαλμῶν δέ μοι τὰς χεῖρας ἀποστήσατε. Ἰδοὺ γάρ, ὑμῶν μηδὲν βοηθεῖν δυναμένων, τοὺς ὀφθαλμοὺς θνήσκοντας φλοιὸς ἐπενηνεγμένος καλύπτει. 396. admoto om. 398. alto om. 401/2. τοῦτο δ' αὐτῷ τὸ δῶρον ἡ τῆς Ἥρας ἔδωκεν Ἥβη καὶ τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς ἀξιώσεως ἡττηθεῖσα. 404/6. οὐχ ἤνεγκεν ἡ Θέμις. Ἱκαὶ γὰρ ἤδη 'φησὶν' αἱ Θῆβαι ἀξύμβατον κινοῦσι πόλεμον. Καπανεὺς γὰρ ἐκεῖ ἥκιστα πεφυκὼς ὅτι μὴ πρὸς τοῦ Διὸς νικηθῆναι καὶ ἀδελφοὶ δύο γενήσονται καὶ ταῖς πληγαῖς ἀδελφοί. 414 sqq.: τότε δὴ τέλος ἐκ μεγάλου Διὸς ἡ Ἀχελωὶς αἰτήσεται Καλλιρόη τοῖς γεννηθεῖσιν αὐτῇ βρέφεσιν ἔτη προσθεῖναι, ὡς ἂν μὴ τὸν τοῦ τιμωροῦ θάνατον ἀτιμώρητον εἶναι ἐάσῃ. 423/4. νεμεσᾷ δ' ἡ ξανθὴ Δήμητρα πολυωθέντος τοῦ ἐπιεικοῦς Αἴσονος. 426. paciscitur] ὁρμᾷ. 434. καὶ ὑμεῖς δ' ἂν ἀμείμονι ταῦτα ψυχῇ φέροιτε. 440/1. ἔκαμψε τοίνυν τὰ τοῦ Διὸς ῥήματα τοὺς θεοὺς καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις τούτων ἀγανακτῆσαι τολμᾷ, βλέποντες ἀπειρηκότας τῷ χρόνῳ Ῥαδάμανθυν, Αἰακόν τε καὶ Μίνωνα. 451. ταῖς πατρῴαις χαμπαῖς ἐπὶ τῆς ὄχθης ἑπομένη. 453. ἔγνωσται Κυανῇ, κάλλους προέχοντος Νύμφῃ. 456. Apollinei om. 474. ipsa om. 478/9. καὶ ἀρέσκει, καὶ οἷα τ' ἦν εἴ γε μὴ ἀδελφὸς ὑπῆρχεν, ἐρᾶν ἂν αὐτοῦ. 484/5. πόσην ἡδονὴν ἤνεγκα! πόσον μου φανερῶς ἡ τέρψις ἥψατο κοιμωμένης, ἐπὶ μυελόν μοι πάντα σχεδιασθεῖσα! 490. Caune om. 491/2. πάντ' ἐποίησαν ἂν οἱ θεοί, εἴπερ ἐν μόνοις τοῖς πάπποις ἦν ἡμῖν κοινωνία. Ηὐξάμην δ' ἂν σε καὶ εὐγενέστερον γεγονέναι μου. 497. an—pondus om. 500. τὴν Τηθύν. 504. ante om. 506. ἀλλ' ὅμως. 511. οὐδὲ γὰρ φιληθήσεταί μοι τῇ ἀδελφῇ ὁ ἀδελφὸς ὅτι μὴ ὅσον ἐστὶν ἔνθεσμον. 514. τοι-

157) Interpretem „sugentem“ invenisse puto, cf. XII 512 neque habet, quas ducat, spiritus auras] καὶ οὐκ ἔσχε τίνα ποτε ἀναπνεύσας αὔραν ἑλκύσειεν.

γαροῦν ἐγὼ, ἥτις οὐκ ἂν ὑπ' αὐτοῦ περιώφθην, τὸν μετελθόντα ἂν αὐτὴ μετελεύσομαι; 515. poterisne fateri om. 543. tandem om. 551. tecum om. 558/9. tandem—tegemus] ὅμως ἀπείη τὰ τοῦ φόβου αἴτια. Τὰς εὐκταίας ἡδονὰς ὑπὸ τῷ ἀδελφικῷ ὀνόματι κρύψωμεν. 561. ἡδέα φιλήματα. 556. summusque —adhaesit] καὶ τὸ τελευταῖον ἔπος ἄκρῳ τῷ λώματι τῆς πυξίδος ἐφήρμοσεν.[158]) 568. τὸ γὰρ τῆς γλώττης ὑγρὸν ἐξελελοίπει. 570. fidissime] πραότατε. 578. vetitae libidinis] τοῦ ὁμοίου ἔρωτος.[159]) 580. secum] σὺν σοί. 581. ille fugit pavidus] ὁ μὲν οὖν ἔδεισε = ille fuit pavidus. 582. σὺ δ', ὦ Βυβλὶς, ἀκούσασα τὴν ἀπόκρισιν ὠχριᾷς. 599. voluntas] ἐπιθυμία.[160]) 608 post 607. 612. credo om. 615. rigidas silices] σκληρὰν δρῦν. 619. si—liceret] εἴ μοι τὴν παρελθοῦσαν ἀνακαλεῖν ἔξεστι τύχην. 621 sqq.: ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος ποιεῖν δύναται ὡς ἂν αὐτὴ τὴν ἐμαυτῆς εὐχὴν ἐκτελέσαιμι· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀεὶ δόξω μνημονεύειν τῶν ἐμοὶ τολμηθέντων καὶ, ὅτι γε παύσομαι, κούφως τοῦτο τεθεληκέναι ἢ καὶ πεπειρακέναι ἐκεῖνον, καὶ ὡς ἐνεδρεύουσα τοῦτον ἐζητηκέναι, ἢ ὡς ἀληθῶς οὐ τοῦτο, ἀλλὰ καταγωνισθεῖσα πιστευθήσομαι τῷ θείῳ ἔρωτι, ὃς πολὺς ἐνέπρησε καὶ ἐμπιπρᾷ τοὐμὸν στέρνον. 628. voluntas] ἐπιθυμία.[160]) 647. Κράγον. 653. πολλάκις ἐκείνην. 654. πολλάκις τὸν ἔρωτα πραΰνειν διακελεύονται.[161]) 659. quid—habebant om. 662. utve] καί. 669. μεταπλασθείσης τῆς Ἴφιδος. 671. Λύκτον. 678/9. ὅ γε ἀποτρέ-

---

158) Etiam hic dittographiam summusque + summoque invenit et vertit.

159) Hunc ad versum Boissonadius annotavit: „Ovidius 'vetitae libidinis'. Nescio quid Planudes legerit. Si vetitae habuit, non verbum verbo curavit reddere". Immo invenit vetitae et ὁμογνίου — sic est emendandum — interpretatus est.

160) Utrum voluptas an voluntas legerit, diiudicari non potest, quia Graecis cum voluptatem tum voluntatem uno nomine ἐπιθυμία appellare licet cl. III 321 voluptas] ἐπιθυμία et XII 177 voluntas] ἐπιθυμία.

161) Quid invenerit, efficere non possum; mederi in θεραπεύειν VII 837, IX 776, XIV 23 et VII 561 nec moderator adest in οὐδ' ὁ θεραπεύων πάρεστι vertit.

πομαι, ἀμέλει, καὶ εἰ θῆλυ τοῦ σοῦ τοκετοῦ προελθεῖν τύχοι. 685/6. ἡ δὲ γυνὴ προιοῦσα ἤδη τὴν νηδὺν πεπανθέντι τῷ φόρτῳ ἔφερεν. 693 post 694. 693. ὅ τε πιέζων τὴν φωνὴν Ἐφιάλτης βαρυχνᾶς καὶ τῷ δακτύλῳ σιωπὴν πείθων. 699. καὶ μηδ' ὁτιοῦν δίσταζε. 704. Cressa] ἡ δὲ γυνή. 706. καὶ ἐγεννήθη τῷ πατρὶ ἀγνοοῦντι θυγάτηρ.[162]) 708. ficti] ἔργον = facti. 711. ὅτι δὴ κοινὸν ἦν ἄῤῥενί τε καὶ θήλει, καὶ οὐκ ἔστιν ὃν ⟨οὐκ del. Boiss.⟩ ἂν ἀπατήσειεν ἐν ἐκείνῳ. 712. καὶ ὑπὸ φιλανθρώπῳ ἀπάτῃ ἀνεπίληπτον ψεῦδος ἐκρύπτετο.[163]) 714. fuerat] ἂν εἴη. 716. Ἶφις. 717. καὶ περιβόητος ἐν ταῖς Φαιστιάσι καὶ κάλλει γέγονε καὶ προικὶ παρθένος κτλ. 723. οἱ δέ γε τεκόντες τήν γε τούτων συζυγίαν καὶ τὴν προθεσμίαν τοῦ καιροῦ τῶν γάμων ἐκδέχονται. 724. Ἰάνθη δ', ὃν ᾤετο τυγχάνειν ἄνδρα, ἑαυτῆς ⟨add. Boiss.⟩ πείθεται εἶναι. post 729: φείδεσθαι ὤφελον· εἰ δ' οὖν ἀλλ' ἐθέλουσιν ἀπολέσαι, φυσικὸν γοῦν κακὸν καὶ ἐξ ἔθους ὤφειλον δεδωκέναι. 736. Κρήτη. 750. ἐλπὶς γάρ ἐστιν, ἣ δέχεται καὶ ἐλπὶς ἣ τρέφει τὸν ἔρωτα. 756. μία μερίς. 778. καὶ ἔγνων πάντα, τόν τε φερόμενον ἦχον καὶ τὸν τῶν κροτουμένων σείστρων χαλκόν. 780. ὅτι τε τὸ φῶς ἥδε βλέπει καὶ οὐκ ἀνεῖλον ταύτην ἐγώ, ὑμετέρα βουλή τε καὶ δῶρόν ἐστιν. 797. καὶ συνὼν αὐταῖς ὁ Ὑμέναιος = sociusque.

X. 2. digreditur om. que om. 8. nupta] ἡ νύμφη Εὐρυδίκη. 9. nova om. 14. καὶ εἰδώλων τάφοις χρωμένων. 18. εἰς ὃν καταπίπτομεν.[164]) 23. est om. 32. πάντα γὰρ ὑμῖν ὀφείλομεν. 50. Ῥοδόπειρος. 58. certans] πειρωμένη. 61. τί δήποτε γάρ, εἰ μὴ τοῦτ', ἐγκαλεῖν εἶχεν αὐτῷ, ὅτι δὴ ταύτης ἦρα. 68/9. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ τὴν ἁμαρτίαν εἰς ἑαυτὸν ἑλκύσας Ὤλενος καὶ θελήσας λυπηρὸς δοκεῖν εἶναι. 98. et bacis caerula tinus] καὶ ἐλαία

---

162) Sed cf. XV 19 καὶ γὰρ ἐγεννήθη τις Ἀλήμονι τῷ Ἀγρολικῷ Μίκαλος.

163) Invenitne impercepta? Cf. VII 455 gaudia percepit] τὴν εὐφροσύνην ἀνέλαβεν, VIII 228 non ullas percipit auras] οὐδ' ὁτιοῦν ἀέρος ἀπολαμβάνει.

164) Ad haec Boissonadius annotavit: „legit in suo codice decidimus“. Sed cf. X 180 reccidit] κατέπεσε.

γλαυκή. 109. Καρχαῖα. 112/3. καὶ χρυσῷ τὰ κέρα ἐλάμπετο καὶ περιδέραια εἰς ἁρμοὺς συμβεβλημένα καὶ περικείμενα τῷ ἁπαλῷ τραχήλῳ καθεῖντο.[165]) 115/6. ἴσοι τε τὸ μέγεθος λίθοι περὶ τοὺς κοίλους κροτάφους ἐκ τῶν ὤτων ἀμφοῖν ἀπέστιλβον. 120. τῶν Κῴων ἔθνους. 123. nectebas] ἔπλεκες.[166]) 129. καὶ ὑπὸ δένδρου σκιὰν ἀνέψυχεν ἑαυτὸν. 147. hoc—movit] τήνδε τὴν φωνὴν ᾄδων ἐκίνησε. 150. post „prius" interp. 158. ὅτι μὴ εἰς τοῦτον ὃς ἐπὶ γῆν κομίζει τοὺς αὐτοῦ κεραυνοὺς, ἀετὸν λέγω. 182. αὐτίκα δ' ὁ νηπιώδης Ταιναρίδης τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς τέχνης τε καὶ παιδιᾶς τὸν δίσκον ἔσπευδεν αἴρειν. 184. τὸν δὴ σκληρὰ γῆ, πάλιν ἀνταναχοντίσασα πρὸς ἀέρα, πρὸς τὸ σὸν εὐθὺς ὑπέθηκεν, Ὑάκινθε, πρόσωπον. 187. te om. 191. τοῖς ξανθοῖς ξύλοις αὐτῶν προσισχόμενα. 200. si om. 201. et om. 202. ἀντὶ σοῦ ἢ καὶ σὺν σοί. 207. Αἴας add. 209. vero om. 210. ὃ χυθὲν κατὰ γῆς τὴν πόαν ἐπέχρωσεν. 215. καὶ Αι Ạι τὸ ἄνθος ἔχει δὴ γεγραμμένον. 221. πότερον αἱροῖτο γεγεννηκυῖα εἶναι τὰς Πρωπήτιδας ἢ μὴ, ἀνανεύσει. 224. πρὸ γὰρ τῶν θυρῶν τούτων Ξενίου βωμὸς ἑστήκει Διὸς, πολυστόνου τολμήματος = lugubris sceleris. 238. Πρωπήτιδες. 240. τὰ ἑαυτῶν σώματα πρῶτον γυμνὰ λέγονται θριαμβεῦσαι. 243. ἰδὼν δι' ἀσχημοσύνης τὸν οἰκεῖον διαγιγνομένας αἰῶνα[167]) 250. verae] ὄντως = vere. 252. διὰ δὴ ταῦτα καὶ ἡ τέχνη λανθάνει. ὁ δὲ Πυγμαλίων τήν τε ἑαυτοῦ τέχνην θαυμάζει. 271. pandis] ἡμετέροις cod. ἡμέροις Boiss. 277. ᾔσθετο τοίνυν ἡ χρυσῆ Ἀφροδίτη (καὶ γὰρ αὐτὴ ταῖς ἑαυτῆς παρῆν ἑορταῖς) τί δή ποτ' ἂν κτλ. 279. ter om. 284. ὑφίζανει τοῖς δακτύλοις. 284/5. ὥσπερ Ὑμήττειος κηρὸς ἡλίῳ μαλθάσσεται, ὃς, τοῖς δακτύλοις τριβόμενος, εἰς πολλοὺς κάμπτεται τύπους. 289/90. ἡ δὲ σῶμα ἀνθρώπειον ἦν· καὶ πειρώμενος τῷ λιχανῷ τῶν φλεβῶν, σφυζουσῶν τούτων αἰσθάνεται

---

165) Quid invenerit, nescio.

166) Utrum texebas an nectebas legerit, diiudicari non potest, cf. II 554 texta de vimine cista] ἐν κίστῃ πλακείσῃ λύγων et VII 412 nexis catenis] ἁλύσεσιν πλακείσαις.

167) Invenitne dittographiam agentes + gentis et gentis in κοεῖον vertit?

ὁ Πάφιος ἥρως. Ἐν τούτῳ δὴ ῥήματα συλλαμβάνει πληρέστατα, οἷς ἂν χάριτας ἀναγάγῃ τῇ Ἀφροδίτῃ. 297. ἐξ οὗ καὶ ἡ νῆσος τοὔνομα φέρει. 299. ὁ Κινάρας (semper). 301. om. 303. εἰ πιστεύετε. 315. ὁ δ' ἔρως οὗτος καὶ τοῦ μίσους μεῖζον ἀνοσιούργημα. 325. nullo delectu] σὺν οὐδενὶ ἁμαρτήματι = nullo delicto. 345/6. ἐπέκεινα δὲ τί τούτων προσδοκᾷν δύνῃ, παρθένε; καὶ διανοῇ συγχέαι πάντα καὶ θεσμὰ καὶ ὀνόματα. 347. et adultera patris om. 348. om. 349. atro] ἰταμοῖς ὄφεσιν. 355. pius—moris] εὐσεβὴς γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τῶν τῆς φύσεως νόμων οὐκ ἐπιλήσμων.[168]) 359. ἡ δὲ σιωπᾷ καὶ τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς ἐμφῦσα. 358. velit] αἱρεῖτ'. 369. Cinyreia om. 377. οὐδ' ἔτι μέτρον οὐδ' ἄνεσις. 387. vacavit] ἀνέστελλε = vetavit. 392. prima om. 399. ἱερείοις ἐξιλασόμεθα τὴν ὀργήν. 401. sospes—est] σῶς ἐκ πάσης ἐπιδρομῆς. 408. ἀλλ' εἰς τοῦτό σοι ἡ ἐμὴ ἐπιμέλεια (μόνον ἀπόθου τὸ δέος) ἐπιδέξιος ἔσται. 411/2. ἀποχώρησον, εἶπεν, ἀντιβολῶ, καὶ φεῖσαι τῆς δειλαίας. Αἰσχύνη γάρ μοι ἐπίκειται. Ἀποχώρησον ἢ παῦσαι ζητεῖν τί ποτέ με λυπεῖ. 417. καὶ φανερώσειν ἀπειλεῖ τόν τε βρόχον καὶ τὸν φωραθέντα θάνατον. 418. commisso om. 431/2. ἡ γὰρ δ' ὅσαι μητέρες ἦσαν τὴν τῆς Δήμητρος ἐτήσιον ἑορτὴν εὐσεβῶς, καθ' ἥν, ἐσθῆτι τὰ σώματα καλυψάμεναι, καρπῶν ἀπαρχὰς καὶ στέμματα σταχύων ἀνατιθέασι. 436. regis om. 441/2. ἐπεὶ δὲ ταύτην προσαγαγεῖν ἐκεῖνος ἐκέλευσεν, ἐπάνεισι πρὸς τὸν παρθενῶνα καί, Χαῖρε κτλ. 450. ἐν τοῖς πρώτοις = primo.[169]) 453. funereus] ἀπαίσιος.[170]) 454. atra om. 460. suo om. 475. τὸ ξίφος ἐκ τοῦ κουλεοῦ ἐκεῖ που ἀπηρτημένου ἁρπάζει.

---

168) Non „moris" invenit; quod nomen nullo loco in νόμος vertit cl. I 745, II 345, 711, III 581, IV 767, VII 606, 696, IX 731, X 218, XIV 156, XV 834 (ἔθος) et IV 518, VII 655, 717, 735, XIII 670, XIV 524 (τρόπος). Utrum legis an iuris invenerit, diiudicari non potest, quia et hoc cl. IV 60, 279, VI 536, X 331, XV 597, 833 et illud cl. I 90, II 556, 650, III 316, V 343, VI 137, VIII 101, IX 552, X 50, 203, 330, 572, 574, XIII 72, XV 28, 71, 833 in νόμος interpretatus est.

169) Cf. X 528 primoque] κἂν τοῖς πρώτοις.

170) Cf. VIII 512 funereus] ἐπιθανάτιος.

478. relinquit] ἀπέλιπε. 482. καὶ μεταξὺ τοῦ τε θανάτου καὶ φόβου. 495. περιέζωσε.[171]) 497. ἡ δ' οὐκ ἠνείχετο θανεῖν. 501. ἔστι δὲ τιμὴ καὶ τοῖς δάκρυσι. 510. mitis om. 517. talis erat] τοιοῦτος καὶ ὁ παῖς ἦν Ἄδωνις. 531. ἢ τὴν πολύιχθυν Κνίδον. 536. μέχρι γονάτων. 539 sqq.: ἀπέχεται μέντοι τῶν ἰσχυρῶν κάπρων καὶ τῶν ἁρπάγων λύκων καὶ τῶν ὡπλισμένων τοῖς ὄνυξιν ἄρκτων· φυλάττεται δὲ καὶ τοὺς ἀγέλης φόνῳ κορεννυμένους λέοντας καὶ σοὶ δέ, Ἄδωνις (εἴ τί σε ἀνύσειν οἷά τέ ἐστι παραινοῦσα), ὡς ἂν φοβοῖο παραινεῖ. Καί φησιν κτλ. 551. vasta om. 553/4. τῷ δὲ τίς ἡ αἰτία τοῦ μίσους ἐρωτῶντι, Λέγοιμ' ἄν, εἶπε· καὶ τὸ τῆς παλαιᾶς ἁμαρτίας φράσαι μοι τὸ θαυμάσιον τέρας. 556. tecum om. 557. pressitque—ipsum] καὶ τὴν πόαν ἐπίεσε. 575. Ἱππομένης. 577. dixerat om. 581. οὔπω δι' εὐχῆς [= vota] ἦν, ἅ γε ζητεῖτε, τὰ ἆθλα. 582 sqq.: καὶ ἐπαινῶν ἔρωτα συλλαμβάνει καὶ τὸν Φθόνον φοβεῖται. Ἀλλὰ τί δή ποτε, φησί, τοῦδε ἀγῶνος (καὶ εὔχεται μηδένα τῶν νέων θᾶττον ἐκείνης δραμεῖν), ἀπείραστος ἔμοιγ' ἡ τύχη καταλιμπάνεται. 588. setius] βράδιον. 590. et—decorem] καὶ γὰρ οὖν αὐτὸς ὁ δρόμος ἐνεποίει τὴν χάριν μᾶλλον. 591. αὔρα μὲν οὖν φέρει τὴν τῆς ἐσθῆτος ὤαν τοῖς ταχινοῖς τινασσομένην σφυροῖς.[172]) 593. picto limbo om. 596. ἢ ὡς ὑπὲρ σκηνῆς λευκῆς βῆλος πορφυροῦς ὁμοίαν ἀποδίδωσι καὶ διαχρώννυσιν ἐξ ἡλίου σκιάν. 605. καὶ γάρ μοι πατὴρ Μακαρεύς, ἐκείνῳ δ' Ἀχέστιος, πάππος δὲ Ποσειδῶν. 609. ἡ Σχοινέως κόρη. 611. τίς θεὸς ἄδικος τὸν εὐειδέστατον τοῦτον ἀπολέσαι βεβούλευται. 614 sqq.: καὶ οὐ λέγω ὡς ἁλισκομένη τῷ τούτου κάλλει· καίτοι γε ἠδυνάμην ἁλίσκεσθαι· ἀλλ' ὅτι γε παῖς ἐστὶν ἔτι, οὐδ' ὁτιοῦν με τοῦτο κηλεῖ. Τί δ' ἂν εἴποι τις τὴν ἡλικίαν; τί δ' ὅτι πρόσεστι ῥώμη κτλ. 618. quid quod amat om. 619. fors dura] ἡ δεινὴ τύχη = dira.[173]) 622. σοὶ γαμηθῆναι οὐκ ἔστιν ἥτις οὐκ ἂν ἐθελήσειεν.

171) Invenitne praecinxerat? Cf. XIV 395 praecingitur] διαζώννυται.

172) Refert invenisse videtur. Quid autem vult τινασσομένην? Non vibrata, cf. ann. 51 et 130.

173) Cf. ann. 68 et XIII 184 durae sortes] κλῆρος ἀπότομος. Burmannus annotavit: dira etiam septem scripti. Utrum sors an fors in-

626/8. Θάνατον τοίνυν οὗτος, ὅτι σὺν ἐμοὶ ζῆσαι ἠθέλησε, καὶ θάνατον οὐκ ἐπάξιον μισθὸν τοῦ ἔρωτος ὑποστήσεται; Οὔκουν ἡ Ἀνδράστεια τὴν ἐμὴν νίκην ἀνέξεται; 630. aut] καί. 631. ὤ πόσον. 637. τί ποτ' ἂν ποιήσειε ἀγνοοῦσα; 640. comprecor om. 644. Δαμασκηνόν. 659/60. ἀμφίβολον δ' ἦν πότερον ἥδοιτ' ἂν τοῖς λεγομένοις ὁ Μακάρειος ἥρως μᾶλλον ἢ ἡ Σχοινεία παρθένος. 670. relinquit] κατέλιπεν. 681. Ἆρα οὖν ἔγωγε, Ἄδωνις, οὐκ ἦν ἐπαξία χάριτάς τε ἀπέχειν ἐξ ἐκείνου καὶ θυμάτων τιμήν; 691. σμικρᾶς θύρας. 697. εἰ πρὸς τὰ τῆς Στυγὸς ὕδατα καταποντίσει τοὺς ἀνοσίους. 700. armi om. 705. omne om. 710. τυχὸν δ' οὕτω, κάπρου σαφῆ ῥινηλατήσαντες οἱ κύνες ἴχνη. 712. ὁ Κινάρειος νεανίας. 713. αὐτίκα δ' ἐκεῖνος τῇ ὑπερμεγέθει προτομῇ, ὑπὸ τοῦ οἰκείου αἵματος βεβαμμένῃ, τὸ δόρυ ἀπετινάξατο. 715. trux aper om. 722. alterum „pariter" om. 724. tamen om. 725/6. μνημεῖον δέ μοι τοῦ πένθους μενεῖ ἐς τὸ διηνεκές, ὦ Ἄδωνις. 728. at] καί. 730. τὸν Κινάρειον. 733. pluvio] πυῤῥάζοντι. 739. οἱ τὰ πάντα ἀποῤῥίπτοντες ἄνεμοι = qui perflant omnia venti.

XI. 2. ducit] ἐπισπωμένου.[174]) 6. διὰ τοῦ κούφου ἀέρος.[175]) 14. Ἐριννύς. 16. ἡ ἐκ κέρατος ἐμφυσωμένου Βερεκυντὶς σάλπιγξ. 17. καὶ ὁ Βακχεῖος ὀλολυγμός. 22. θριάμβου. 27. καὶ κατὰ

---

venerit, diiudicari non potest, cf. I 297 si fors tulit] εἰ τοῦτο ἤνεγκεν ἡ τύχη, I 453 fors ignara] τύχη ἀτέκμαρτος.

174) Ne quid legerit interpres diiudices, impedit, quod et trahere et ducere tantummodo uno loco in ἐπισπᾶσθαι vertit, cf. I 29 elementaque grandia traxit] τὰ βαρέα σώματα ἐπεσπάσατο et XV 518 ego ducere vana frena manu . . luctor] ἐγὼ δὲ τὰς ἡνίας μάτην ἐπισπᾶσθαι τῇ χειρὶ ἀπομάχομαι.

175) Haec ad verba Boissonadius annotavit: 'Lat. Levem jactato crine per auram: Noster hanc lectionem, non leves auras habuisse videtur'. Minime, quid legerit, diiudicari potest, quia persaepe interpres aurae in ἀήρ vertit, cf. II 229 ἀέρα ζέοντα, III 296 πρὸς ἀέρα, VI 398 εἰς τὸν κοῦφον ἀέρα, VII 127 πρὸς τὸν ἀέρα, X 11 ἐπὶ τοῦ ἀέρος, XI 675 ἀέρα, XII 520 ἐς τὸν διαφανῆ ἀέρα. Si pro plurali pluralem reddere voluit, αὖραι vertere potuit, ut I 107, II 154, IV 700, V 641, VIII 827 aut ἄνεμοι, ut I 135. Tantummodo uno loco pluralem auras in singularem τῆς αὔρας vertit cl. III 101.

τοῦ μάντεως βάλλουσι. 37. τὰ ἀπειλὴν παρέχοντα κέρα τῶν βοῶν ἀνασπάσασαι. 39. primum] πρότερον. 45/6. σὲ αἱ ἀπόκροτοι πέτραι καὶ αἱ τοῖς σοῖς πολλάκις ᾄσμασιν ἀκολουθήσασαι λόχμαι ἐθρήνησαν· σὲ δένδρον ἀποθέμενον τὰ φύλλα καὶ τὴν κόμην κεῖραν ὠδύρατο. 48/9. obstrusaque—capillos] αἱ δὲ Νηΐδες μέλαιναν καλύπτραν ἐπέθεντο καὶ αἱ Δρυάδες διεσπαραγμένας ἔσχον τὰς κόμας. 54. τὸν οἰδαίνοντα ποταμόν.176) 56/7. ἐνταῦθα δὲ τῷ Ὀρφεῖ ἐκβρασθέντι ἀλλοδαπῆς ἐπὶ ψάμμου ἄγριος ὄφις ἀντέστη ἔτι τῶν πλοκάμων ὑγρῷ στάζοντι διαβεβρεγμένων. 64/66. κἀκεῖ διατρίβει, νῦν μὲν ὁμοστίχοις ἐκείνῃ βήμασι, νῦν δὲ προιούσῃ ἑπόμενος, νῦν δ' ἡγεμὼν ἐκεῖνος τῆς πορείας γιγνόμενος· καὶ ἤδη τὴν αὐτοῦ Εὐρυδίκην ἐπ' ἀσφαλοῦς βλέπει. 69. Edonidas] Αἱμονίας. 75. plangitur] καὶ ἑαυτὴν προσαράσσει. 79. et ungues om. 80. teretes om. 83. καὶ τὰς χεῖρας ἐκταθείσας κλῶνας ἂν ἀληθεῖς ὑπέλαβες εἶναι.177) 94. τὸν ἑταῖρον καὶ κοινωνόν.178) 95. πάνδημον ἑορτὴν τῇ τοῦ ξένου εἰσόδῳ τετέλεκεν. 98. ὁ δὲ Λυδὸς βασιλεὺς χαίρων εἰς τοὺς ἀγροὺς ἔξεισι. 100. τούτῳ δ' ὁ θεὸς εὐξαμένῳ ἡδεῖαν μέν, ἀλυσιτελῆ δέ, παρέσχε χάριτος αἵρεσιν. 108. non alta fronte . . . ilice] ἐκ χαμαιπετοῦς πρίνου. 112. ξηρᾶς Δήμητρος. 114/5. καὶ τὰς Ἑσπερίδας ᾠήθης ἂν αὐτῷ τοῦτο δωρήσασθαι. Ἐπέβαλε τοὺς δακτύλους ταῖς ὑψηλαῖς παραστάσι καὶ αἱ παραστάδες λάμπουσια φαίνονται. 117. posset] οἷόν τ' ἦν. 120. tostae om. 135. καὶ πίστιν δοὺς τὴν προβᾶσαν ἔλυσε χάριν.179) 138. perque iugum Phrygiae] καὶ διὰ τῆς ὄχθης. 140. spumis gero om. 149. καὶ λυμανούμενος αὖθις ἦν, ὡς καὶ πρόσθεν, τῷ οἰκείῳ δεσπότῃ λογισμὸς ἐξ ἀνοήτου δυναστείας.180) 150. late om. 152. εἰς τὰ

---

176) Cf. I 577.

177) = porrectaque bracchia veros esse putes ramos. Cf. I 14 ἐξέτεινε, I 767 ἐκτείνει, II 197 ἐκτείνει. Etiam cod. Sithiensis M. 670 hanc scripturam exhibet.

178) Cf. pag. 7 sq.

179) = pactique fide datâ munera solvit. Certe si facti invenisset, sic non vertisset. Nonne emendandum est τὴν συμβᾶσαν χάριν?

180) Utrum stolidae an stultae invenerit, erui non potest, quia et hoc cl. IX 747 ἀνόητον πῦρ et illud cl. XI 175 τοὺς ἀνοήτους ἀκοάς, XIII 306 ἀνοήτου γλώσσας, 774 ἀνοητότατε eodem modo vertit.

μικρὰ Ὑπαίπια λήγει. 159. cava om. 163/4. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Φοῖβος τὸ στόμα λέλυκεν. ὁ δὲ Τμῶλος πρὸς τὸ τοῦ Φοίβου στόμα τὸ πρόσωπον ἔτρεψε καὶ ἡ οἰκεία λόχμη τούτῳ πᾶσα συνηκολούθησεν.[181]) 167. λύραν πεποικιλμένην.[182]) 177. imas] ταύτας. 180/1. καὶ τὴν τῶν κροτάφων αἰσχρότητα πορφυρᾷ πειρᾶται καλύπτειν τιάρᾳ. 185. τῷ μηκέτι κατέχειν δύνασθαι. 197. profundi om. 198. τῷ Πανομφαίῳ. 204. aedificat] ἄμφω ἀνιστᾶσιν. pactus] συμπεφωνηκότες. 209. καὶ εἰς ὄψιν θαλάσσης τὴν γῆν ἐπέβαλε. 213. dictos] θείους = divos. 219/20. siquidem —uni] Διὸς μὲν γὰρ ἔγγονον οὐχ ἕνα συμβέβηκεν εἶναι· σύζυγος δὲ θεὰ συμβέβηκεν ἤδη ἐνί. 221. καὶ γὰρ καὶ ὁ γέρων Πρωτεὺς προεῖπε τῇ Θέτιδι ἐν τοῖς ὕδασι „Σύλλαβε κτλ. 233. οὔτε μὴν κεκαλυμμένα φύκια φέροι. 251. κατὰ τὸ ψυχρὸν ἄντρον. 253. centum] μυρίας. 256. καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἑαυτοῦ ῥήμασιν ἀνῆκε πομφόλυγας. 258/9. καταλιποῦσα τὸ πέλαγος. 262. μέχρις τῶν οἰκείων ᾔσθετο κατεχομένη μελῶν καὶ εἰς μέρη διάφορα τὰς χεῖρας ἐξέτεινε. 267. ἀδελφοῦ Φώκου. 269. καὶ φυγάδα τοῦ τ' οἴκου καὶ τῆς πατρίδος. 272. maestus om. 273. que om. 278. εὐκαιρίας γενομένης τοῖς οἴκοις τοῦ βασιλέως προσελθεῖν. 279. κλάδους χερσὶν ἱκετηρίους προτείνων. 285. προστίθης δὲ σὺ τῇ τοιαύτῃ διανοίᾳ ἡμῶν καὶ ἰσχυρὰς ὑπομνήσεις.[183]) 292. νομίζετε. post 292: ἀνὴρ γέγονε καὶ τοσαύτη τις ἦν αὐτῷ ἡ τοῦ νοὸς σταθηρότης, ὁπόσον ὀξὺς ἦν καὶ τῷ πολέμῳ δυσπρόσιτος καὶ πρὸς βίαν εὐτρεπής. Τοὔνομα Δαιδαλίων κτλ. 299. ἔθνη καὶ βασιλεῖς.[184]) 314 post 315. 317. Φιλήμων. 326. tacet] κεῖται. 327. que om. 328. ἦν ὁ ταλαίπωρος ἐγὼ δὴ περιβαλὼν, ὁμοῦ τε πατραδελφοῦ λύπην ἤνεγκα τῇ ψυχῇ. 337. que om. 343. καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐτήρησε ῥώμην, ῥώμην τοῦ σώματος μείζονα.

181) Invenit igitur et vertit dittographiam resolvit + retorsit.

182) Quid invenit? Instruere vertere solet in κατασκευάζειν IV 763, VII 276, in εὐτρεπίζειν VIII 572, in ὁπλίζειν VII 196, in περιστέλλειν VI 591, distinguere in διαγράφειν V 266, διακρίνειν VI 86, χρωννύναι III 221, instringere autem hoc uno loco dicitur.

183) Interpretem „monimenta“ legisse opinor, etiamsi nullo modo probare possum.

184) Sed cf. ann. 7.

348. ad „armenti" add. τοῦ Πηλέως. 349. καὶ ὦ Πηλεῦ, Πηλεῦ μεγάλε. 351. καὶ μετέωρός ἐστιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τραχίνιος ἥρως τῷ φόβῳ τρέμει. 358. instant] ὑπερεῖχον = exstant.[185]) 367. μέγα γάρ τι θηρίον λύκος τῆς λόχμης ἔξεισι καὶ τοῦ ἕλους = silvisque palustribus.[186]) 367. spisso] παχεῖ.[187]) 368. πρηστήριος = fulmineus. 372. omne] ἅπαντας. 376. est om. 380/1. ἀλλ' ἐπὶ νοῦν ἐλάμβανε τὸ ἀνοσιούργημα ⟨add. Boiss.⟩ καὶ τὴν Νηρηΐδα τοῦ παιδὸς ὀρφανισθεῖσαν καὶ τὴν ζημίαν ταύτην τῷ τεθνεῶτι Φώκῳ πέμπειν ἐπείθετο ἐναγίσματα. 383. ὁ αἰθέριος βασιλεύς. 386. disicit hos ipsos] διέστησέ τε πάντας. 398. Ψαμάθην. 401/2. καὶ ὁ λύκος, ἐκ τοῦ φθείρειν ἀνακαλούμενος, τραχὺς ἐνίσταται τῇ γλυκύτητι τοῦ αἵματος. 404/6. ὁμοῦ δὲ τό τε σῶμα καὶ χρῶμα δείκνυσιν αὐτὸν μηκέτι λύκον ὄντα μηκέτι φοβεῖν ὀφειλόμενον. 412/3. βουλεύεται πρὸς τοὺς ἱεροὺς χρησμοὺς τὰ τῶν ἀνθρώπων παραμυθήματα ⟨inseruit Boiss.⟩ καὶ πρὸς Κλάριον θεὸν ἐλθεῖν ἑτοιμάζεται. 419. rigavit] ἐπέδησε = ligavit. 422. ποῦ ποτέ ἐστιν ἡ πρὶν ὑπὲρ ἐμοῦ εἰωθυῖα τυγχάνειν φροντίς; 434. incommendataque] καὶ παραδίδοται. 442. καὶ οὐδ' ἂν εἴ τι πάθοιμι δείσω. 445. ὁ ἀστρῷος Κήυξ. 452. εἴ με μόνον ἐῶσιν αἱ Μοῖραι. 455. ἐκ τοῦ νεωςοίκου add. 493. ἢ τί ποτ' ἂν ἐθέλοι. 496. ἐμβολαῖς κυμάτων κῦμα βαρύνεται καὶ βρονταῖς ὁ αἰθήρ. 498. καὶ τῇ τῶν ἀφρῶν ἄχνῃ τῶν νεφῶν ἅπτεσθαι. 499. ξανθὴν ἐκ τοῦ βάθους ἄμμον ἀναβάλλουσα.[188]) 512. ubi se . . admiserat unda] τῆς θαλάσσης συμφυρομένης.[189]) 522. micantia] ἀπειλοῦσαι. 523. ardescunt]

---

185) Cf. XII 352 Ῥιπέα τὸν ὑπερανέχοντα, cum instare in ἐπικεῖσθαι vertat cl. III 82, V 162, 602, XII 134, XIV 238.

186) Cf. v. 269 et 408 vagus exul] ἀλήτης τε καὶ φυγάς.

187) Crasso invenisse videtur, quod spissus in πυκνός I 23, V 621, πεπυκνωμένος VII 528, συνεχής XII 438, XV 718, στεγανός IX 223 vertit. Crassus autem nisi hoc loco in Metamorphosesin non legitur.

188) Quid invenerit, nescio, cum alibi aliter vertat verrere cl. VI 706 συστρέφει, X 701 καταγράφεται, XI 166 ἐπιξύει.

189) Quid invenerit, nescio: in συμφυρομένα vertit congesta (?) I 8, . ann. 15.

φλέγεται.[190]) 529. οὕτω τῶν ὑψηλῶν κυμάτων τοῖς τῶν τοίχων ἄκροις προσαραξάντων. 534. setius] ῥαθυμότερον. 538. ὅσα καὶ κύματα ἔρχεται. 543. καὶ ὅτιπερ ἑκάστῳ καταλέλειπται. 548. verum om. 556. paecipitata cadit om. 562. heu om. sed] καί. 563. que. que. om. 571. excedere caelo] εἰς τὸν οὐρανὸν ἐξελθεῖν. 572. densis—ora] συνηρεφέσι νεφέλαις πρόσωπον περιέπτυξεν.[191]) 576. gerat] ἂν ἐκπονήσηται. 582. solum om. 584. τὰς οὐ καθαρὰς ὑπὲρ τοῦ τεθνεῶτος χεῖρας. 588. veros om. 591. Ὕπνου add. 597. ibi om. 601. convicia] ὁμιλίαι.[192]) 606/7. quarum—terras] ὧν ἐκ τοῦ ὑγροῦ κῶμα ἡ ὑγρὰ Νὺξ συλλέγει καὶ διὰ πάσης τῆς γῆς ῥαίνει κατὰ τὸ σκότος. 608. Θύρα δὲ, ἵνα μὴ στρεφομένου τοῦ στρόφιγγος τετριγὼς ἦχος ἀποδιδοῖτο. 626. ὄνειρον ὃς . . . . ὁμοιοῦται. 627. πρὸς τὴν Ἡρακλέους Τραχῖνα. ad „imagine" Κήυκος add. 630. τοῦ νυσταγμοῦ. 632. modo om. 633. ad „pater" Ὕπνος add. 635 sqq.: οὔκουν ἐκείνου τις ἄλλος ἐντρεχέστερον τὴν ἐπιταχθεῖσαν προσέλευσιν ἀπομάττεται· καὶ μέντοι καὶ πρόσωπον καὶ λαλιᾶς ἦχον προστίθησι καὶ ἐνδύματα καὶ τὰ παντί τῳ συνηθέστατα ῥήματα. 640. Ἴκελον. 642. Φάντασος. 644. οἱ μέν. vultus] ψυχήν. 645. εἰώθασιν. 646. ὁ γεραίτερος Ὕπνος. 649. primum „que" om. 669. que om. 673. gestumque] καὶ σκῆπτρον. 678. illic] ἐκεῖνος. 686/7. εἶδον καὶ ἐπέγνων καί, ἀποχωροῦντα ταῖς χερσὶ κατέχειν ἐφιεμένῃ, σκιά μοι γέγονε κατεχούσῃ.

---

190) Non pro certo affirmari potest, quid legerit interpres, quia et ardescere in ἀναφλέγεσθαι XII 240 et candescere in φλέγεσθαι II 230 vertit.

191) = densis contexit (?) nubibus ora. Nullo enim quantum scio loco tegere in περιπτύσσειν vertit cl. I 5, 50, 265, 332, II 233, 420, III 542, IV 6, 64, 191, 638, 800, V 447, 624, VI 217, 299, 592, VII 75, 741, VIII 630, IX 289, 558, X 449, XI 3, 611, 786, XII 212, 291, XIII 75, 479, 491, 748, 822, XIV 260, 598, XV 56.

192) Legisse videtur convivia, etiamsi alibi cl. I 165, IV 764, V 5, VII 431, XIII 675 non hoc modo vertit. Pro „convicia" λοιδορία I 756, V 664, VI 210, VI 362, IX 302, ὕβρις IV 548, βλασφημία XIII 306, σκῶμμα XIV 522 reddidit. An convicia legit et vocem a verbo convivendi derivavit?

692. ipso] ἐκεῖνος. 695. καὶ ἵνα μή με φύγοις καὶ τοῖς ἀνέμοις ἀκολουθήσαις, προσῆγον δέησιν. 697. ἅμα σαυτῷ κεκομικέναι κἀμέ. Ἐγένετ' ἄν μοι ἐς ὄφελος ἰέναι σὺν σοί = me quoque duxisses tecum. fuit utile tecum ire mihi. 701. καί σε τὸ πέλαγος ἐμοῦ δίχα κατέχει. 704. οὔτε σε καταλείψω ἡ δύστηνος. 707. meis om. 712. hic] ἐντεῦθεν. post 713: ἐν ὅσῳ τὰς ἐπισήμους ἀναμιμνήσκεται δὴ τῶν πράξεων καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τὴν θάλατταν ἀφορᾷ. 719. qui foret] τίς ποτε δ' ἂν εἴη. 729. iras] κύματα. 739/40. πότερον δ' ᾔσθετο τούτων ὁ Κήυξ ἢ τὸ πρόσωπον ἔδοξε τῇ τῶν κυμάτων ἄραι κινήσει, ὁ μὲν πολὺς ὄχλος ἐν ἀμφιβόλῳ κεῖται· ἐκεῖνός γε μὴν ᾔσθετο. 747. τότε δὴ ἀσφαλὴς ὁ τῆς θαλάττης ὁδός. 749. iunctim freta lata] περὶ τὸν πλατὺν αἰγιαλόν. 752. que om. 753. τὸν εὐρύχωρον δεικνὺς περὶ τὸν φάρυγγα πάππον. 757. καὶ Λαομέδων ὁ γέρων. 763. Ἀλυξοθόη. Granico nata bicorni] πειραθεῖσα τῆς Εἰλειθυίας. 766. coetus] πάθεσιν cod. πλήθεσιν Boiss. 769. τὴν Κεβρηνίδα Ἡπερίαν. 772. ve] καί. 774. urguet] διεγείρει. 784. ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Θέτις. 788. βλέπων add. 794. manet om. 795. Φιλεῖ δέ γε τὴν θάλατταν καί οἱ τοὔνομα μένει, ὅτι δὴ τραχείᾳ χρῆται τῇ φωνῇ, πάππος. Cf. 753.

XII. 4. tristi] τοῦ δειλαίου Πάριδος. 17. καὶ τῷ ἀπλήστῳ στόματι ἔκρυψεν.[193]) 22/3. ὅ γε μὴν δράκων, ὡς περιείλικτο περὶ τοὺς θάλλοντας κλῶνας τοῦ δένδρου, λίθος γίνεται. Καὶ μέντοι καὶ ὁ λίθος τὸ τοῦ δράκοντος εἶδος τηρεῖ. 30. rexque] καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτῶν αἰτία. 61. repens] πρόσφατος. 64. ἐποίησε τοίνυν καὶ τοῦτο γινώσκεσθαι. 68/9. καὶ διηγωνισμένοι τοῖς Δαναοῖς πόλεμοι σὺν μεγάλῳ κακῷ συνίστανται καὶ ἀρετὴ ψυχῶν ἐκεῖ διαδείκνυται. Καὶ μέντοι οὐδ' ὁ ἐπίσημος Ἕκτωρ οὐδὲ οἱ Φρύγες κτλ. 70. τί ποτ' ἂν δύναιτο. 71. καὶ ἤδη διαγραφεῖσαι ἐφοινίσσοντο αἱ ἠιόνες. 73. ἤδη ἐπὶ τοῦ ἅρματος ὁ Ἀχιλλεὺς

---

193) Forsan; „avidoque recondidit ore“, cf. I 583 reconditus] κρυπτόμενος, I 139 recondiderat] συνέκρυψεν. Neque vero de re obscura ulla alia efficere possum, praesertim cum abscondere alio Metamorphoseon loco non legatur.

ἵστατο = stabat.[194]) 77. pressos om. 96. ὃ καὶ ἐνέσχετο καὶ διέρρηξε μὲν τὰς ἔγγυθι βοείους ἐννέα βύρσους. 98. excutit] ἀνέσπασεν.[195]) 102/4. ἐξεμάνη τοίνυν ὁ Ἀχιλλεὺς οὔκουν ἑτέρως ἢ ὁπότε ταῦρος ἐν ἀνεῳγότι θεάτρῳ σὺν φοβεροῖς κέρασι τῷ ἐρεθίζοντι ἔπεισι καὶ ὑπετόπασε τὴν φοινικὴν ἐσθῆτα καὶ μή που τὴν ὄψιν τὸ τραῦμα σοφίζεται. 108. καί τοι πρόσθεν ἔρρωτο. primus] πρῶτον. 110. τὰς Ἠετιωνείας Θήβας. 116. πρὸς τὸν Νεμήτην. 117. que simul om. 121. τούτοις δὴ καὶ ἐπὶ τούτῳ νῦν χρήσομαι καὶ ἡ αὐτή, δέομαι, ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τῷδε τοῦ πράγματος ἔκβασις εἴη. 124. repulsa est] ἀντανεπέμφθη.[196]) 127. τοῦ Νεμήτου. 131. at] καὶ μέντοι. 132 sqq.: οὐκ ἤνεγκε γοῦν περαιτέρω. Ὑπερείδων[197]) δὲ δὴ τὸ λαισήιον κατὰ στόμα τὸ τοῦ ἀνδρὸς, πρόσωπον καὶ τοὺς διαλεύκους κροτάφους τρὶς καὶ τετράκις ξαίνει τῇ λαβῇ τῇ τοῦ ξίφους, ὑποχωροῦντί τε ἑπομένος, ἐπίκειταί τε καὶ θορυβεῖ κτλ. 137. aversos om. 140/1. τότε δὴ καὶ τῷ σάκει καὶ τοῖς γόνασι πιέζων τὰ περικάρδια, τοὺς τελαμῶνας τοῦ σκληροῦ κράνους εἵλκυσεν. 141. presso om. 145. οὗ καὶ νῦν τοὔνομα φέρει. 148/50. ἐν ὅσῳ δὲ καὶ φύλακες ἄγρυπνοι τοὺς Φρυγίους ἐφρούρουν τάφρους, ἡμέρα παρῆν ἑόρτιος κτλ. 158. ve] καί. 160. est om. pugnam—suamque] καὶ πολέμους

---

194) Cf. contra V 162 instabat] ἐπέκειτο, 602 instat] ἐπίκειται et III 82, IX 59, XII 134, XIV 238.

195) Quid invenit? Excutere aliter vertit, cf. ann. 130, excipere in δέχεσθαι VII 402, II 324, III 285, IV 619, XII 375, in ὑποδέχεσθαι II 68, 366, VII 300, 668, VIII 252, 594, IX 132, XI 785, XII 423, XIV 78, in ἀναλαμβάνειν III 171, X 186, in ἀνειρεῖν XIII 481, in ἄγειν IX 334, συναμᾶσθαι VII 268 vertit. Boissonadius interpretem „extrahit" invenisse putat, sed cf. XII 119 ἐξείλκυσεν. In ἀνασπᾶν convellere vertit cl. VII 204, IX 352, XII 254.

196) Neque revulsa invenit, cf. ann. 143, neque repulsa, quod quantum scio in ἀπωθεῖν cl. II 786, X 164, XI 333, XIII 273, XV 292, 777, in διωθεῖν III 64, IV 711, XIII 735, 860, XIV 296, in ὠθεῖν VI 512, in ἀνοίγειν [sc. repagula] II 157 vertit. Mea quidem sententia Maximos „retusa" legit, cf. XII 491 tela retusa cadunt] τὰ βέλη ἀνταναπεμπόμενα πίπτει.

197) Quid invenit? In ὑπερείδειν interpres IV, VI 27 sustinere vertit.

τῶν ἐχθρῶν τε καὶ ἑαυτῶν διεξίασι. 167. a vulnere] πρὸς τὰς πληγάς. terebat] ἔφερε. 175. συγκινεῖται ὅστις δὴ πάρεστι. 176. δεῖται. 177. voluntas] ἐπιθυμία.[198]) 179 τίς ὁ Καινεὺς ἐγεγόνει. 180. ἐν ποίῳ μάχης ἀγῶνι. 185/6. inter—tot] ἐκ τοσούτων ἔργων πολεμικῶν ὁμοῦ καὶ τῶν τῆς οἰκίας = domusque.[199]) 190/2. παρθένος περικαλλεστάτη τῶν Θεσσαλίδων καὶ διά τε τῶν ἀστυγειτόνων καὶ τῶν σῶν πόλεων περίφημος, Αχιλ λεῦ, καὶ πολλῶν μνηστήρων εὐχαῖς τηνάλλως καὶ εἰς οὐδὲν ἐλπισθεῖσα. 195/6. in ullos—thalamos] ἐν τοῖς ἐκείνου θαλάμοις. 198/200 om. 202/3. ἵνα τοίνυν μηδέποτέ τοι τοιοῦτόν τι δυναίμην παθεῖν, δὸς μηκέτι με θήλειαν εἶναι καὶ πάντα παρέσχες. 206. que om. 206/7. ὡς μηδέσι γίγνεσθαι τραύμασι βεβλημένος δύναιτο ἢ σιδήρῳ ἐπικειμένῳ. 209. τὰ τοῦ Πηνειοῦ πεδία. 210. Πειρίθους add. 216/7. καὶ περιεστοιχισμένη πάρεισιν ἡ παρθένος τῶν τε μητέρων τῷ συστήματι καὶ ὅσαι γε νύμφαι ἦσαν τὸ εἶδος ἐπίσημοι. 223. αἱ νεόνυμφαι ληφθεῖσαι . . . 224. ἄλλοι δὲ ἣν ἕκαστος ἐβούλετο ἢ ἐδύνατο. 228/9. qui—uno] τί δή ποτ' ἐμοῦ ζῶντος ἐνοχλεῖς τῷ Πειρίθῳ καὶ ἐν ἑνὶ δύο ὑπ' ἀγνοίας βιάζῃ; 230. οὐδὲ μάτην ταῦτα ὁ μεγαλόφρων ἀπεμνημόνευσεν ἥρως. 231. instantes] τοὺς περιεστῶτας. 236. ὃν ἀναστὰς ὁ τοῦ Εὐρύτου εὐρύτερος Αἰγείδης ἀνείλετο.[200]) 239/40. vulnere et ore] ὑπὸ τῆς πληγῆς τοῦ στόματος. τὸν διάβροχον ψάμμον λακτίζει. 244. tum] νῦν δέ. 245. Ὀφιονίδης. 251. καταλελοίπει. 255. Πελάτης. 256. ἐκπτυόντα. 257. ἔπεμψεν. 262. depressitque] καὶ κατέχωσεν = oppressitque.[201]) 263/4. ἧπερ ἐπᾳδούσῃ περιίσταντο τὰ τῆς σελήνης κέρα καὶ πολλάκις ἀντιβαινούσης εἰς γῆν κατάγειν. 272. puniceum om. Charaxi] ῥάξου. 273. perfringit] συμφρύγει. 290. Κόριτον. 301. Rhoetus om. ipse om. 302. καὶ Ἀρναῖος καὶ ὁ Λυκίδας. 303. Καύμας. 306. Μενέλαος. aprorum] αἰγῶν.

---

198) Cf. ann. 160.

199) Cf. XV 748 τὰ οἶκοι διαπραχθέντα.

200) = quem surgens vastior ipso sustulit Aegides.

201) Cf. 284 κατέχωσεν, cum deprimere in πιέζειν IX 84, in βαπτίζειν XIV 185 vertat.

308. Ἄστυλος. 310. Ἀραῖος. 312/3. ἀντιμέτωπος καὶ σὺ, Καινεῦ, ἐδέξω τὸ τραῦμα. 318. mixta] ἀπηρτημένας. 322. Φόρβος. moratus] εἰπών. 327. tollere] ἐξαίρειν = tollere.[202]) 330. Petraei om. 333. Χρόμιον. 334/5. Ἔλωψ. 339. ornum om. 341. Aphareus] Φηρεύς. 345. Βιάνορος. 350. Νήδυμον. Λυκώτην. 352 Ῥιπέα. 353. καὶ Τηρέα. 356. divellere] ἀνασπᾶν.[203]) 356. solido ... trunco] ἐκ γῆς στερεᾶς.[204]) 362. iugulo] τῇ βολῇ. 367. at] καί. Κράντορ. 368. κατὰ Δημολέοντος. 369. contentis viribus] καὶ ψυχῆς παντὶ σθένει. 378. τόν τε Φλεγραῖον. 379. Ἰφίνουν. καὶ Δάμην. 382. vara] ἀντίτυπα = dura. 393. Κίλλαρε [semper]. 395. aurea] καὶ χρυσῇ. 402. toris om. 408. una om. 412. vertice om. 417/8. καὶ ὅπλα κατὰ ταὐτὸν ὑποδύουσι. Καὶ πρὸς τοὺς Λαπιθείους οἴκους εἰσελθόντες ὁμοῦ καὶ τὸ ἄγριον συνέφερον πόλεμον. 427. ἀπεῖρξεν. 429/30. qui—nodis] ὁ φοβερὰς λεοντᾶς ἀλλήλαις συῤῥάπτων τε καὶ συνδῶν. 432. caudice misso] λίθον ἀφείς. 433. Tectaphon Oleniden] σὲ τὸν Φονοληνείδην. post 433: τοῦ δὲ τῆς κεφαλῆς σφαιρώματος συνθλασθέντος, διά τε τοῦ στόματος καὶ τῶν κοίλων μυκτήρων, ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων, ὁ μαλθακὸς ἐγκέφαλος ῥεῖ, ὥσπερ που καὶ γάλα ἐκ δρυίνου πλέγματος ῥεῖν εἴωθεν, εἴ τ' οὖν ὑγρὸν ἕτερον ἐξ ἀραιοῦ κοσκίνου καταλείβεται βρίθον καὶ συνεχὲς διὰ λεπτῶν τῶν τρυπημάτων ἐκφέρεται. 436. Χθόνιος. 444. Πυρήτου. 445. Echetli] Ὀίκλου. 447. ὁ Πλεθρόνιος. 449. Μέμνημαι καὶ τὸν ἐμὸν σίγυννον ὑπὸ τὸν βουβῶνα κρυβέντα τοῦ Νεσσαίου Κυμήλου. 451. Mopsum om. 452. Ὀδίτης. 455. Πύραμον. 457. Ἀλαίσου. 469. que om. 470. i om. 472. cursu om. 483. καὶ τῆς κώπης ὁ σίδηρος διαθραυσθεὶς ἀπεπήδησεν. 487/8. caecamque—manum] καὶ ἐν τῷ σκότει τῶν σπλάγχνων τυφλὴν τὴν χεῖρα ἐκίνησε καὶ συνέ-

---

202) Nam saepissime in ἐξαίρειν tollere vertit cl. II 506, 708, VII 640, VIII 256, XII 514, XV 192, 474, cum evellere in ἀνασπᾶν IX 130 et IX 80 in ἀποσπᾶν interpretetur.

203) Inter divellere et evellere interpres non distinxit cl. divellere] XIV 115 ἀνασπᾶν. De verbo evellendi cf. ann. 202.

204) Interpretem dumo, quod pro humo habuit, invenisse puto.

τρεψε. 489. rabidi] ἀγωνιῶντες.[205]) 497. ingens om. 505. μανιώδει ῥύμῃ. 508. τὸ Πήλιον. 509. cumulo] σωρείᾳ = cumulo.[206]) 513. superantia] ὑπὲρ τὸν ἀέρα. 521. ἡ τότε δὴ πρῶτα καὶ ὕστατα ⟨add. Boiss.⟩ ἐμοὶ κατωπτεύθη. 522. leni] κούφῃ = levi. 523. clangore] σμαραγῇ = clangore.[207]) 532. ὁ Τριπτόλεμος. 540. ἐκεῖνος καὶ πίστεως μείζονα διεπράξατο.[208]) 548. Νηλεῖδαι. 551. figuras] μυρίας μορφάς. 565. quae] ᾗπερ = qua. 568. nunc] οὔτι. 571. ulciscor] ἀμυνῶ. 576. τὸ τοῦ παιδὸς σῶμα κύκνον εἰς ὄρνιν μεταμειφθέν. 580. τὸν Κύνθιον. 583. iam om.[209]) 587. cum] μέχρι . . . ζῇ. 611. μικρὰν ὑδρίαν. 613/4. καὶ τοῦτό [sc. μέτρον] σοι ἐξισοῦται, Πηλείδη· οὐδὲ κενοῦ καὶ ἀνοήτου τοῦ Ἅιδου αἰσθάνῃ. 615. ὡς ἂν δὴ γνῶναι σχοίης. 617. Τυδείδης. ὁ Ὀιλείδης Αἴας. 619/20. μόνῳ δὲ τῷ Τελαμῶνος παιδὶ καὶ τῷ Λαερτιάδῃ. 622. considere] καταστῆναι.

XIII. 2. ad hos] πρὸς λόγους. 13. Pelasgi om. 17. post „Aiaci“ interpunxit nomen cum „aemulus“ coniungens. 19. temptaminis] ἀγῶνος = certaminis.[210]) 20. ὅτι καὶ ἡττηθεὶς ἁμιλλήσασθαί μοι μέντοι λεχθήσεται. 29/31. Εἰ δὲ καὶ μηδὲν πρὸς τὴν δίκην ἡ τοιαύτη τοῦ γένους ἀκολουθία ὀνίνησιν, Ἀχαιοί· ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μάλιστα μηδὲν ἦν μοι πρὸς τὸν μέγαν Ἀχιλλέα κοινὸν, ἀδελφὸς δ' ὅμως ἦν. Τὰ τοῦ ἀδελφοῦ κτλ. 33. inserit] σὺ παρενείρεις.

---

205) Quid invenit? Neque rabidus cl. VII 413, neque rapidus cl. I 36, II 73, 123, 637, 716, III 242, VI 399, VIII 225, IX 105, XII 274, XIV 764 hoc modo vertit.

206) Cf. XV 508 cumulusque inmanis aquarum] καὶ ὑπερφυὴς ὑδάτων σωρεία.

207) Nam clamor Planudes in κραυγή I 207, III 630, 107, IV 28, 735, V 670, VII 120, VIII 389, 447, IX 295, XI 16, 495, XV 731, in φωνή XII 226, in ἀλαλαγμός VIII 420 vertit.

208) = quoque gessit, cf. XIII 100 διαπέπρακται, XV 748 διαπραχθέντα.

209) Cf. ann. 5.

210) Certamen enim in ἀγών vertere solet cl. I 446, V 64, 301, 314, VI 42, VII 792, VIII 20, 328, X 177, 560, XI 156, XII 180, 304 et in ἅμιλλα X 317, cum pro „temptamen“ πεῖρα III 341, VII 734 reddiderit.

35. ille] ἐν αὐτοῖς. 38. ἑαυτῷ δ' ἀλυσιτελέστατος. 40. Νῦν δὴ λαβέτω τὰ κάλλιστα τῶν ὅπλων ὁ μὴ ἀνεχόμενος ἐκεῖνα λαβεῖν. 43. atque] ἀλλὰ γάρ. 48. τοῦ Λαερτιάδου. 49. om. 51. illa om. 53. velaturque] θηρεύει. 55. comitavit] κοινωνεῖ τῆς ὁδοῦ. 56. mallet] ηὔξατο ἄν.[211]) 59. τὰ τῶν Δαναῶν πράγματα. 65. qui cum imploraret] ὃς ἀποσκοπήσας. 67/8. ταύτην δ' οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν συντίθημι· κάλλιστα τοῦθ' ὁ Τυδείδης ἐπίσταται. 71/2. ἀπορήσει νῦν βοηθείας ὁ μὴ ταύτην ὀρέξας, καὶ τὸν ἴσον, ὃν τρόπον ἐγκατέλιπεν, ἐγκαταλειφθήσεται. 72. τοῦτον γὰρ ἑαυτῷ τὸν νόμον εἰσήνεγκε.[212]) 74. trepidantem] φοβούμενον. 76. minimum—laudis] ἐνταῦθα δὴ οὐ ⟨add. Boiss.⟩ τὸ πλεῖστον τῶν ἐπαίνων ἐστί. 78. vulnusque] καὶ τὴν ὄψιν. 86. pondere] σάκει. 92. nunc] ποτέ. 94. spem] ταῖς ἐλπίσι = spes. 103. τί μέντοι πρέπει ταυτὶ τῷ Ἰθακησίῳ; 108. gravisque om. 110. caelatus] καλυπτομένη. 133. τίς ἂν ἄμεινον διαδέξαιτο. 144. Ἀκρίσιος. 156. τὴν Φθίαν. 158. ἀλλ' οὐ μέντοι γε τὰ ὅπλα ἐκεῖνος αἰτεῖ· ἢ εἰ καὶ αἰτήσειε, λήψεται; 159. Γυμνὸς ἄρα καὶ μόνον τῶν κατορθωμάτων ὁ ἀγὼν περιίσταται. 174. Κύλλαν. 181. ad „unius" add. Μενελάου. 189. ὃ νῦν γε ὁμολογῶ. 192. movet] παρακίνησαν. 198. plena om. 199. καὶ ἄτρεστος ἤνυσα ἣν [cod. καὶ] μοι τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος ἐνετείλατο δίκην. 201. moveo] νουθετῶ. 221. dat om. 227. quidve] τί δέ. 223. protervis] ἰταμός = protervus. 224. κατὰ τῶν πολεμίων. 235. repono] ἐπανασώζω. 243/4. ἀλλὰ μέντοι καὶ κατασκοπῶ [= specto = spreto] καὶ ταῦτα τὸν ἐκ τῆς νυκτὸς καὶ ἐχθρῶν κίνδυνον ἐπικρεμάμενον ἔχων καὶ τὸν τὰ αὐτὰ ἅπερ ἡμεῖς ἐκ τοῦ Φρυγίου γένους τετολμηκότα Δόλωνα διεργάζομαι. 248. καὶ ἤδη τοῖς ἐπαίνοις παραπεμπόμενος ἠδυνάμην ἐπανιέναι.

---

211) Vellet invenisse videtur, quod verbum etiam IX 492, X 355, III 247 in εὔχεσθαι vertit, cum malle plerumque in μᾶλλον ἐθέλειν cl. VI 659, 684, IX 468, X 157 et in μᾶλλον εὔχεσθαι XII 541, 606 interpretatus sit. Sed etiam in ἐθέλειν II 182, 660 et βούλεσθαι IX 26 malle vertit.

212) Utrum dixerat an fecerat legerit, nescio, quia neque hoc neque illud alio loco eodem modo vertit.

251. que om. 258. Ἄλκανδρον, Ἄλιον, Νοήμονά τε καὶ Πρύτανιν· 259. σὺν Θερσιδάμαντι Θέωνα. 260. Χάρωπα. 264/5. haec sunt pectora] τοῦτ' ἔστιν τὸ σῶμα. 270. que om. 274. ad „defensore" add. Ἕκτορι. 275. τῷ Ἑκτορείῳ πολέμῳ = hectoreo—marti. 276. καὶ ἡγεμόνος καὶ ἐμοῦ τοῦδε. 279. κεκάκωται ὁ Ἕκτωρ τραύματι οὐδενί. 283/4. ὡς μὴ τὸ εὔμηκες ἐκείνου σῶμα γῆθεν ἐπάραιμι τούτοις τοῖς ὤμοις. Τούτοις φημί κτλ. 292. Oceanum] οὐρανόν. 293. Πλειάδας τε καὶ Ὑάδας. 294. τάς τε διαφόρους πόλεις. 296. δεινοῦ πολέμου = diri.[213]) 299. si ... vocas] εἰ ... καλεῖ. 302. illis] τῇ μέν = illi. 303. haud timeo] οὐκ ἂν μὲν οὖν φοβοίμην. 312. καὶ τῷ τιμήματι = pretioque. 313. τὸν Ποιαντίδην. 319/20. οὐκοῦν ἥδε ἡ γνώμη, μὴ μόνον οὖσα πιστὴ, ἀλλά γε δὴ καὶ εὐδαίμων, ἅλις πιστὸν εἶναί με ποιεῖ. 324. sine frondibus] δίχα πηγῶν. 331. forte om. post 331: καὶ ὡς ἐμοὶ κατὰ σοῦ γέγονεν ἐξουσία, οὕτω καί σοι κατ' ἐμοῦ γλίχῃ γενέσθαι ὅμως σε μετελεύσομαι, πόῤῥω τὴν σωματικὴν ἀπωσάμενος ῥώμην καὶ τοσοῦτον τῶν σῶν κρατήσω (εἴη δ' εὐμενὴς ἡ τύχη) βελῶν, ὅσον κτλ. 338. καὶ νῦν ὁ Αἴας ἑαυτὸν ἐμοὶ παραβάλλει! = comparat.[214]) 360. ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὴν χεῖρα καὶ κατ' οὐδέν σοι δεύτεροι πρὸς τὰς μάχας τοῖς ἐμοῖς ὑπεῖξαν βουλεύμασι. 369. vigor—illis] καὶ ῥώμη πᾶσα εἰς ἐκεῖνον [sc. pectora] νοῦν ἀπήρεισται. 371. ἀντὶ τῶν ἐν τοῖς τοσούτοις ἐνιαυτοῖς φροντίδων, ἃς σὺν ὀδύνῃ διήνυσα. post 378: εἴ τι τῶν μοιρῶν τῆς Τροίας ἔτι περιεῖναι νομίζετε. 383. re] τότε. 392. ᾗ δὴ τῷ σιδήρῳ τρωτὸν διεφαίνετο. ad 398 add.: Ὑακίνθῳ λέγω καὶ Αἴαντι. post 400: διεπεραιώθη. Καὶ τέλος, τυχὼν τοῦ λιμένος καὶ τῆς εὐχῆς, αἴρει τὰ ἱστία κτλ.[215]) 402. Graios] Ἀχαιούς. 403. καὶ βραδέως μὲν, ὅμως δὲ τελευταία τῷ πολέμῳ χεὶρ ἐπετέθη. 406. καὶ χώρους ἀλλοτρίους = oras.[216])

213) Cf. ann. 69.

214) Conferre enim in παρατιθέναι VII 696, in συμφέρειν XIII 6, in ἀντιτιθέναι XIII 98 vertit.

215) Exhibet igitur post v. 400: „transierat; tandem portu votoque potitus", quae verba etiam in cod. Sithiensi M. 670 leguntur.

216) Cf. V 649 Scythicas advertitur oras] πρὸς τοὺς Σκυθικοὺς χώρους, IX 255 caelestibus oris accipiam] εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναλήψομαι χῶρον.

410. καὶ ἡ τῷ Φοίβῳ κάτοχος Κασάνδρῃ, τῶν τριχῶν ἑλκυμένη. 430. Πολυμνήστορος.[215] 436. καθίησι. 446. gratia] δόξα. 447. οὐδὲ πρόνοιαν ποιεῖσθέ τινα, ὡς ἂν ὁ ἐμὸς τάφος μὴ εἴη ἀγέραστος. 457. χρῶ τῷ ἀνέκαθεν εὐγενεῖ σπέρματι.[216] 458. quin] ἤτοι. 464. ἀλλ' ὁ βίος ἑαυτῆς οἰμωγῆς ἔστιν ἄξιος.[217] 466. este procul] πορρωτέρω ἵστασθε. 471. non] νῦν. 487. προήνεγκε. 490. δάκρυα τῆς πληγῆς κατέχει. 494. Θύγατερ ὑστάτη τῆς σῆς μητρὸς (τίς γὰρ ὑπόλοιπός ἐστι πόνος) θύγατερ κεῖσαι. 495. καὶ τὸ τραῦμα τὸ σὸν ἐπὶ τῶν ἐμῶν στέρνων ὁρῶ. 497/8. καὶ γάρ, ἐπεί σε, ὅτιπερ ἦσθα γυνή, ἀσφαλείας ᾤμην ἀπὸ σιδήρου τυγχάνειν, πέπτωκας, καὶ γυνὴ οὖσα, σιδήρῳ. 500. Achilles] Πηλείδης. 501. at] καί τοι. 504/5. tumulo—fui] πολεμίου δ' ὄντος κἂν τῷ τάφῳ τοῦ Αἰακίδου ᾐσθήμεθα. Ὡς εὔπορος ἐν τοῖς κακοῖς γέγονα! 508. verum om. 518. nisi quo] ὅτι μὴ ὡς. 532. sanguine om. 535. liquidas om. 539. τὴν φωνήν. 555. tum] καί. 562. καὶ τούτους τῆς οἰκείας ἕδρας ἐκκόπτει. δίδωσι μὲν οὖν αὐτῇ ῥώμην ὁ θυμός. 563. καὶ καθίησιν αὖθις τὴν χεῖρα καὶ λελυμασμένην τῷ τοῦ ἐξαγίστου αἵματι. 566. Troada] τῆς Ἑκάβης. 570. diu om. 597. sic vos voluistis] οὕτως ἐθελήσατε ταῦτ', ὦ θεοί. 600/1. cum—rogus] ὁπηνίκα δὲ τοῦ Μέμνονος εἰς ὕψος ἐπιδέδωκεν ἡ πυρά. 605. calorem] χρῶμα. 606. animam] ψυχήν.[218]. 611. clangor] κλαγγή.[219] 614. lassant] διασπα-

---

215) Sed 551: Πολυμήστορα.

216) Ad quae verba Boissonadius annotavit: „habuitne Planudes generoso semine, non generoso sanguine?“ Non puto eum „semine“ invenisse; sed habuit „sanguis“ pro „proles“, quod nomen in σπέρμα verti potest. Neque aliis locis sanguis in αἷμα vertit, cf. IX 467 iam nomina sanguinis odit] ἤδη τοὔνομα τῆς συγγενείας μισεῖ et IX 499, XIII 152.

217) Quid invenit? Tremere vertit in τρέμειν VI 527, VIII 211, 511, 660, IX 214, 521, lugere in πενθεῖν VI 532, 570, VII 390, VIII 487, X 135, 141, in ὀδύρεσθαι I 585, in ἀπολοφύρεσθαι VI 402, gemere in στένειν et στενάζειν I 124, II 807, III 94, 237, VII 544, X 423 et XIII 483 in κλάειν.

218) Quid invenerit, erui non potest, cum et anima, cf. ann. 76, et animus cl. I 359, 775, II 39, 482, 602, III 54, 720, IV 129, 761, 767, V 184, 261, 626, VII 133, 347, 582 in ψυχή vertatur.

219) „Clangor“ interpretem invenisse puto, praesertim cum

ῥάττουσι = laniant. 620. τὴν Δαμαντίδα. 623. spem] καὶ Αἰνείαν τὴν ἐλπίδα. 628. limina] ὀφθαλμούς. 630. et] δέ. 631. urbem] νῆσον καὶ πόλιν. 640. pius om. 647 sqq.: τί γὰρ ἂν μοι καὶ βοήθημα ὁ υἱὸς ἀπὼν εἴη; ὃν ἡ πρὸς τῆς ἐκείνου προσηγορίας Ἄνδρος ὀνομασθεῖσα νῆσος κατέχει. Τούτῳ, ἀντὶ τοῦ πατρὸς, τήν τε χώραν καὶ τὴν βασιλείαν κατέχοντι, οἰωνιστικὴν ὁ Δήλιος ἔδωκεν. 653. canaeque] καὶ τὴν ἐλάαν = bacamque.[220]) 663. poenae] ὀλίγου δεῖν = paene. 668. libera om. 681. transtulit] πέπομφε. 684. ὁ Μιλεὺς Ἄλκων. 686. illa om. 689/90. ἀλλὰ καὶ Νύμφαι καὶ θρηνεῖν ἐδόκουν καὶ πηγαὶ ξηρανθεῖσαι ἀγανακτεῖν. 691. rodunt] διέλειχον = lambunt. 692. ecce om. natas Orione] τὰς Ἐχίονος παῖδας. 693. τὴν μὲν ἀθήλυντον στέρνον καὶ ἀναπεπταμένην τὴν κλεῖδα παρεχομένην. 694/5. τὴν δὲ διὰ τοῦ γενναίου στέρνου τὸ ξίφος καθεῖσαν καὶ ὑπὲρ τοῦ οἰκείου δήμου πίπτουσαν. 696. celebrique in parte] καὶ ἐν ὄρει καθαρῷ. 701. summus om. 712. τὰς Νηρικίους καταγωγάς. 718. invita incendia] τὴν ἀσεβῆ φλόγα. 720 ad „vati" add. Ἑλένου. 721. Βρουθρωτόν. 724. τρισὶ γλώτταις. 746. virgo] ἡ παρθένος Σκύλλα. 749. τὴν τοῦ Κρατείδου παιδός. 753. post „pulcher" interp. 757. praesentior] ἀξιολογώτερον = praestantius.[221]) 762. sentit] ᾔσθετο. validaque—captus] καὶ πρὸς τῆς ἡμετέρας ἁλοὺς ἐπιθυμίας. 764. alterum „que" om. 765. rastris om. 767. in aqua] εἰς ὕδωρ. 769. ἐπίασι καὶ ἀπίασιν. 770/1. Τήλεφος. 773. media om. 784. sumpta .... est om. 788. auditaque—notavi om. 790. λειμῶνος ἀνθηροτέρα. alno om. 794. palma] μήλων = pomis. 800. albis om. 805. καὶ ὃ μάλιστα, εἴπερ οἷός τ' ἦν, ἤθελον φροῦδον θεῖναι. 820. arbutei fetus] τῶν ἄλλων ἀκροδύων. cf. I 104. 833. καὶ ζεῦγος περιστερῶν καὶ ἣν ἔλαβον νῦν ἐξ ὄρους καλιάν. 843. nam] ὅν. 844 sqq.: coma plurima—turpe puta] ἀλλὰ μηδ', ὅτι κόμη πλείστη τῷ

„plangor" in πληγή III 498, IV 138, 554, in κοπετός IV 694, in θρῆνος X 727, in ἦχος VI 532, in ὀλοφυρμός II 346 vertatur.

220) Cf. VIII 664 baca Minervae] Ἀθηνᾶς ἐλαία.

221) Neque praesens cl. VII 148, XIV 123, XV 622 neque praestans cl. II 724, III 54, IV 631, X 563, XI 525, XV 130 hoc modo vertit.

προσώπῳ μοι ἐπικρέμαται καὶ τοὺς ὤμους ὥς τις λόχμη σκιάζει καὶ θριξὶ πυκναῖς τε καὶ τραχείαις τοὐμὸν σῶμα πέφρικεν, αἰσχρὸν οἴου. post 848: σκέπει πτερὰ μὲν τοὺς ὄρνεις, τοῖς δὲ προβάτοις τὸ ἴδιον ἔριον κόσμος. 856. supplicis om. 858. est om. 867. καὶ τὸ πῦρ ἀδικηθὲν ὀξύτερον ἐκπυροῦται. 880. Καὶ Βοήθησον, φησί, Γαλάτεια. 883/4. κἂν εἰ καὶ τὰ μάλιστα τὰ τῆς τοῦ λίθου γωνίας ἔσχατα πρὸς ἐκεῖνον ἔφθασεν. 890. καὶ τότε δὴ ἡ βληθεῖσα ῥήγνυται ἀπορρώξ = iacta. 896. καὶ μέντοι καὶ οὕτως Ἄκις ἦν. 904. ἰδοὺ δὲ τὰ κύματα τέμνων. alti om. 905. nuper om. 906. haeret] πίμπραται. 910/11. ἔστι δὲ πρὸ τῆς θαλάττης ὑπερμεγέθης κορυφή, εἰς μίαν ὀξύτητα συνηγμένη καὶ δένδρεσι συνηρεφής, ἐκφερομένη πρὸς τὰ μακρὰ κύματα = ante fretum est ingens apicem conlectus[222]) in unum longa ab arboribus convexus[223]) ad aequora vertex. 918. in aequora] κατὰ τὴν θάλασσαν. 921. ἀλλὰ δηλαδὴ τῇ βαθείᾳ θαλάττῃ, ἐκδοὺς ἐμαυτόν, τοσόνδε κατ' αὐτὴν ἤσκουν. 928. φίλεργος. 941. sucus] ποιότης. 954 sqq.: αὐτίκα δ' ἐκ μερῶν διαφόρων συρρέουσι ποταμοὶ καὶ ὅλαι θάλατται ὑπὸ τὴν ἐμὴν συστρέφονται κεφαλήν. αἵτινες ἐπειδή με ὅλῳ τῷ σώματι ἕτερον ἀποδεδώκασιν ἢ μικρῷ πρόσθεν ἦν, οὐδὲ γὰρ αὐτὸν ἐκεῖνόν με ἐπὶ νοῦν φέρω· μέχρι γὰρ τούτου σοι τὰ μνημονευόμενα τῶν ἔργων ἀπαγγέλλειν ἔχω, μέχρι γὰρ τούτου καὶ μέμνημαι, καὶ τῶν λοιπῶν οὔκουν μοι αἰσθάνεται ἡ διάνοια. 963. pinnigero] πτερωτόν = pennigero.

XIV. 4 post 5. 4. liquerat om. 10. ποικίλων θηρῶν. 14/5. ὁπόση γάρ τίς ἐστιν ἡ τῶν βοτανῶν, ὦ Τιτανίς, δύναμις οὐδενὶ γνωνιμωτέρα ἢ ἐμοί κτλ. 20. ἀλλὰ σύγε, εἴ τέ τι κράτος ἐστὶν ἐν ταῖς ἐπῳδαῖς. ad 27 add.: τὴν μοιχείαν μηνύσας. 34. καὶ τοσοῦτον ἐπῳδαῖς, ὅσον καὶ ταῖς βοτάναις ἰσχύουσα.

---

222) Etiam XIV 352 ut primum valido mentem conlegit ab aestu] ἐπεὶ δὲ πρῶτα τὸν νοῦν ἐκ τοῦ σφοδροῦ συνήγαγε καύσωνος, eodem modo colligere vertit, cum nullo quot quidem scio loco cl. III 90, V 42, VII 245, VIII 413, 512, XI 28, XII 506, 510, XIII 476 conicere sic vertatur.

223) Etiam I 26, VI 697 convexus quid velit nesciens propriam interpretationem circumiit.

38. algae] κύματα. 44. ἐπῳδάς. 49. ἐν γῇ στερεᾷ. 56. χυλὸν ἐκθλιβέντα = pressos. 62. abigitque] καὶ ἐνδοιάζει = ambigitque. 66. καὶ κυνῶν λύττα συνίσταται. 68. amans om. 80. Σιδωνὶς Διδώ. 83. prius „que" om. 87. καὶ τῶν Ἀχελωίδων. 88. ad „praeside" add. τοῦ Παλινούρου. 92. τῶν Κερκώπων. 95/6. καὶ τοὺς μυκτῆρας τοῦ μετώπου διισταμένου συνήγαγε. post 99 non interp. 105. καὶ δεῖται τῇ πατρῴᾳ ὑπὸ τὸν ᾅδην ψυχῇ συνελθεῖν. 110. Troiane om. 118. καὶ τὰ τῶν τόπων ἔμαθε πάτρια. 131. neu] ὡς ἂν δὲ μή. 159. Νηρίκιος. 160. is] ὅς. 162. τίς σε. 169. εἰ μὴ βελτίων ἦδε μοι διατριβὴ καὶ τῆς Ὀδυσσέως νεώς. 175/6. καὶ ὡς μὴ τὸ ζωτικὸν ἀπολιπεῖν με φῶς ἐν τάφῳ, ἤ, τἀληθὲς εἰπεῖν, μὴ ἐν ἐκείνῃ ταφῆναι τῇ γαστρί. 181/2. εἶδον ὁπότε σκόπελον ὅτι μέγιστον, ὄρους ἀποσπάσας. 185. καὶ ὑπερέδεισα μή ποτε τὴν ναῦν ἢ τοι τὸ ῥόθιον ἢ ὁ λίθος βαπτίσῃ. 187. ἐπεὶ δ' ὑμᾶς φυγὴ τῆς πικρᾶς ἐξέσωσε τελευτῆς. 200 201 202. 211 mandentemque] καὶ διάβροχον = madentemque. 215. καὶ θανεῖν ἐφιέμενος[224]) καὶ τῷ τοῦ θανεῖν αὖθις φόβῳ τὸν λιμὸν βαλάνοις ἀποσοβῶν. 229. victos] ἑαλωκέναι. 232. ratem om. 233. ἐντεῦθεν πρὸς τὴν τοῦ Λάμου, φησίν, τοῦ Λαιστρυγόνος ἀρχαίαν ἤλθομεν πόλιν. 236. fuga om. 242. post „parte" interp. 250. ἀπηγορεύομεν ἐλθεῖν καὶ ἀγνῶτας εἰσελθεῖν οἴκους. Κλήρῳ γε μὴν ἐπελέχθημεν. 252. καὶ Ἐλπήνορα τοῦ οἴνου σφοδρὸν ἐραστήν. 264. motis om. 269. ve] καί. 270. καὶ τὰς βοτάνας ἵστησι σταθμῷ μεταφέρουσα. 272. καὶ φωνὰς αἰσίους ἀπέδωκεν. 283. toris om. 286. εἰς ἄντρον ἐγκλείομαι. Μόνον τὸν Εὐρύλοχον κτλ. 288. ἂν ἔμενεν. 289. tantae cladis om. 303. bifidos om. 305. amplectimur ipsi] ἐκείνῳ περιπλεκόμεθα. 324/5. οὔπω δ' ἔσχεν ἰδεῖν, ἡνίκα ὁ τῶν Γραικῶν πόλεμος ἐξερράγη, τοὺς ἴσους ἐνιαυτοὺς τῷ τετράκις ἤδη πενταετεῖ. 326. ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ὄρεσιν. 328. post „Naiades" interp. 328 sqq.: Τίνας Ἄλβυλα, τίνας τὰ τοῦ Νομικίου, τίνας τὰ τοῦ Ἄμηνος ὕδατα καὶ ὁ τὸν δρόμον

224) Utrum cupidus an cupiens invenerit, nescio. Cupere in ἐφίεσθαι IV 351, VIII 834 vertit. Cupidus in πρόθυμος cl. VI 467 et ποθῶν XI 63 interpretatur.

βραχύτατος Ἀλβὼν καὶ ὁ Νὰρ αὐτῷ προσήγαγον δεήσεις [= preces = praeceps] καὶ ὁ τὸ ὕδωρ κατάσκιος Φάρφαρος, ὅσαι τε ἄλλαι Νύμφαι τὴν ἀλσώδη τῆς Σκυθικῆς Ἀρτέμιδος λίμνην οἰκοῦσι καὶ τοὺς ἀγχιτέρμονας λάκκους; 334/5. ἣν ἐν τῷ τοῦ Παλατίου ποτὲ λόφῳ ἡ Βεναλία λέγεται τῷ διπροσώπῳ τεκεῖν Ἰανῷ. 346. Κίρκη add. 348. τὸ Κιρκαῖον ἄντρον. 350. ἃς συνελέξατο πόας. 353 sqq.: πεποίηκε μέντοι μὴ οἷόν τ' εἶναι τὸν ἵππου δρόμον προβαίνειν· Καὶ Οὐκ ἂν ἐκφύγοις, ἀλιτήριε, καταγοητευθείς, εἶπεν, εἰ καὶ ὑπὸ πνεύματος ἁρπαγείης, μόνον εἰ ἐμαυτὴν οἶδα, εἰ μὴ πᾶσα τῶν βοτανῶν ἔφθαρται δύναμις, καί με μὴ ψεύδουσιν αἱ ἐμαυτῆς ἐπῳδαί. 361. est om. 365. καὶ φαρμακοὺς λόγους λέγει.[225] 371. οἱ τοῦ βασιλέως περιφοιτῶσιν ἑταῖροι καὶ ἄπεστιν ἡ τούτου δορυφορία. 372. o om. 377. relinquit] διεκρούσατο. 385. ἀλλ' ἀνιαθεῖσα καὶ ἐρῶσα καὶ γυνὴ ἡ Κίρκη ἐστί. 390. Latiis silvis] ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς λόχμης. 396. οὐδ' ὁτιοῦν τῶν ἀρχαίων 400. recludi] διαλυθῆναι.[226] 404. ἐξ Ἐρέβους καὶ Χάους. 406. αὐτίκα δ' ἐξανεδόθη λόχμης ἠχός τις θαυμαστός. 408. maduerunt] ἐφοινίχθη. 411. silentum] ἐδόκουν. 412. monstris om. paventis] καταπληττομένων. 416. sparserat] ἐπιπίπτει. Tartessia litora] τοῖς Τεμψαίοις αἰγιαλοῖς. 417. frustra om. 421. que om. 422. τὸ πλάτος τῶν ἀγρῶν. 427. καὶ ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς ὄχθης καταθεῖσαν τὸ σῶμα. 428 sqq.: ἐκεῖ τοίνυν ἡ συχνὴ [ἡσυχῇ tempt. Boiss.] κλαίουσα τὴν ὀδύνην, πραΰνοντα σὺν δάκρυσι κατέχεε ῥήματα, ὥς ποτε καὶ κύκνος πάλαι μὲν ᾠδάς, ἤδη δὲ θνήσκων τὰ τῆς ἐκφορᾶς ᾄδει. 434. veteres . . Camenae] οἱ τῶν οἰκητόρων παλαιγενέστεροι. 435. Ἀχαιμενίδη add. 442. ἐπὶ στήλης μαρμάρου ἐπίσημον ἔσχεν ἐπίγραμμα. 443/4. Ὧδέ με Καιέτην τροφόν, Ἀργολικοῦ πυρὸς ἄρας, | Εὐσεβὲς Αἰνεία, τῷ ὀφειλομένῳ πυρὶ καῦσες [καύσαις cod.]. 445. aggere] βόλῳ.[227] 448. flava] ξανθήν.[228]

---

225) = venefica, cf. VII 316 venefica] ἡ φαρμακίς.

226) = resolvi, cf. ann. 141, cum recludere in ἀνοίγειν, cf. VII 285, XIV 776, 781 et in ἀναπεταννύναι cl. VII 647 vertat.

227) βώλῳ emendandum est.

228) Utrum flava an fulva invenerit, erui non potest, quia

454. externo robore] συμμαχίδι χειρί. 456. ad moenia] πρὸς τὴν πόλιν. 457. ad urbem] πρὸς τὰ τείχη.[229]) 460/1. τοῦ δὲ Βενούλου τὰς Τούρνου τελέσαντος ἐντολὰς καὶ συμμαχίαν αἰτήσαντος, παραιτεῖται ταύτην ὁ Αἰτωλὸς ἥρως. 463. sui om. 463/4. aut—viros] μή τε μήν τινας τῶν οἰκείων ἔχειν οὓς ἂν ὁπλίσειεν. 468. καὶ ὁ Νηρίκιος. 472. Καφηρέα. 473. ἵνα δὲ μὴ βραδύνοιμι διεξιών. 478. alta om. 481. Καφηρεύς. 482. una om. 484. erroris] πλάνης. ὁ δ' Ἄκμων. 489. ἔστιν ἔτι χώρα τοῦ εὔξασθαι· ἡνίκα δ' ἂν χειρίστη τῶν πραγμάτων ἐστὶν ἡ τύχη. 493. magno stat] καὶ δὴ μεγάλης ζημίας αἰτία γενέσθω. 494/5. τοιούτοις ὀργιζομένην τὴν Ἀφροδίτην ὁ Πλευρώνιος Ἄκμων ὑπονύττει τοῖς ῥήμασι καὶ νυττομένῃ τὸν θυμὸν διανίστησι. 499. nova om. 504. καὶ σὺν τῷ Πειθήνορι Νυκτεύς. 507. subvolat] ἀριθμὸς ..... χαμαιπετεῖς φέρονται. 508. subitarum] τῶν ἀμφιβόλων. 509. ὥσπερ μὴ κύκνων ἐστὶν ἥδε, οὕτω τῶν κύκνων ἐγγυτάτω τυγχάνει. 515. καὶ σταγόσιν ἐκ μετεώρου διάβροχα. 517. Ἄππουλος. 522. obscenis dictis om. 523. οὐδὲ πρότερον ἐσιώπησε. 525/6. σημεῖον καὶ γὰρ ἡ κότινος τῇ γλώττῃ διὰ τῆς πικρᾶς ἐλάας παρέχεται. καὶ ἡ τῶν τοῦ ποιμένος ῥημάτων τραχύτης κατεχώρησεν εἰς ἐκεῖνο. 529. bella instructa] δυστυχῆ πόλεμον = infausta. 530/1. ὅ γε μὴν Τοῦρνος πῦρ λαῦρον ἐπὶ τὰς ναῦς φέρει καὶ δεδοίκασιν αἱ νῆες τὸ πῦρ κτλ. 534. καὶ τὰ καταστρώματα τῶν κοίλων νηῶν ἐτύφετο. 543. cum saliente grandine] σὺν χαλάζῃ σφοδρᾷ. 552. navigiis] τοῖς κύμασι. 555. ad „timebant" add.: νῆες οὖσαι. 557. durisque] καὶ ἐν ἄκροις. 559/61. οὐκ ἐπιλαθόμεναι μέντοι ὁπόσον δὴ χαλεποὺς κινδύνους πολλάκις ὑπήνεγκαν, πολλάκις ταῖς ναυαγούσαις ἐν τῷ πελάγει ναυσὶ χεῖρας ὑποτεθείκασιν, εἰ μή τις ἔφερεν Ἀχαιούς. 568/9. καὶ ὅτι πέρ ἐστι θεῶν, ἴσους ἔχουσι

---

utrumque in ξανθός vertit, cf. II 865 in fulvis harenis] ἐπὶ τῆς ξανθῆς ἄμμου, III 273 fulva nube] ξανθῇ νεφέλῃ et II 245 flavus Lycormas] ξανθὸς Λυκόρμας, III 487 flavae cerae] ξανθὸς κηρός.

229) Commutavit moenia v. 456 et urbem v. 457; an v. 457 ad arces invenit? cf. XIII 196 ad arces Iliacas] πρὸς τὰ Τρωικὰ τείχη, XV 582 Latiae arces] τὰ τῶν Λατίνων τείχη.

τοὺς θυμούς. 571. deponendique pudore] καὶ αἰσχύνῃ τοῦ ἐλαττωθῆναι. 573/4. πίπτει δ' ὁ Τοῦρνος, πίπτει καὶ ἡ Ἀρδέα, σωζομένου τοῦ Τούρνου καὶ αὐτὴ δύναμιν ἔχουσα. 574. Dardanus ignis] βάρβαρον ξίφος. 575. latuerunt] διελύθη.[230] tepida .... favilla] τῷ πυρί. 582. finire coëgerat] συνήλασεν. 594. caelesti munere] τῆς οὐρανίου θειότητος. 602. Veneris] τῆς θεοῦ. 605. lustratum om. πανταχόθεν add. 607/8. ὃν τοῦ Κυρίνου δῆμος Ἰνδιγέτα (τοῦτο δ' ἐστὶν ἥρωα) προσηγόρευσαν. Πρὸς τούτοις εἴς τε ναοὺς αὐτὸν καὶ βωμοὺς εἰσεδέξαντο. 609. Alba] Ἄλβοι. 610. Silvius] Σάλβιος. 612/3. clarus—illo est] τὸν δὲ Λατῖνον ὁ ἐξ ἐκείνου γεννηθεὶς περιφανὴς Αἴγιπος διαδέχεται. 613. μετὰ τοῦτον Κάπιτός τε καὶ Κάπις. 614. Κάπις. 615. cepit] λαμβάνε· 619. ὁ δὲ μετριώτερος Ἀκρότας τῷ οἰκείῳ ἀδελφῷ τῷ κρατερῷ Ἀβεντίνῳ τὸ σκῆπτρον παρέδωκεν. 622. ἤδη δὲ καὶ ὁ Παλατῖνος τὴν γῆν τοῦ μεγάλου κατεῖχεν ἔθνους. 626. ad „nomen" add.: πῶμα γὰρ τὰς ὀπώρας οἱ Λατῖνοι καλεῖν θέλουσιν. 641. ὡς ἂν ἀπολαύσειε ταύτης. 642. Vertumnus] Βερτοῦνος. 643. duri] ἀτημελήτου. 657. καὶ ὡς ἀγχινουστάτη, φησί, χαῖρε, τῆς παρθενικῆς ἁγνείας ἀδιάφθορον[231] ἄνθος.[232] 660. om. 661. ἦν δὲ ἀπαντικρὺ σταφυλαῖς σφριγώσαις ὡραιοτάτη πτελέα.[233] 665/6. ἀλλὰ γὰρ ἥδε πάλιν ἡ συμπλεκομένη τῇ πτελέᾳ ἄμπελος καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀναπαυομένη, εἰ μὴ συνεπλέκετο, κατὰ γῆς ἂν ἔκειτο κεκλιμένη. 671. nimium—Ulixis] τοῦ δειλοῦ ἢ τολμεροῦ Ὀδυσσέως. 678. τὸν Βερτοῦνον. 679. οὐδὲ γάρ οἱ μᾶλλον γνωστότερος ἐκεῖνός ἐστιν ἢ ἐμοί. 681. τούτους δὲ τοῦς περιφανεῖς τόπους οἰκεῖ. 682. ἣν νῦν ὁρᾷ, ταύτης ἐρᾷ. 686. iubeas—fiet] καὶ κελεύειν ἄξιόν ἐστι, πάντα γενήσεται. 687. τί δ' ὅτι τὰ αὐτὰ σπουδάζετε; τί δ' ὅτι τάς σοι γεωργουμένας ὀπώρας πρῶτος ἐκεῖνος ἔχει.

---

230) Quid legerit, nescio; neque latere neque patere alio loco eodem modo vertit.

231) Sic Boissonadii ἀδιάφορον emendavi.

232) = tantoque peritior, inquit. Salve virginei flos intemerate pudoris. Hunc versum Ciofanus se in uno Vaticano legisse annotavit.

233) = ulmus erat contra speciosa (?) tumentibus uvis.

695. timeas] φυλάξαις. 700. aestum] πῦρ.[234]) 705/6. νῦν δὲ, πολλῶν θεραπόντων ὀνειοῦν λόγοις θεραπεύσας ἐπιμελέσι, τὴν παρ' αὐτοῦ εὔνοιαν μακροτέραις αἰτεῖται. 710. serae] τῇ θύρᾳ. 711. cadentibus Haedis] πιπτόντων τῶν ἀστέρων = astris = austris. 715. et spe—amantem] καὶ ῥήγνυσιν αὐτῷ καὶ τὰς ἐλπίδας ἐρῶντι. 721. νικᾷς, 'Αναξαρέτη, θνήσκω καὶ γὰρ ἑκὼν κτλ. 722. ἀληθῶς εἰπεῖν, ἐπαινέσαι τι τῶν ἡμετέρων ἀναγκασθήσῃ καὶ καιρὸς ἔσται. 724. μέμνησο μέντοι μηδαμῶς πρότερόν μοι τὰς περὶ σοῦ φροντίδας ἢ τὸν βίον συντελεσθείσας. 725. ad „luce“ add.: σοῦ καὶ τοῦ τῆς ἡμετέρας. 739/40. ἡ θύρα μέντοι, τυφθεῖσα τῇ κινήσει τῶν ποδῶν ταραττομένων καὶ δεδοικότων τῷ θανάτῳ, ἔδοξεν ἐψοφηκέναι κτλ. 744. miserorum verba] οἰκτρὰ ῥήματα. 746/7. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν ἐκφορὰν θρηνούσης διὰ μέσης ἦγε τῆς πόλεως καὶ τὰ καυθησόμενα πελιδνὰ μέλη τῷ φερέτρῳ ἐβάσταζε. 749. plangoris] κραυγῆς.[235]) pompa] μήτηρ. 750. 'Αναξαρέτης. 755. pallore] θερμότητος. 763. vernum frigus] τὸ χειμέριον ψύχος. 765. ταῦτα μάτην εἰπών, ὁ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν ἐφαρμόζων θεός. 772/5. μετὰ δὲ τὸν Παλατῖνον εὐθὺς, ὁ ἄδικος Ἄμουλος τὰ τῶν Αὐσόνων διώκει πράγματα καὶ ὁ γέρων Νουμίτωρ, ἣν ἀρχὴν ἀπέβαλε δῶρον τοῦ ἐγγόνου λαμβάνει. Μετὰ δὲ τὰς τῆς Ἑστίας ἑορτὰς τὰ τείχη τῆς πόλεως κτίζεται. 783. portae om. 777. exuit] ἀπηρεύξατο. 790. patentis] τοῦ πατρὸς = parentis. 791. lurida sulphura] θεῖον ἄπυρον. fecundo om. 795. non—ipsis] νῦν ὑπείκει τῷδε τῷ πυρί. 798. praestructa] ἀνεφράγη. 798/802. μέχρις οὗ ὁ τοῦ Ἄρεως παῖς Ῥωμύλος ὅπλα περιέθετο. ἅπερ ὡς οἴκοθεν αὐτὸς προσενήνοχε καὶ κατεστρώθη μὲν τοῖς Σαβίνων σώμασιν ἡ Ῥωμαίων γῆ, κατεστρώθη δέ γε καὶ τοῖς οἰκείοις καὶ τὰ τῶν γαμβρῶν σώματα τοῖς αἵμασι τῶν πενθερῶν ἔμιξε τὸ ἀπάνθρωπον ξίφος κτλ. 804. ἀλλὰ καὶ τὸν Τάτιον τῆς ἀρχῆς ἀποχωρῆσαι. 808. fundamine magno] βάθρῳ μεγάλῳ

234) = ignes.¹ Nam aestus in καύσων I 435, II 228, VI 341, VII 529, 811, XIV 352, in καῦμα I 49, V 586, in θέρος I 117, XIII 811, in θάλπος I 419 vertit.

235) Invenitne 'clangoris?' cf. anm. 219.

καὶ θεμελίῳ. 809. nec] καί. 810/11. ἤδη τὰς ὑπεσχημένας ἀμοιβὰς ἐμοί τε καὶ τῷ τούτων τυχεῖν ἀξίῳ καταβάλλεσθαι ἐγγόνῳ καὶ τοῦτον τῆς γῆς ἀρθέντα τῷ οὐρανῷ ἐγγραφῆναι. 814. in caerula caeli] πρὸς τοὺς οὐρανίους ἀστέρας. 818. rata signa] τῶν διδομένων αὐτῷ συνθημάτων = data. 820. impavidos] ἄτρεστος. 823. καὶ χρηματίζοντα τοῖς οἰκείοις πολίταις εὑρὼν τὸν Ἰλιάδην ἀνήρπασε. 825. sic] ὥσπερ. 826. medio caelo] κατὰ μέσον τὸν ἀέρα. 827/8. κάλλος ὑπέδραμεν ἐκπρεπέστατον καὶ τιμῶν ὑψηλῶν ἠξιώθη, ὁποία καὶ νῦν ἡ εἰκὼν τοῦ τὴν ἁλουργίδα φοροῦντος Κυρίνου. Κυρῖνος γὰρ οὗτος ἁρπαγεὶς μετωνόμασται. 831. vacuae] χήρᾳ.[236]) 836. duce—pete] δεῦρ' ἴθι πρὸς τὴν λόχμην. 838. pictos per arcus] περικαλλεῖ σώματι. 839. Iris om. 843. quae] ὃν = quem. 847. flagrans] εὐωδιάσασα = fragrans.

XV. 1. interea] μετὰ τοῦτο. tantae—molis] τὸ τοσοῦτο τῆς ἀρχῆς βάρος. 6. quae—natura] τί ποτ' ἂν εἴη τῶν πραγμάτων ἡ φύσις. 7/8. ταύτης οὖν τῆς φροντίδος ὁ ἔρως πεποίηκε τοῦτον, καταλιπόντα πατρίδα τε καὶ πολίτας, ἐλθεῖν εἰς τὴν Κρότωνος πόλιν, τοῦ τὸν Ἡρακλῆν πάλαι ξενίσαντος. 9. καὶ γὰρ τούτῳ δὴ τῷ Νουμᾷ ζητοῦντι, τίς Γραικῶν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς ὁρίοις ἀνήγειρε τεῖχος. 12. ad „natus“ add. Ἡρακλῆς. 13. litora... Lacinia] τὴν ἠιόνα τοῦ Λακινίου. 14. τῆς ἀγέλης ἐπὶ πόας μαλακῆς νεμομένης. 15. tecta] τὴν βασιλείαν. 19/20. καὶ γὰρ ἐγεννήθη τις Ἀλήμονι τῷ Ἀργολικῷ Μίκαλος.[237]) 21 sqq: τούτῳ δ' ὁ τὸ ῥόπαλον πάλαι φέρων Ἡρακλῆς, ὑπὸ τῆς τοῦ ὕπνου ποτὲ νικωμένῳ βαρύτητος, ἐπιπεσών, Ἴθι, ζήτει, φησί, τὰς ὑποπέτρους Αἴσαρος δίνας· ἄγε, τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἀπόλιπε. 25. pariter om. 31. et] δέ. 33. minari] συμβουλεύειν. 34. ὁ δ' ὑπερετρόμαξε.[238]) simul] αὐτίκα μάλα. 36. ad „agitur“

---

236) Utrum viduae an vacuae invenerit, nullo modo erui potest.

237) Cf. ann. 160.

238) = extremuit (?) cl. I 284 at illa intremuit] ἡ δ' ἐτρόμαξε, VII 629 intremuit] ἐτρόμαξε, XII 371 intremuit] διετρόμαξε. Extimescere in δείδειν IV 337, VII 134, in ἐκφοβεῖσθαι II 503, ἐκδειματοῦσθαι VIII 607 vertit, cum pro verbo pertimescendi ὑπερδείδειν I 638, IX 445, XIV 186, 440 reddat.

Μίκαλος add. 37. crimenque—probatum] καὶ τὸ ἁμάρτημα φανερὸν ἦν κυρωθὲν καὶ δίχα μαρτύρων. 38. tollens] ἀνατείνας.[239]) 39. ᾧ φτινι τὸν οὐρανὸν ἐπορίσατο τὰ δὶς ἓξ ἆθλα. 40. inquit om. 41. antiquus] τοῖς παλαιοῖς. 43. sic om. 48. parenti] ἐπακούσαντι.[240]) 50 sqq. καὶ ἐπιφόροις ἀνέμοις τὸ Ἰόνιον διαπλεῖ πέλαγος. Καὶ δὴ παραμείβει τὸν Λακεδαιμόνιον Τάραντα καὶ Σύβαριν καὶ τὸν Σαλεντῖνον Νέρηθον καὶ τὸν Θούριον κόλπον, Τεμέσην τε καὶ τὰ Ἰάπυγος πεδία πρὸς τούτοις. 53. quae—litora] ὅση τὴν θάλασσαν βλέπει. 54. εὑρίσκει τὸ τοῦ πεπρωμένου Αἴσαρος ποταμοῦ στόμα. 60. τοὔνομα Πυθαγόρας add. 62. erat] γίνεται. 62/3. isque —adiit] οὗτός τῇ διανοίᾳ τῶν θεῶν ἐφικνεῖτο, καίτοι τῷ οὐρανίῳ χώρῳ ἀπῳκισμένος. 66. silentum] φοιτητῶν σιωπώντων. 69. τίς ὁ θεός. esset om. 73. primus quoque] καὶ πρῶτος. 78/9. sunt—queant] πάρεστιν ἃ δύναται διὰ πυρὸς ἁπαλύνεσθαι. 79/80. οὐδ᾽ ἀφαιρεῖταί τις ὑμῶν τὴν χρῆσιν τοῦ γάλακτος οὐδὲ τὸ θύμων ἄνθους ὄζον ἡδέως μέλι. 89. congestoque] καὶ πεττομένῳ. 92. creat] τίκτει. 93. καὶ τὸ τῶν Κυκλώπων ἔθος ἀνακαινίζειν. 94/5. κἂν εἰ μὴ ἕτερον ἀπολέσαις, οὐκ ἂν δύναιο τῆς παμφάγου καὶ κακῶς ἀχθείσης κοιλίας τὴν ἔνδειαν θεραπεῦσαι. 99. per aera] ἐν ἀέρι. 104. leonum] θεῶν. 107. putes] ἔσχηκε. 112. mori] θάνατον.[241]) semina om. 113. eruerat] ἀναστρέφει. interciderat] διατέμνει. anni] τοῦ θέρους. 114/5. ὁ δ᾽ ἄγριος αἲξ τὴν ἄμπελον φαγὼν πρὸς τὸν βωμὸν ἄγεται τυθησόμενος τοῦ τιμωροῦ Διονύσου. 117. ἃ νέκταρος τὸ οὖθαρ ἔμπλεων φέρετε. 118. ἃ μαλακώτατον ἡμῖν ἔριον τὴν ὑμῶν αὐτῶν σκέπην παρέχεσθε. 120/1. animal—innocuum] ζῶον ἐκτὸς ἀπάτης καὶ δόλου παντὸς ἀπολελυμένον.

---

239) Cf. VI 262 sustulerat] ἀνέτεινε, cum alibi tollere in αἴρειν, cf. III 404, VI 279, 368 et tendere in τείνειν et ἐκτείνειν vertat, cf. I 636, II 580, III 441, IV 556, 576, V 176, 215, VII 580, VIII 849, IX 211, in προτείνειν VI 358.

240) Parenti invenit et vocem a verbo parendi derivavit.

241) Invenitne 'necem'? Rarissime infinitivum verbi substantivo vertit: unum tantummodo locum annotavi, scilicet IV 330 erubuisse] τὸ ἐρύθημα.

126. condiderat—messes] καὶ τόσους ἀμήτους ἤνυσεν. 128. αὐτοῖς ἐπέγραψαν τοῖς θεοῖς τὸ ἀνόσιον. 129. νῦν add. 134. sanguine om. 137. et illis] ἐν ἐκείνοις. 140. et] ἀλλά. 141. membra] σάρκας. 152. seriemque—fati om. 155. καὶ τὴν τῶν ποιητῶν ὕλην. 157. putetis] οἴεσθε. 164. Argis] ἀγροῖς. 165. et] δέ. 170. τοὺς αὐτοὺς τύπους. 176. plenaque] καὶ ὅλα. 177/8. φημὶ μηδὲν εἶναι συμμένον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, πάντα δὲ ῥεῖν. 179. labuntur] κυλίεται = volvuntur.[242]) 182. καὶ τὸ αὐτὸ ἐπισπέρχεται μὲν πρὸς τοῦ ἑπομένου, ἐπισπέρχει δέ γε τὸ προϊόν. 188/9. ἡνίκα τε κεκμηκότα τὰ πάντα ἐν ἠρεμίᾳ κεῖται πολλῇ. 192 sqq.: καὶ αὐτὸς δ' ὁ τοῦ Φοίβου θυρεὸς ἐρυθραίνεται μὲν καὶ κατὰ τὸ ἑωθινόν, ἐρυθραίνεται δὲ καὶ ὑπὸ τὴν γῆν καταδύνων, τῆς δὲ γῆς ἐξαιρόμενος, ὅσον μετεωρότερον, λευκὸς φαίνεται. κρείττων γὰρ πέφυκε φύσις ὅπερ ἐκεῖ τοῦ αἰθέρος ἐστί, καὶ πόρρω τὴν γειτνίασιν τῆς γῆς ἀποφεύγει. 199. succedere] ἀποχωροῦντα = secedere.[243]) 204/5. καὶ τῇ πολυχροίᾳ τῶν ἄνθεων οἱ λειμῶνες διαγελῶσιν. 207/8. οὐδὲ γάρ ἐστι στερροτέρα ταύτης [= illa] ἡλικία. 208. quae] ἥτις. ulla est om. 209/11: διαδέχεται τὸ μὲν μετόπωρον τὴν τῆς νεότητος ἀποθέμενον θέρμην, καὶ καθεστὼς εὐσταθὴς ἀνὴρ γίνεται μεταξὺ νεανίου καὶ γέροντος, τὴν κρᾶσιν μέσος κτλ. 217. καὶ ἐλπὶς ἦμεν ἀνθρώπου καὶ πρῶτα μὲν τὴν νηδὺν ᾠκήσαμεν τῆς μητρός. 220. vacuas . . . in auras] εἰς τὸ πλάτος τοῦ ἀέρος = latas . . . in auras.[244]) 226. emeritis — annis] τῶν τοῦ μέσου δὲ χρόνου παραδραμόντων ἐνιαυτῶν.[245]) 229/31. καὶ ὁ Μίλων θρηνεῖ γεγηρακὼς

---

242) Cf. V 565 volventem .... annum] τὸν κυλινδούμενον ἐνιαυτόν et X 519 aetas labitur] ὁ χρόνος ὑπολισθαίνει.

243) Cf. II 465 secedere] ἀποχωρεῖν, XI 185 secedit] ἀποχωρήσας, cum hoc modo succedere nullo loco vertatur cl. I 125, II 590, 766, VII 193, VIII 550, IX 714, X 165, XI 80, 142, 227, XIII 133, 134, XIV 610, XV 2, 187.

244) Cf. II 207 latis terris] τῷ πλατεῖ τῆς γῆς, V 481 latum per orbem] κατὰ τὸ πλάτος τοῦ κόσμου, et contra VI 398 vacuas in auras] εἰς τὸν κοῦφον ἀέρα.

245) = emensis? cf. 186 ὁρᾷς δὲ καὶ τὰς νύκτας παραμειβούσας καὶ σπευδούσας εἰς φῶς.

καὶ κενὸν ὁρῶν καὶ παρηρτημένον καὶ ἔκλυτον τῶν χειρῶν ἐκείνων τὸ δέρμα, αἳ δίκην θηρίων σφριγῶσαι καὶ εὐπαγεῖς καὶ παραπλήσιοι ταῖς Ἡρακλέους ἐγένοντο. 236. lenta] μέλανι = nigra. 242. et] δέ. 243. aer — ignis om. 245. ex ipsis] ἐκ τούτων. 246. sqq. tenuatus — ignes] τὸ δ' ὕδωρ εἰς αὔραν λεπτύνεται καὶ τὸν ἀέρα καταλαμβάνει ἀποβαλὸν τὴν βαρύτητα· αὖθις δ' ὁ ἀὴρ λεπτότατος γεγονὼς εἰς τὸ μετεωρότατον πῦρ ἐφάλλεται. 251. hinc] οὗτος. 253. reparat] ἀνασκευάζει.[246] 271. καὶ ὑπὸ τῶν τῆς γῆς ἀρχαίων σεισμῶν πάμπολλοι ἐξήλαντο ποταμοί. 272. exsiccata] τυφλωθέντες = excaecata. 274. ore] θέματι = orbe. 275. tecto] ὅλῳ. 276. ingens] ἀνίσχων = surgens. 277. φασὶ δὲ καὶ τὸν Κάυκον ἐξυβρίσαντα. 278. alia] ἀλλαχόθι. 279. Ἀμασηνός. 282. quamquam] ἐξ οὗπερ. 293. Βοῦραν. 295. solent] φιλοῦσι. 304/5. ἢ ἀσκὸν δέρμα δικέρω τράγου. 305. ἡ δ' ὄγκωσις κείνου τοῦ χώρου διέμεινε. 307. et] ἤ. 311. Ἀθάμαντος. 315. oris] πεδίοις = arvis. 319. τὸ τῆς Σαλμακίδος αἰσχρὸν ὕδωρ. 323/4. καὶ χαίρει τῷ ὕδατι, ἀκράτου μὲν ἐγκρατής, ἀκρατέστερος δὲ πρὸς ὕδωρ τὸ τῷ θερμῷ οἴνῳ ἐναντιούμενον. pro „seu vis" videtur „seuius = saevius" legisse. 325. ὁ τοῦ Ἀμιθάονος παῖς Μελάμπους. 326. postquam om. 327. post „furiis" καί add. 328. in undis] ἐν αὐτῷ. 329. Λιγκέστιος. 332. Φενεόν. 335. aliasque om. 338. elisarum] προσαραττομένων.[247] 339. inmotae] ἐν ὄρει = in mõte. 340. Αἴτνη. 355. illa om. 362 ve] καί. 364. scrobe deiecto om. ἴθι γοῦν καὶ σφαττομένους τοὺς ταύρους κάλυπτε. 373. tineae] σκώληκες, εἴτ' οὖν κάμπαι. 374. papilione] σκηνῇ.

246) = reparat? Neque vero reparare cl. I 11, 363, 413, IV 216, XI 625, XV 392 neque reddere, cf. ann. 144, alio loco sic vertit.

247) Qui ex Planudis versione τῶν προσαραττομένων κυμάτων „allisarum" emendandum proposuit [cf. Owen in prolegg. Trist. ed. Oxon. p. LXXV sq.], mihi quidem integrae certaeque rationis modum excessisse videtur, non minus quam qui v. 146 illud ἐξευρηθέντα Heinsii „evestigata" probare putet. Neque enim ratiunculis, sed certissimis argumentis, quibus quid legerit interpres demonstratur, tantummodo movemur, ut, si quid offensionis verba latina habent, Planude duce emendemus.

382. tegit] δέχεται = capit; cf. XV 381 capit] δέχεται. 386. καὶ τὸν ὁπλοφόρον τοῦ Διὸς αἰετὸν καὶ τὰς τῆς Ἀφροδίτης περιστεράς. 396. ilicet] πρίνου = ilicis. 398. quo—casias] καὶ κασίαν τε ὁμοῦ. 406/7. Hyperionis] Ἡλίου. 409/10. θαυμάζωμεν καὶ τὴν ὕαιναν παραλλὰξ τὰς φύσεις ἀμείβουσαν καὶ τὴν μικρῷ πρόσθεν θήλειαν οὖσαν, νῦν ἄρρενα γενομένην. 427. Cecropis] ἡ Κεκροπίς. 428. est om. 429. quid—nomina] οὐδέν ἐστιν ὅτι μὴ ὄνομα. 430. om. 432. Ἀπεννινογενοῦς. 437. τῶν Τρωικῶν ἤδη πεπονηκότων πραγμάτων = laboret.[248] 441. dabunt] δώσει. 447. rerum] πάντων. 449/50. ὃς μετὰ τὸ τῇ γῇ χρήσασθαι καὶ τῆς οὐρανίου λήξεως τεύξεται. 451. mente] νῦν. 453/4. longe exspatiemur] συναρπασθέντες ἀπενεχθῶμεν. 455. in illa] ὑπ᾽ ἐκείνης. 458. καὶ πρὸς θηρίων ἐλθεῖν πεφύκαμεν σώματα καὶ πρὸς κτηνῶν κάμπτεσθαι μέλη. 461. aut hominum certe] ἢ τῶν ἁπλῶν (?) ἀνθρώπων.[249] 463. consuescit] εἴθισται. 475. μηδὲ τὰς δειλὰς ἐλάφους ἄρκυσιν ἐγκλείετε. 485 sqq.: ὃν γεγηρακότα καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὸν βίον διηνυκότα καὶ ἀποιχόμενον, αἱ τῶν Λατίνων γυναῖκες καὶ ὁ δῆμος καὶ ἡ γερουσία ἐπένθησεν. Ἡ γάρ τοι σύζυγος Αἰγέρια κτλ. 492. post „flenti" interp. heros] ἥρως Ἱππόλυτος. 496. sed—possunt] νῦν δὲ καὶ ἐμὸν δύναται. 497. εἰ γὰρ λεγόντων ἴσως καὶ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἔφθασεν ἀκοάς, Ἱππόλυτόν τινα κτλ. 500 sqq.: ἀλλ᾽ ἐμὲ ἡ τῆς Πασιφάης κακοδαίμων θυγάτηρ ποτὲ μάτην πειράσασα, τὴν τοῦ πατρὸς ὑποφθεῖραι κοίτην, ὅπερ ἤθελεν αὐτή, ἐμὲ θελήσαντα ἤλεγξε,[250] στρέψασα τὴν κατηγορίαν δέει τε τοῦ μὴ μηνυθῆναι τὸ πάθος καὶ μᾶλλον ὅτιπερ αὐτῇ προσέκρουσα διωσάμενος. 506. τὴν Πιτθείαν Τροιζῆνα. 512. moles om. 520. lentas om. 526. rapi] διαφεύγοντα. 529. vulnus] ὄψις. 530. num] μήποτε. 532. fovi] ἔλουσα = lavi. 533. Apollineae . . . prolis] τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

---

248) Cf. XV 367 laborant] πονοῦσι.

249) 'ἢ τῶν ἁπλῶς ἀνθρώπων' emendandum propono.

250) = arguit, cf. V 247 arguis] ἐλέγχεις, XI 173 arguitur] ἐλέγχεται. XV 73 arguit] ἐλέγχει, cum damnare alio modo vertere soleat, cf. III 718, VII 402, 643, 834, IX 523, X 323, 577, XI 178, XIII 145, 809, XV 42, 568.

535. ope] φαρμάκῳ. 537. Cynthia] Ἄρτεμις. 541. an] καί. 546. numine] ὑπὸ τὸ ὄνομα. 546. accenseor illi] εὔνους ἐκείνῃ διατελῶ.[251]) 548. ἀλλ' ἐν τῷ ταπεινοτάτῳ τῆς τοῦ ὄρους κειμένη ῥίζης. 549. pietate dolentis mota] τῷ πρὸς αὐτὴν ἐλέῳ καμφθεῖσα. 560 sqq. ἢ ἡνίκα ὁ Ῥωμύλος τὸ ἐν τῷ Παλατίνῳ λόφῳ πεπηγός ποτε δόρυ ἐξαπίνης θάλλον ἑώρακεν, ἐπ' ἀρτιφυοῦς ῥίζης ἱστάμενον, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ σιδηροῦ στύρακος ἔτι καὶ οὐκ ἔτι τυγχάνον ὅπλον, ἀλλ' ἀκαμπὲς δένδρον καὶ τοῖς ἀποθαυμάζουσι σκιὰν ἀπροσδόκητον παρεχόμενον. 565. ὁ Κίππος. 569. veniebat] παρῆν.[252]) 570. καὶ πρὸς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁμοῦ καὶ τὰ κέρα διάρας. 573/4. εἰ δ' ἀνιαρὸν, ἐμοὶ ἀπειλείσθω μόνον. Καὶ ἐκ χλωρῶν βώλων βωμὸν στήσας εὐώδει πυρὶ τὸ κρεῖττον ἐξευμενίζεται. 580. Κίππε (sic semper). 584. namque] καί. 587. omnia] σύμβολα = omina. 592. forti om. 593. καὶ τὸν ἀρχαῖον τρόπον. 603/4. succinctis ..... pinctis] ταῖς οἰκείαις πεύκαις. 606. frementis] δείσαντος. 618. depresso—aratro] βοῦς ὑποβαλὼν τῷ ἀρότρῳ. 620. aeratis] ἐπιχρύσοις. 624. τὸν Κορωνείδην Ἀσκληπιόν. 625. acciverit] ἐνέγραψε.[253]) 627. squalebant] ἐτήκετο sc. σώματα. 630/1. καὶ πρὸς τὸ τοῦ Φοίβου χρηστήριον, τοὺς Δελφοὺς, τὸν μέσον ὀμφαλὸν τῆς οἰκουμένης κατέχον ἀπίασιν. 634. pharetrae] φαρέτραν. 635. cortina] ἡ πρόμαντις. imo om. 636. pavefactaque—movit om. 637/40. ἣν ζητεῖς ὧδ' ἐζήτησας ἂν ἔγγιον ἀλκήν· | καὶ ζήτει νῦν ἔγγιον. Οὐδὲ γὰρ ὔμμιν ἐμεῖο, | ὡς τὸ πάθος λύσω, τοῦ δ' ἡμετέρου τέκεος δεῖ. | Αἰσίῳ δ' οἰωνῷ ἴτε, καὶ γόνον ἄξατ' ἐμεῖο. 641. accepere] ἐδέξατο. 644. ἐπεὶ δὲ ταύτης οἱ πεμφθέντες ἥψαντο τῇ κοίλῃ νηί = quae postquam curva. 647. ἐνίστανται τοιγαροῦν κλήρους

---

251) Quid invenit? et acceptior, cf. XIII 467 acceptior illi] εὐπροσδεκτότερον γὰρ ἐκείνῳ, XV 20 illius dis acceptissimus aevi] θεοῖς κεχαρισμένος κατ' ἐκεῖνου τοῦ χρόνου, et assentior, cf. III 406, IV 259, XIV 292, alio modo vertit.

252) Cf. XI 632 remeat] ἐπαναχάμπτει, XV 480 remeasse] ἐπανελθεῖν.

253) Quid invenerit, nescio; cf. XV 756 Pontum populo adiecisse Quirini] Πόντον τῷ τοῦ Κυρίνου προσθεῖναι δήμῳ.

βαλέσθαι.[254]) 651. οὕτω τοίνυν ἀμφισβητούντων ἑσπέρα τὸ φῶς ἀπώσατο. 659. hunc] νῦν. 660. usque] ἀκριβῶς. 661. sed—videbor om. 664. somnique fugam] καὶ τῷ ἐνυπνίῳ. 664. abit] ἀπέπτη. 674. micantes] ἀποπάλλοντας.[255]) 675. castos] ὁ σεμνὸς ἱερεύς. 677. ὁ θεός ἐστιν! ὁ θεός ἐστιν! 680. iussum] τὸν θεὸν ὀφθέντα. 690. πρὸς τὸν λίθοις πεφραγμένον κοῖλον λιμένα συντείνει. 693/4. ἡ δὲ ναῦς τοῦ βάρους ᾔσθετο τοῦ θεοῦ καὶ τῷ τούτου συνεκάθισε φόρτῳ. 696. torta retinacula] τὰ πρυμνήσια. 697. ὁ δὲ θεὸς ὑψηλὸς ὑπερεῖχε. 700. sexto—ortu] ἐν ἡμέρας ἕκτης ἀνατολῇ. 701. καὶ παρά τε τὸ Λακίνιον ἱερόν, ὃ τῇ Ἥρᾳ ἀφωσίωται. 702. τὴν τοῦ Σκυλλαίου ᾐόνα. 703/4. καὶ τῇ μὲν λαιᾷ τὰς Ἀμφρασίους πέτρας δι' αἵρεσιν[256]) ἐκκλίνει, τῇ δεξιᾷ δὲ τὰ ἀπερρωγότα Κελέννια καὶ τὸ Ῥωμίτιον παραλέγεται, Καυλῶνά τε καὶ Ναυρικίαν. 707. καὶ δὴ τὴν τοῦ βασιλέως Αἰόλου νῆσον καὶ τὰ Ταμέσης μέταλλα. 708. τὴν Λευκορικήν. 710. καὶ τοὺς ταῖς Σουρρεντίνοις ἀμπέλοις παμφόρους λόφους. 711. natam] ἐπίσημον. 712. Κιμαίας. 713. lentisciferum] φακοφόρον. 714. Λίντερον. 715. Βουλτοῦρνος. columbis] ὄφεσιν. 716/7. καὶ ἣν ὁ τρόφιμος Αἰνείας κατώρυξεν, ὁ τοῦ Ἀντιφάτου τε οἶκος. 717. Τρεχάς. 718. Ἄντρον. 722. flavum—litus] τῆς καθαρᾶς ᾐόνος ἁπτόμενον. init] ἄπεισι. 724/7. καὶ τῇ τοῦ προσήκοντος αὐτῷ θεοῦ ξενίᾳ χρησάμενος, αὖθις εὐπλοίᾳ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ πρύμνης ἀνέθηκε, μέχρις οὗ. 728. Lavini] λαινίου cod. Λαβινίου Boiss. ostia] ὤστια. 729. πάντες οἱ δῆμοι. matrumque patrumque] τῶν γερόντων καὶ τῶν εὐγενῶν γυναικῶν. 730. turba ruit] τὸ σύστημα συρρέουσι. 730. καὶ τὸ φυλάττον στῖφος. 737. καὶ ἐπ' ἄκρου τοῦ ἱστοῦ τὴν κεφαλὴν ἐπικλίνας κινεῖ. 739. in geminas partes] εἰς δύο. 748. properataque—rerum]

254) = „perstant addicere (?) sortes" aut „perstant ita dicere sortes". Persaepe perstare in ἐνίστασθαι vertit, cf. III 701, IV 368, VI 361, XI 402, XIV 568.

255) = vibrantes, cf. ann. 50.

256) Sic Boissonadius. Quid δι' αἵρεσιν sibi velit, non intellego; ut verba çum latinis consentiant, in δι' εἰρεσίαν emendandum est. Legit igitur „laevaque—remis", quae verba in codicibus se legisse Ciofanus annotavit.

καὶ ἡ θᾶττον ἐλπίδος ταχύνασα τῶν πραγμάτων αὐτῷ δόξα. 760. τί δ' ἂν οὗτος ἦν, εἰ μὴ σπέρματος ἐγεγόνει θνητοῦ. 765. πόσον μοι ἐπιβουλαὶ βαρεῖαι παρασκευάζονται καὶ σὺν δόλῳ ἡ κεφαλὴ ζητεῖται. 768. iustis] ἀδίκοις. 786. lurida .... lumina] ζοφερὸν φῶς. 789. ferrugine ... atra] δεινῇ μελανίᾳ.[257] 803. utraque ... manu om. 804. Aeneaden] ἐκεῖνον.[258] 805. infesto ... Atridae] τοῦ Μενελάου ἐπικειμένου. 808. paras] οἴει. 811. concursum caeli] βροντὰς ἐκτιναασσομένας.[259] 813. incisa] ἐγκεκλεισμένας. 817. post „tempora" interp. 818. colatur] καθιδρυθῆναι = locetur. 819. nominis heres] διαδεξάμενος τὸν θεόν = numinis heres. 829. τὴν Βαρβαρίαν καί. 835 sqq.: καὶ τῆς τε τοῦ μέλλοντος χρόνου καταστάσεως καὶ τῶν μελλόντων προμηθούμενος ἀπογόνων τὴν αὐτῷ πονηθεῖσαν ἱερὰν ἐκ τῆς συζύγου γονὴν φέρειν ὁμοῦ τήν τε κλῆσιν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν πραγμάτων κελεύσει. 838. γηράσας δὲ καὶ

257) Sic cod. 'δειλῇ' Boissonadius correxit; equidem propono κελαινῇ.

258) Liceat mihi disserere ad probandam argumentationem de hoc loco, quem tamquam obrussam codicibus adhibere solemus. Pro illo sine dubio genuino „Aeneaden", quod libri nisi perpauci recentissimi non exhibent, alius aliud tradit, ut „tandem", „interdum", „aetherea". Planudes „καὶ νεφέλῃ κρύπτειν ἐκεῖνον πειρᾶται" reddidit. Itaque interpretem, etiamsi nomina propria et permultis locis omisit, cf. V 178, VI 595, 641, VIII 719, IX 456, 490, X 369, XII 301, 330, 451, XIII 13, XIV 839, et nonnunquam ut hic pronominibus vertit, cf. V 239 Proetus] οὗτος, XI 473 Alcyonae] ταύτης, XII 36 Phoebes] ταύτης, „Aeneaden" invenisse minime persuasum habeo. Attamen alio loco libri Planudei praestantiam reliquorum codicum tantopere demonstrari quantopere hoc nego. Illae enim scripturae, quas posui, ideo in contextum verborum inrepsere, quod librarii lacunam invenerunt inventamque supplere studuerunt. Hanc in lacunam Planudem in suo exemplari nondum correctoris manum experto incurrisse atque eo tantummodo inserto, quod inseri debuit, — dico accusativum ἐκεῖνον — cetera verba vertisse apparet. — Quantum codex P. ad universum libri XV textum constituendum valeat, etiam eo probatur, quod Planudem ut ducem secuti propius ad N. Heinsii recensionem accedemus.

259) = concussum caeli? Neque concutere neque concurrere alibi eodem modo vertit.

ὁμοίους τῷ θείῳ ἐξισώσας ἐνιαυτούς = cum patruo senior similes aequaverit annos. 842. ab excelsa ... aede] ἐξ οὐρανίου χώρου. 846. recentem om. 848. καὶ ἐκ τοῦ κόλπου ἀφῆκεν. 849. καὶ φοβερὰν ἕλκουσα κόμην καὶ ἐπιμήκη. 855. οὕτως ὁ μέγας Ἀτρεὺς ὑπείκει τοῖς Ἀγαμέμνονος κατορθώμασιν. 857. ἵνα παραδείγμασιν ἀναλόγοις χρήσωμαι. 858. est om. arces] χῶρον. 863. Gradive] Ἄρες. 866. τὴν ὑφηλὴν κατέχων Ταρπηΐαν ἀκρόπολιν. 874. στησάτω μοι τὸν δρόμον τῆς ἀτεκμάρτου ζώης.

Nunc collatione exhibita quam diligentissime est investigandum, num exemplar Planudeum (P) ad eundem redeat archetypum, e quo omnes libros derivatos esse constat.[260]) Quod

260) H. Magnus, qui Metamorphosesin recensendis plurima adiumenta atque ornamenta subministravit, tamen de hac re falsum quiddam constituit, quod fragmentum Bernense [B] ex alio veluti fonte fluxisse ac ceteros omnes libros vere sibi visus est dixisse, cf. Jahrb. f. Phil. u. Päd. 1. Abt. 37. Jahrg. 1891 p. 689 sqq. Quamquam sunt, qui Magno consenserint, mihi tamen hoc esse falsum iam extra omnem dubitationem quidem posuit A. Gercke, qui in libro, qui inscribitur Seneca-Studien, Leipzig 1895 p. 54, eodem modo in cod. B quo in aliis codicibus vv. I 304—6 servatos atque corruptos esse probavit [cf. etiam Cl. Helmuth, in Sitzungsber. der Akad. der Wiss. zu München. Phil.-Philol. u. Histor. Kl. 1883 p. 238 sqq.] Cum iam hi versus demonstrent codd. necessitudinem, cui nulla vi resisti possit, alia fundamenta illius constitutionis codice Planudeo evertuntur. Nam omnes fere scripturae, quae ad Magni sententiam probandam valent, etiam apud Planudem exstant, ut

I	2	nam vos] nam di B 6 ς [codd. recent.]	καὶ γὰρ οἱ θεοί
	50	inter utrumque] sic B 4 ς	ἀμφοῖν μεταξύ
	129	fugere] fugitque B	καὶ ἔφυγεν
	155	subiectae Pelion Ossae] sic B	τὸ Πήλιον τῆς ὑποβεβλημένης Ὄσσης
	190	tentata] sic B	μετεληλυθέναι
	199	confremuere] sic 1 ς non fremuere B	συνεθορύβησαν
III	39	urnae] sic B 4 ς	ὑδρίαι,

cum cod. P I 69 dissaepserat exhibuisse quamvis non probatum, tamen probabile sit. Illud fulgora, quod cod. B I 58 tradit, quamvis magna Magnus et scientiae pervestigatione et disserendi ratione probare studuerit, Ovidium scripsisse minime persuasum habeo; si autem alibi eodem modo fulgora cum fulminibus, — non fulgura et fulmina ut

ita sese habere et universa intuenti et singula praestant codices cum libro P comparati. Non solum loci omnibus codicibus pariter corrupti ut I 531, 560, II 313, 485, III 341, IV 696, VI 448, 629, VII 536, VIII 160, 237, IX 756, XII 30, 69, 362, XIII 144, 605, 770, XIV 87, 422, 622, 681, 711 apud Planudem eodem modo exstant, sed etiam codicem P veluti affinitate cum singulis codicibus esse coniunctum ex plurimis locis liquet. Ut quae intercedat inter codices adhuc

III 300/1 —, dictum esse ab aliquo docebor, facile et libenter sententiam commutabo. Cum tot tam claris argumentis cod. B affinitate quadam cum cod. P, quem ad idem exemplar, ad quod ceteros omnes, redire deinde probabo, esse coniunctum appareat, qui repugnare videntur loci in fragmento tam neglegenter scripto pondus non tantum habent, ut codicis B singularem esse prorsus causam iudicemus. Quae cum ita sint, etiam id, quod H. Magnus in Jahrb f. Phil. u. Päd. 39. Bd. (1893) de archetypo codd. Metamorphoseon enarravit, uno loco revincitur. Quoniam fragmentum Bernense ad eundem archetypum, ex quo omnes libri fluxere, redire probatum est, liber archetypus saeculi noni exeuntis vel decimi ineuntis certe non fuit. Multo prius quam saeculo VIII eum exaratum fuisse non puto, quia fragmentum Bernense s. IX exeuntis prae aliis codicibus praeter cod. P tot tam miris scripturis commendatur, quae res perfacile ex eo, quod interpolationibus spatium non dabatur, explicari potest. Eo etiam pervenimus, si non a codicibus ad archetypum redimus, sed procedimus ad archetypum a locis a veteribus laudatis. Priscianum Metamorphoses non ita interpolatas legisse iam V 383, VI 506, XIV 159, 780 probatur. Archetypum igitur post a. 500 compositum esse apparet. Exiguis sane finibus quaestio continetur, si auctorem libelli de dubiis nominibus in suo Ovidio VIII 237 „limoso—elice“ pro codd. corruptis verbis „ramosa—ilice“ invenisse convincimur. Nam cum p. 85, 18 [ed. Haupt.] vel V 582, 19 [ed. Keil.] Isidorus, qui fuit ineunte saeculo VII., laudetur, libellum de dubiis nominibus non prius quam saeculo VII. exeunte scriptum esse efficitur. Sed anonymus ille auctor hunc versum non Ovidio, sed Varroni attribuit, quare mihi quidem ipsum haec verba in suo Ovidio non legisse, sed ab alio grammatico forsan a Capro, qui libros dubii generis, scripsit, attulisse non abest suspicio [cf. Ehwald, ad historiam carminum Ovidianorum recensionemque symbolae. Progr. Gotha. 1889 p. 2]. Si nullam haec res suspicionem movet, archetypum intra a. 700—800 compositum esse constat.

collatos et cod. P ratio appareat, materiam mihi promptam et paratam afferre liceat:

a) Codex P comparatur cum codice Marciano [M].

I 91--93. in textu M. in mg. vel om. rell. exh. P. — 615. mentitur] mentitus M. ψευσάμενος. — II 771. pigre] pigra M. νωθρός. — III 41. squamosos] squamosus (+os²) M. φολιδωτός. — IV 224. loquendi] loquenti M. τῆς μητρὸς λεγούσης. — V 373. patientia] potientia (patientia²) M. σθένος. — VIII 157. thalamis] thalami (i. r. m²) M. τὸ τῆς εὐνῆς αἶσχος. — post VIII 317: venit athalantis coenei pulcherrima virgo M. ἦλθε δὲ καὶ ὁ κόσμος τοῦ Λυκαίου ὄρους, ἡ Τεγεᾶτις Σχοινέως Ἀταλάντη παρθένος ἐκπρεπεστάτη. — IX 423/4. queritur canescere mitem Aesona flava Ceres M. νεμεσᾷ δ' ἡ ξανθὴ Δήμητρα πολιωθέντος τοῦ ἐπιεικοῦς Αἴσονος. — IX 561. oscula coram] o. cara (+coram) M. ἡδέα φιλήματα. — X 32. debentur] debemus M. ὀφείλομεν. — 191. linguis] lignis M. τοῖς ξύλοις. — 287. dubie] sic M. medio rell. σὺν ἀμφιβολίᾳ. — 553. mirabere] mirabile M. τὸ θαυμάσιον. — XII 91. huius] sic M. omne rell. ταυτησί. — 96. quod et aes et proxima rupit] quod exhesit proxima M. ὃ καὶ ἐνέσχετο καὶ διέρρηξε. — 166. iuveni] sic M. iuvenis rell. τῷ νεανίᾳ. XIII 53. velaturque] venatur ≡ M. θηρεύει. — 94. spem] spes M. ἐλπίσι. — 563. sonti] sontis M. τοῦ ἐξαγίστου. — 866. sic] sic M. si rell. οὕτως. — 921. iam tum] tantum M. τόσονδε.[261])

---

261) Tantummodo eos locos, qui, quod mirum inter codd. P et M [vel postea inter P et N, λ, ε] consensum exhibent, magnam persuadendi vim praebent, perscribere in animo habeo, cum alios, qui tanta vi auctoritateque carent, quibus plerumque non solum cod. M, sed etiam alii cum cod. P consentiunt, tantummodo annotare satis censeam. Inter codd. M et P consensus invenitur etiam in his versibus: I 70, 233, 235, 255, 307, 313, 503, II 66, 360, 408, 425, 503, 532, 550, 567, 682, 738, 774, 836, III 52, 92, 224, 351, 381, 433, 519, 545, 728, IV 21, 131, 181, 260, 273, 297, 371, 412, 421, 538, 546, 555, V 59, 116, 160, 175, 199, 421, 446, 457, 484, 539, VI 61, 312, 370, 416, 417, 448, 496, 517,

b) Codex P comparatur cum codice Neapolitano (N).[262]

I 178. ipse] ille N. ἐκεῖνος. — II 191, 192, 193, 194 N. 191, 193, 194, 192 rell. 191, 192, 193, 194 P. — III 392. om. N. om. P. — IV 494. linguaque] linguisque N. καὶ ταῖς γλώτταις. — IV 598. terretur] terre ≡ tur [n eras.] N. ἐδειματώθησαν. — V 20. nisi si] nisi tu N. εἰ μὴ σύ. — 387. audit] edit N. φέρει. — VII 248. civit] lenit N. i. mg. $M.^{3}$ ἐμειλί-
+vota
ξατο. — VIII 535. vota] dicta N. dicta ε. ῥήμασιν. — XII 4. tristi] tristi ≡ [s eras.] N. τοῦ δειλαίου Πάριδος. — 264. reluctanti] reluctantis N. ἀντιβαινούσης. — XIII 49. i. mg. N. om. P. — 312. praestoque] pretioque N. [N^{2} teste Magno] καὶ τῷ τιμήματι. — 880. affer opem] et fer opem N. καὶ Βοήθησον. — XIV 56. fusos] pressos N. χυλὸν ἐκθλιβόντα. 529. instructa] infausta N. δυστυχῆ. — 682. quas] quam N. ἥν.[263]

674, 675, VII 118, 152, 223, 271, post 293, 343, 346, 395, 426, 509, 530, 589, 616, 662, 739, 806/7, VIII 30, 91, 119, 131, 152, 153, 266, 278, 369, 409, 514, 641, 854, 858, IX 17, 94, 106, 128, 204, 208, 290, 494, 736, 769, 797, X 109, 202, 252, 271, 356, 377, 387, 401, 459, 584, 728, 739, XI 39, 57, 112, 278, 326, 328, 368, 493, 608, 687, 695, 701, 763, XII 30, 64, 71, 73, 195, 236, 352, 474, 505, 540, XIII 29, 33, 76, 233, 409, 460, 494, 495, 659, 693, 762, 770, 843, 911, XIV 15, 96, 118, 131, 211, 326, 371, 411, 442, 495, 574, 594, 773, 790, 804.

262) Cf. Riese in ed. 2 praef. p. XXIX sqq. et H. Magnus, Studien z. Überlieferung u. Kritik der Metamorphosen Ovids VI. Noch einmal Marcianus und Neapolitanus. Prog. d. Sophien-Gymn. Berl. 1902.

263) Et his locis: I 27, 235, 313, 398, 462, II 19, 275, 278, 497, 503, 713, 730, 836, III 242, 545, IV 21, 45, 48, 121, 538, 564, 570, 628, 759, V 34, 59, 80, 108, 131, 160, 172, 175, 199, 261, 292, 370, 421, 446, 457, VI 184, 312, 390, 448, VII 78, 152, 262, 271, 343, 346, 380, 509, 530, 564, 589, 662, 780, 806/7, VIII 67, 91, 130, 131, 153, 266, 278, 356, 514, 588, 641, 854, 858, IX 94, 204, 208, 358, 580, 699, 706, 711, 797, X 109, 271, 291, 399, 584, 631, 739, XI 45, 57, 251, 262, 278, 368, 493, 538, 630, 687, XII 108, 167, 195, 239/40, 244, 382, 395, 505, XIII 20, 33, 40, 55, 56, 76, 201, 233, 276, 302, 319, 338, 460, 494, 495, 539, 653, 693, 718, 794, 833, 843, 904, 910, XIV 15, 20, 56, 187, 211, 288, 371, 390, 400, 411, 412, 442, 464, 472, 481, 494, 523, 574, 671, 773, 804, 818, 825.

c) Codex P comparatur cum codice Laurentiano (λ).

I 420. in alvo] ab alvo λ. ἐκ νηδύος. — 484. suffunditur] suffundens λ. βάπτουσα. — 642. ignorat] miratur λ. θαυμάζει. — II 75. ne te] nec te λ. οὐδέ σε. — III 49. adflati] sic λ. afflatu rell. τοῦ ἐμπνευμένου. — 420. sua] ceu λ. ἅτε. — IV 341. scilicet] ut puer λ. ὁ δ' οἷα παῖς. — 676. visae] eximie λ. ἐξῃρημένης. — VI 237. pavido] sic λ. paullo rell. εὐλαβουμένῳ. 423. Mopsopios] cecropios λ. τοὺς Κεκροπείους. — VI 538. hostis] non haec λ. οὐ τοῦτό μοι τῆς τιμωρίας. — 579. illa] ille λ. ὁ δέ. — VII 213. rudem] rubrum λ. τὸν φοινικοῦν. — 440. Sinis] suis λ. τῇ ἰδίᾳ ῥώμῃ χρησάμενος. — 556. ventis] venis λ. τῶν φλεβῶν. — IX 113. 112 λ. 113. 112. — 248. datur] datis λ. δίδοτε. — 368. habebat] habebas λ. σὺ εἶχες. — 441. cum videat] cum videant λ. βλέποντες. — 694. 693 λ. 694. 693. — X 115. parilique] parilesque λ N.[2] ἴσοι τε τὸ μέγεθος. — 297. de qua] de quo λ N. (N[2]?) ἐξ οὗ. — XI 100. optandi] optanti λ. εὐξαμένῳ. — 351. oris] heros λ. ἥρως. — 678. illic] ille λ. ἐκεῖνος. — 704. miserande] miseranda λ. ἡ δύστηνος. — XII 167. a vulnere] ad vulnera λ. πρὸς τὰς πληγάς. — 198—200. i. mg. λ. om. P.[264])

264) Et his locis: I 27, 132, 135, 166, 269, 298, 313, 317, 348, 398, 405, 573, 604, 678, 747, II 165, 178, 275, 434, 497, 681, 730, 736, 758, 788, 867, III 3, 76, 162, 242, 345, 381, 420, 524, 539, IV 45, 48, 67, 154, 181, 205, 273, 346, 388, 389, 436, 504, 537, 557, 564, 638, 712. 759, 797, V 2, 80, 97, 108, 127, 172, 292, 314, 353, 385, 386, 390, 421, 446, 459, 460, 555, 641, VI 35, 59, 165, 184, 231, 234, 341, 370, 390, 393, 439, 511, 551, 576, VII 19, 67, 78, 118, 158, 190, 209, 262, 271, post 293, 308, 343, 346, 380, 395, 453, 530, 616, 621, 662, 726, 741, 756, 763, VIII 9, 65, 67, 86, 117, 130, 131, 138, 153, 224, 278, 298, 300, 306, 356, 409, 514, 564, 634, 641, 757, 770, 854, 858, IX 23, 76, 88, 128, 144, 212, 250, 358, 416, 506, 580, 653, 669, 699, 711, 714, 797, X 202, 271, 291, 346, 356, 359, 387, 399, 401, 408, 417, 450, 495, 584, 596, 631, 644, 670, 691, XI 2, 16, 49, 56, 57, 114, 177, 204, 209, 222, 233, 251, 259, 262, 278, 290, 326, 328, 366, 372, 422, 473, 493, 534, 543, 608, 635, 687, 695, 701, 712, 714, 747, 749, XII 71, 108, 158, 167, 251, 257, 262.

d) Codex P comparatur cum codice Amploniano [ε].[265])

I 479. nemora avia] nemorum avia ε. τὰ τῆς ὕλης ἄβατα. +montibus — IV 647. moenibus] menibus ε. montibus rell. τείχεσιν. — 749. iterant] sic ε. ut erant rell. ἀναζωπυροῦσιν. — VII 336. vitiantes] mutantes ε. μεταμείβοντας. — 520. morer vos] sic ε. τοῦ μὴ ὑμᾶς ἐπέχειν. — VII 765. rurigenae] +colae rurigenae ε., rurigenam rell. οἱ ἰθαγενεῖς. — 824. ficti] sic ε pr. var. lect. fi (ex a) cti N. facti rell. τοῦ πεπλασμένου. — IX 356. tenebant] tegebant ε. ἔσκεπον. — X 588. setius] segnius ε. βράδιον. — XI 401. in . . . caede] ab . . . caede ε. ἐκ τοῦ φθείρειν. — XII 46. aere] aere ε. e|||re N. aure rell. χαλκοῦ. — 568. nunc] non ε. οὔτι. — XIII 279. Hector abit violatus] est Hector violatus ε. κεκάκωται ὁ Ἕκτωρ. — 383. re] tunc. ε h [Hauniensis]. τότε. — 446. gratia] gloria ε. δόξα. — 691. rodunt] lambunt ε. lambunt (lāb. i. r.[2]) N. διέλειχον. — XIV 229. victos] captos ε. ἑαλωκέναι. — 350. herbae] herbas ε. πόας. — 365. precantia] venefica ε. φαρμάκους. — 377. relinquit] repellit ε. διεκρούσατο. — 427. et iam longa] et in gelida ε. καὶ ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς. — 434. veteres . . . Camenae] veteres . . . coloni ε. οἱ τῶν οἰκητόρων παλαιγενέστατοι.[266])

---

265) Cf. Grau, De Ov. metam. codice Amploniano priore, Diss. Halle 1892.

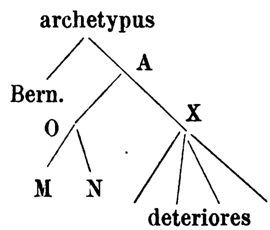
266) Et his locis: I 135, 269, 317, 348, 405, 573, 604, II 275, 412, 434, 503, 525, 681, 730, 736, 758, 791, 792, 819, 835, 867, III 76, 162, 242, 345, 381, 524, 539, IV 48, 67, 121, 203, 310, 346, 388, 450, 469, 504, 537, 620, 628, 759, 767, 790, 797, V 2, 34, 97, 119, 127, 131, 172, 313, 353, 386, 390, 415, 450, 459, 460, 641, VI 35, 59, 184, 328, 439, 496, 576, VII 8, 19, 62, 67, 78, 158, 190, 209, 252, 308, 380, 390, 554, 616, 726, 763, 769, 786, VIII 8, 9, 67. 86, 130, 224, 266, 306, 356, 702 sq. 770, 797, IX 208, 250, 416, 559, 580, 653, 714, X 182, 202, 191, 346, 399, 401, 408, 450, 495, 631, 710, XI 2, 16, 49, 138, 177, 204, 209, 233, 251, 259, 290, 366, 372, 383, 534, 608, 630, 635, 712, 714, 747, 749, XII 70, 108, 158, 167, 175, 179, 239, 262, 306, 312, 322, 382, 444, 505, 508, 540, 576, XIII 20, 40, 55, 56, 92, 158, 171, 234, 338, 371, 392, 539, 597, 681, 718, 724, 762, 794, 805, 849, 904, 956/7, 963, XIV 34, 83, 160,

Iam his quos attuli locis Planudis codicem ab eodem archetypo, ad quem omnes libri redeunt, originem traxisse satis probatum videtur; si quis investiget librum, quicum cod. P maxima affinitate coniungatur, hunc esse cod. Laurentianum, quem in XII 298 deficere in memoria tenemus, locorum indicat numerus. Nunc autem, quanta cod. P ad crisin in Metamorphosesin factitandam sit auctoritate, est demonstrandum. Ut ita fiat, breviter strictimque, praesertim cum nihil habeam praeter explicatum, iam oportet repetatur, quae inter codices intercedat ratio.[267])

169, 250, 269, 272, 288, 371, 385, 390, 400, 408, 412, 457, 463, 464, 472, 494, 523, 534, 557, 622, 637, 666, 687, 695, 700, 722, 765, 803, 818, 843,

267) Haec, quae nunc premuntur, H. Magnus dilatavit in Jahrb. f. Phil. u. Päd. I. Abt. Bd. 149 (1894) p. 191 sqq., 637 sqq., 759 sqq. Contra sentit Alfredus Gercke, qui de hac re litteras ad me misit has:

»Inter Hugonem Magnus meque ea in re dissensio est, quod ille affinitatem codicum certa ratione circumscribere et imagine quadam comprehendere posse sibi videtur, ego argumenta eius valere nego. Talem enim imaginem sibi finxit:

Neque tamen lineolas quasdam interpolatorum inter codices intercedentes deesse ingenue concessit, quoniam codices deteriores modo cum O modo cum M aut N conspirare ipse observavit. Contra equidem exemplar A olim fuisse negavi et exemplar X fuisse umquam simul negavissem, si viri clarissimi rationes tum novissem. Itaque occasione nunc oblata codices deteriores a Bernensi et O separari iure vetare meum erit.«

»Proprior enim codicum M N affinitas recte concluditur ex versibus omissis, corruptelis, interpolationibus: hi ipsi quoque sunt deteriores, melioribus enim libris adhuc caremus. Gemellos igitur ex O ortos eoque non ita multo vetustiore agnoscimus; neque vero inde sequitur, ut ceteros ex altero eodemque fonte manasse sumamus. Immo

Ovidii Metamorphoses duabus diversis sicuti familiis integrorum codicum traduntur, quarum una libros M et N, codices recentiores [ς vel omnes vel praeter nominatim laudatos] altera amplectitur. Codd. autem M et N ab eodem exemplari (O) pendent, quod ut interdum corruptas scripturas, ita permultis locis solum verba sine dubio Ovidiana rettulit, cum, qui eadem qua cod. O sit, auctoritate liber inter codd. ς, quorum nonnulli interdum mirum in modum adversus consensum codd. M et N verba genuina exhibent, desit. [cod. X].[268]) Itaque investiganti, quanta auctoritate exemplar Planudeum sit, quam rationem ad cod. O habeat, indagandum est; si autem cod. P

---

vitia quaedam deteriorum et Bernensis communia esse olim dixi, veluti vv. I 91—93 omissos esse in Bern. Harl. ɛ λ^1 N^1 (ubi M deest); alia inter deteriores et M N communia Magnus enotavit, velut vv. I 477 et 698 in β M N omissos esse. Adde I 426 b et 427 a om. in ɛ H N^1 (m deest), ubi scriba a „quaedam" priore aberravit ad „quaedam" lineae sequentis. Haec vitia num sic orta esse putas, ut codicum Harl. ɛ λ scribae exemplari O inspecto singulos versus ibi omissos ex suis quoque libris secludendos esse censerent? Sic similitudo explicari nullo modo potest. Immo codices lacunis corruptelisque foedati olim multi circumferebantur, alius alio melior erat alibi vel deterior; alius ex alio corrigebatur, ceteri ex O, O ex ceteris. Ipsam rationem ignoramus et semper ignorabimus, nisi forte multi codices eique satis vetusti in lucem protracti erunt. Nunc ubi ex Heinsii notis 'quinque deteriores' notantur, de singulorum ratione et affinitate nihil constat.«

»Unus accedit tamquam novus testis, Planudem dico. Quid de illo iudicabimus? Vitia modo codicis M modo gemelli fratris praebet, quae olim in O exstitisse veri non est simile. Praeterea in corruptelis cum λ congruit neque affinitatem cum excerptis intercedentem abnuit. Neque igitur tibi, Henrice Müller, assentiri poteram, qui exemplar Planudeum ad familiam codicis O (quam ego ignoro) pertinere olim contendebas, neque nunc possum, si non ex O sed e X illud manasse asseveras. Immo habemus exemplar eodem modo foedatum et interpolatum quo M N ɛ λ, idque alibi plurimis melius alibi ceteris simile vel par, alibi deterius esse observamus. Hoc igitur libro in medium introducto non Magni firmatur ratio a te recepta, sed mea, qua certam codicum affinitatem adhuc inveniri posse negavi et nego.«

268) Cf. H. Magnus l. c. p. 207.

ad codd. ς pertinere videatur, num idem quod cod. O ad Metamorphoses recensendas valeat.[269])

---

269) Sed ne quid temere praeterisse aut non satis diligenter secutus videar, paucis verbis de ratione inter codices mutilatos et codicem P intercedente agam, etiamsi hoc modo ad id, quod specto, parum proficitur. Fragmentum Londinense musei Brit. 11967 s. X—XI (b), quod iam Kornius contulit [cf. etiam Gottlieb, Wiener Stud. 12 (1890) p. 133 sqq.] gemellum codicis Marciani esse H. Magnus, qui de omnibus fragmentis disseruit in Jahrb. f. Phil. u. Päd. I. Abt. 34 Bd. (1893) p. 621 sqq., demonstravit ideoque consensus cum cod. P rarus invenitur. Hos memorabiles locos notavi:

IV 792 alternis] alternos O b	ἀλλεπαλλήλους φέρει ὄφεις.
V 116 laevo] saevum b M^1 3 ς	δεινὸν ξίφος.
172 fregit in extrema percussae parte columnae] fregit et extrema percussa b	συνέαξεν· ὡς γὰρ τὸ ἔσχατον μέρος ἐπάταξε τοῦ κίονος.
387 audit] edit b	φέρει,

cum aliis versibus miro cod. b scriptura, ut IV 388 incesta, V 199 silex, in cod. P non legatur.

Inter fragmentum Lipsiense Rep. I no. 74 s. X (L), publici iuris a Cl. Hellmuth in Sitzungsber. d. Akad. d. Wiss. zu München 1883 p. 222 sq. factum et cod. P consensus exstat his locis:

III 149 fortunamque] fortunaeque L	τῆς τύχης.
250 falsi] falsa—sub imagine cervi L	ὑπὸ ψευδεῖ τύπῳ ἐλάφου,

inter fragmentum Tegernseense (T, cf. Hellmuth l. c. p. 231 sqq.) et codicem P his:

IV 168 Leuconoe] sic T	Λευκονόη.
X 325 nullo—dilectu] nullo—delicto T	σὺν οὐδενὶ ἁμαρτήματι.
XI 697 multum] tecum T λ	ἅμα σαυτῷ.
700 perii] sic T λ. ponti O multi ς	ἀπωλόμην.
XIII 597 vos] di T multi ς	οὕτως ἐθελήσατε ταῦτ' ὦ θεοί.
XIII 762 validaque] nostrique T multi ς	τῆς ἡμετέρας . . . ἐπιθυμίας,

inter fragmentum Monacense 23612 s. X (m, cf. Hellmuth p. 241 sqq.) et cod. P his:

X 399 placabilis ira] placabimus iram m λ s	ἐξιλασόμεθα τὴν ὀργήν.
XI 251 rigido] gelido m λ s	ψυχρόν.
259 saxo] ponto m λ s	πέλαγος.
XII 230 ore] heros m λ	ἥρως.

Reliqua fragmenta, quae attulerunt Klein, Progr. Confl. 1821, R. Ellis, Journal of Phil. XV (1886) p. 244 sqq., C. Hosius, Mus. Rhen.

Neque vero si codd. P et O inter se comparantur, quin fere nusquam in tanto tam inmensoque campo consensus inveniatur, ulla esse dubitatio potest. Tantummodo his perpaucis locis, quos iam adferam, codd. P et O easdem miras scripturas easque corruptas exhibent, quae, quia aliis libris non traduntur, ad rem explicandam permultum valent:

III 42 inmensos] inmenso O. ἀπλέτῳ πηδήματι. — V 457. nocendi] loquendi O. τοῦ λέγειν. — VII 589. tulit] dedit O. δέδωκεν. — IX 94. subit] fugit O. ὑπέδραμε. — X 739. nomina] omĩa M. oĩa N. τὰ πάντα. — XI 496. ventorum] undarum O. κυμάτων. — XII 195. in ullos] in illos O. ἐν τοῖς ἐκείνου θαλάμοις. — XIII 76. hoc] hic O. ἐνταῦθα. — 494. ultime] ultima O. θύγατερ ὑστάτη. — XIII 843. nam] quem O. ὅν. — XIV 211. mandentemque] madentemque O. καὶ διάβροχον. 442. marmorea] marmoreo O. ἐπὶ στήλης μαρμάρου. — 594. munere] numine O. τῆς θειότητος.[270])

Alios autem locos, ut I 313, II 503, III 545, V 160, 175, 199, 421, 446, VI 448, 496, VII 152, 271, 343, 346, 509, 530, 662, 806/7, VIII 131, 153, 278, 514, 588, 854, IX 208, 797, X 271, 584, XI 57, 278, 493, 687, XIII 233, 495, 693, XIV

---

46 (1891) p. 291 sqq., parvula sunt neque in tam paucis scripturis codd. consensus notatu dignos inveni. Codicis autem Harleiani, quoniam, postquam a R. Ellisio in Anecd. Oxon. cl. I. V (1885) publici iuris factus est, hunc utriusque codd. familiae scripturis ita esse contaminatum, ut modo huius, modo illius recensionis veluti vestigia sequatur, demonstraverunt R. Ehwald in Burs. Jahresber. 1885 II p. 181 sqq. et H. Magnus l. c. p. 629 sqq., et cod. P consentientes versus tantummodo numerorum notis ponere satis censeo, cf. I 2, 59, 269, 298, 307, 317, 333, 398, 448, 531, 615, II 75, 93, 157, 165, 278, 412, 503, 730, 771, III 41, 162, 242.

270) Scripturas easque corruptas — nam his imprimis codicum affinitas probatur — supra dixi. Quin autem nonnullae non corruptelae sed vera Ovidii verba sint, ut „marmoreo" XIV 442, minime dubito, cf. Fast. III 547: compositusque cinis tumulique in marmore carmen hoc breve, Heroid. VII 194: hoc tamen in tumuli marmore carmen erit.

371, 411, 773, 804, quibus non solum codd. P et O inter se, sed etiam nonnulli ς cum illis consentiunt, non multum valere in omnium confesso erit. Adde quod persaepe mira cod. O scriptura in libro Planudeo non invenitur, ut I 258, 304/5, 390, 479, 484, 647, II 584, 720, 867, III 363, 702, IV 34, 577, V 95, 459, 558, VI 165, VII 158, 460, 583, 731, 824, VIII 50, 138, 243, IX 592, X 151, 493, 550, 559, 648, XI 456, XII 192, 247, 250, 268, 341, 568, XIII 54, 95, 191, 203, 251, 272, 345, 385, 403, 493, 510, 567, 574, 601, 607, 678, 686, 700, 833, 858, 865, 887, XIV 10, 148, 547, 574, 679, 703, 758.

Quibus locis allatis cum consensus codd. P et O nullam fere rationem esse nemo non concedat, haec maxime inter cod. P et cod. O intersunt, primum quod hic persaepe versus sine dubio Ovidianos omisit, ille exhibet, cf. I 477, 742, III 175, IV 113, 227, VIII 683, XI 437/8, 534, XII 230/1, XIII 57, 211, 804, 828, XIV 182/3, 224, 705/7, tum quod liber Planudeus non solum iisdem locis omnibus, atque codd. ς, quot nos quidem novimus, versus dubios vel adulterinos tradit, sed etiam ibi, ubi in codice quodam versum ab aliis librariis omissum se invenisse veteres editores annotaverunt, ut V 678, VI 96, IX 198, XIII 205, XIV 225, 657. Tantum autem abest, ut hoc codici P vitio dem, ut hac ipsa re bonitatem codicis P probari putem. Hi enim versus quoniam codicum ς, sed aliorum alii, proprii sunt, nonne eum librum optimum iudicabimus, in quo fere omnes leguntur? inde enim illos in alios libros irrepsisse probabile est. Nimirum exemplar Planudeum ex nullo, quos quidem novimus, codice aut originem traxisse aut omnino pendere permulti loci probant.

Quoniam codicem P ad familiam codicis O pertinere nunc nemo non pernegabit, num liber Planudeus tam saepe contra auctoritatem vel codicis O vel omnium codicum verba genuina tradat, ut idem quod codicem O valere sit existimandum, exquiratur oportet. His locis cod. P vel solus, vel

cum uno tantummodo libro consentiens adversus alios libros verba genuina exhibet:[271])

I 50. inter utrumque] sic B 4 ς. utramque rell. ἀμφοῖν μεταξύ — 155. subiectae Pelion Ossae] sic B. subiect $\overset{\circ}{|||}$ M.
+to
subiecto N. subiectum ε. subiectum λ. τὸ Πήλιον τῆς ὑποβεβλημένης Ὄσσης. — 190. tentata] sic B λ.[1] temptanda rell. sic P. — 199. confremuere] sic 1 ς. non fremuere B. contremuere rell. συνεθορύβησαν. — 299. quae] quo codd. οὗ — 333. conchaque sonanti] conchaque codd. εὐήχῳ κόγχῃ ἐμπνεῦσαι — II 93. in pectora] in pectore codd. εἴσω στέρνων ... πέμπειν. — 144. effulget] et fulget codd. διαυγάζει [sine καί] — 191. 192. 193. 194 sic N. 192 post 194 rell. 191. 192. 193. 194. — 506. et celeri] et pariter O λ. καὶ ταχινοῖς
be. ris ab[2]
ἀνέμοις. — 646. prohibebere] prohiberis O ε. prohibere λ. κωλυθήσῃ. — *518. est vero, quis, qui] quis qui (i i. r. fuit quam) M. quisquam N. cur quis N[2] ε. qsq. λ. — ἆρ' οὖν ἔστι τις ὅς. — 792. cacumina] papavera O λ. κορυφάς. — 505. arcuit] arguit codd. ἀνέκοψεν. — II 668. simulantis equam] simulantis equae codd. ἐοικυίας ἵππῳ. — *II 476. adversa prensis a fronte capillis stravit humi pronam] aversam M. aversa N. ãversã[3] λ. arreptam ε N[2] ἀντικρὺ κατὰ μέτωπον τῶν τριχῶν δραξαμένη ἐστόρεσε πρηνῆ κατὰ γῆς. — III 39. urnae] urnae B. undae + urnae[2] N. undae rell. ὑδρίαι — 90. in guttura] in gutture codd. ἐσαραχθέντα τῷ φάρυγγι. — *93. ima parte ... caudae] imae codd. τῷ τῆς οὐρᾶς ἄκρῳ. — 480. summa ... ab ora] summo ab ore O λ. summa ...

---

271) Asterisco eos locos notavi, quos aliter ae plerique editores esse scribendos auctoritate codicis P. nisus censeo. Nonnullis locis liber Planudeus arridentes quidem scripturas exhibet, quas ne textu recipiendas esse putem, certi tantummodo argumenti inopia impedivit, ut II 135 currum] cursum P. III 644 aliquis] alius P. IV 92 exit] surgit P. VII 788 addere] indere P. IX 163 dilapsa] diffusa P. XII 244 tum] nunc P. XIII 133 succedit] succedat P. 299 si vocas] si vocat P. 406 auras] oras P.

ab ore ε. ἀπ' ἄκρου τραχήλου. — 490. caeco] tecto codd. ἀδήλῳ. — 594. pluviale] sic ε. fluviale codd. (cor. N²) ὀμβροφόρον. — 694. diris] duris codd. δειναῖς. — IV 150. in unum hoc] in unum haec codd. εἰς ἓν τοῦτο. — 451. simul] semel codd. ἐν ταὐτῷ. — 587. nec verba volenti sufficiunt]
+volenti²
loquenti M. loquenti rell. καὶ λαλεῖν ἐθέλων οὐκ ἔχρητο δὴ ῥήμασιν. — 749. iterant] sic ε. ut erant rell. ἀναζωπυροῦσιν. — 780. ferarumque] ferarumque N. ferarum rell. καὶ θηρῶν. — 782. se tamen] sic ε. sed tamen rell. αὐτὸς δ' ὅμως. —
+montibus
647. moenibus] menibus ε. montibus rell. τείχεσιν. — V 252. Cythus] cipro codd. Κύθνον. — VI 107. reducere] recondere ε. recludere rell. εἰς τοὐπίσω διδόναι. — 327. pavido] sic λ.
+vecta
paulo rell. εὐλαβουμένῳ. — 422. subvecta] subiecta ε. subiecta rell. ὑφορμῶσαι. — VI 506. dextras utriusque] sic Priscianus. utrasque codd. τὰς ἑκατέρων δεξιάς. — *664. semesaque] emersaque M λ. em̃saquae ε. inmersaque N. τὰ ἡμίβρωτα.[272] — VII 8. Minyis] numeris codd. τοῖς Μινύαις. — 62. concurrere] sic ε. incurrere rell. συνιέναι. — 76. recesserat] resederat codd. ἀπεχώρησεν, — 146. 145. O ε. 145.
a
146. — 182. vestes induta recinctas] relictas M λ. relictis N.²

---

272) Quam rem cum contra omnes fere artis criticae dignitates pugnem, strictim explicare meum puto. Emersaque in codd. M λ Rhenoviensi, em̃saque codd. ε Sithiensi M 670, immersaque codd. N Sithiensi M 678 exhibetur. Quae cum ita sint, immersaque ex Fast. IV 199 'prolem devorat immersam visceribusque tenet' correctum esse apparet. Quod codices emersa hi, illi emensa exhibent, in hac ipsa re corruptelam esse negari non potest. Haec varietas eo, quod librarii 'emesa' in textu invenerunt, facta est. 'Emesa' autem est 'semesa'; nam cum olim Metamorphoses continuis litteris cursivis exaratas fuisse ex plurimis locis liqueat, antecedente dapes prius „s" in 'semesa' perfacile evanescere potuit. Neque vero quin illud „egerere emersa viscera" omni Ovidiano lepore et subtilitate elegantiaque careat, ulla unquam in dubitatione versari potest. Itaque 'semesa', quod nihil offensionis habet, textu recipiendum esse censeo.

+recinctas +recentes
relictas ε. ἀπολελυμένην ἐσθῆτα περικειμένη. — 225. Othrysque Pindusque et Pindo maior Olympus] Otris quas pindus quas Pindo M. Othrisque et pindus pindo N. otrisque λ ε. Pindus et λ ε.
+pindo maior olympus
pindus maiorque ambobus olympus ε. Ὄθρυς τε καὶ Πίνδος καὶ ὁ τοῦ Πίνδου μείζων Ὄλυμπος. — 262. acres] sic λ. atros O ε. δριμεῖς. — 268. addit et] sic ε. addidit rell. προστίθησι καί. — 293. hunc] nunc codd. τοιοῦτον. — 506. sceptri] regni O λ^1 ε.^{1} τοῦ σκήπτρου. — 520. morer vos] sic ε. moreris |||| M. morer vos [m. vos i. r.^{2}] N. moreris λ. — τοῦ μὴ ὑμᾶς ἐπέχειν. — 580. membraque pendentis tendunt ad sidera caeli] tendentia sidere M^1 λ. tendentes ad sidera M.^{2} tendunt
+leti +celi. i. aeris
ad sidera caeli N^2 i. r. caeli] laeti M. celi ε. καὶ δὴ τὰς χεῖρας πρὸς τὰς ἀστέρας τοῦ ἐπικειμένου τείνουσιν οὐρανοῦ. — 613. nec locus in tumulos] tumulo est codd. καὶ οὔτε τόπος πρὸς τύμβους. — 639. et om. codd. καί. — 731. tristi] sic M.^{2} tristis codd. tristi Planudes. — 786. morsus] motus
+ tos
O λ. (corr. N^2) morsus ε. δήγματα. — 824. ficti] sic ε. pr. var. lect. facti O λ. (corr. N) τοῦ πεπλασμένου. — 839. dixi] dicens codd. (corr. N^2) εἶπον. — VIII 50. ipse] sic ε. ipsa rell. αὐτός. — 306. 305. codd. 305. 306. — 560. utar] utor codd. χρήσομαι. — 701/2. duo ultima verba commutaverunt O λ. recte P. — 820. spargit] peragit codd. διασπείρει. — 865 operatus] oneratus N. honeratus rell. ἐργαζόμενος. — IX. 406. fientque] flebuntque M. ≡ flent atque N. deflentque λ ε. καὶ γενήσονται. — X 73. arcuerat] arguerat O ε.
+ya. +ya.^{3} +ecce
arguerat λ. ἀπεῖρξεν. — 215' Αι Αι] ecce M. e||||e N. ia λ. ya+ee ε. Αι Αι. — 221. abnuet] annuit codd. ἀνανεύσει. — 243. aevum per crimen agentes] aequus per crimina gentis M. aevum] uersas i. r. N.^{2} per crimina gentis (gentes^2) N λ.
+evum per crimen agentes.
nevum per crimina gentis ε. δι' ἀσχημονίας τὸν οἰκεῖον διαγιγνομένας αἰῶνα. — 284. subsidit] subsedit codd. ὑφιζάνει. —

287. dubie] sic M. medio rell. σὺν ἀμφιβολίᾳ. — 724. sed] est M. et rell. ἀλλά. — *XI 83. porrectaque bracchia] longos quoque codd. καὶ τὰς χεῖρας ἐκταθείσας. — 84. fallaris] sic λ. falleris rell. οὐκ ἂν ἠπατήθης.[273]) — 222. actis] annis O ε. (corr. M^2 N^2) ἔργοις. — 644/5. hi . . . solent] hii (i alterum i. $r.^2$) N. solent $N.^2$ hic . . . solet rell. οἱ μὲν . . . εἰώθασιν. — 135. pactique fide data munera solvit] factique codd. καὶ πίστιν δοὺς τὴν προβᾶσαν ἔλυσε χάριν. — 365. fragore gravi strepitus] gravis strepitus N. strepitu M λ. fragore "strepitus" gravis ε. σὺν ἤχῳ βαρεῖ θόρυβος. — XII 91. huius] sic M. omne rell. ταυτησί. — 121. in hoc isdem] sic ε. in hoc idem rell. τούτοις δὴ καὶ ἐπὶ τούτῳ. — 166. iuveni] sic M. iuvenis rell. τῷ νεανίᾳ. — 256. sputautem] spumantem codd. ἐκπτυόντα. — 327. tollere] evellere codd. ἐξαίρειν. — 341. ultor]
+ultor
victor O. victor ε. ἀμύνων. — 427. arcuit] arguit codd. ἀπεῖρξεν. — 509. cumulo] tumulo codd. σωρείᾳ. — 523. clangore] sic N. clamore rell. σμαραγῇ. — 611. parvam . . . urnam] parvum codd. (corr. N^2) μικρὰν ὑδρίαν. — XIII 74. trepidantem] metuentem codd. τρέμοντα. — 235. repono] reposco codd. ἐπανασώζω. — *275. Hectoreo . . . Marti] hectoreis . . . telis codd. τῷ Ἑκτορείῳ . . . πολέμῳ. — 385. sustinet] sic h. sustulit O ε. ἤνεγκε. — 403. sero] sic ε. fero rell. βραδέως. — 562. facit ira potentem] sic h. nocentem rell. δίδωσι μὲν οὖν αὐτῇ ῥώμην ὁ θυμός. — 611. clangor] plangor codd. κλαγγή. — 678. antiquam matrem cognataque iussit | litora] sic ε. antiqua cognataque moenia rell. τὴν ἀρχαίαν μητέρα καὶ συγγενεῖς ἠιόνας κελεύει. — 866. sic] sic M. si rell. οὕτως. — 726. expositum] sic h. impositum rell. ἔκκειται. — *890. iacta] tacta codd. βληθεῖσα. — 928. sedula] sic Priscianus. semine O ε. sedula $N.^2$ φίλεργος.
r
— XIV. 44. carmina] gramina codd. c amina (c r i. $r.^2$) N. ἐπῳδάς. — 173. inmemor] sic ε. impius rell. ἀμνήμων. —

---

273) Cf. v. 83 putes] ἂν ὑπέλαβες.

201. 200. ε. 202. 201. O. 201. om. h. 200. 201. 202. — 219. gestu] sic ε. gemitu rell. νεύμασι. — 233. inde Lami veterem Laestrygonis, inquit, in urbem] inde imas veterum laetā cognoscim' urbem M. Inde lamii (i. r. ex corr. N²) veterem lestrigonis inquit in [i. r. N.²] urbem N. veteris h. laetam cognoscimus urbem ε. ἐντεῦθεν πρὸς τὴν τοῦ Λάμου τοῦ Λαιστρυγόνος ἀρχαίαν ἤλθομεν πόλιν. — 262. sublimi] sic ε. solemni rell. μετεώρου. — 461. auxiliumque petit] auxilium petiit codd. τοῦ δὲ Βενούλου τὰς Τούρνου τελέσαντος ἐντολὰς καὶ συμμαχίαν αἰτήσαντος. — 473. neve morer referens] referens (n ex m) N. referam rell. ἵνα δὲ μὴ βραδύνοιμι διεξιών. — 484. erroris] terroris codd. πλάνης. — 615. cepit] coepit codd. λαμβάνει. — 679. sibi] tibi codd. οἷ. — 700. ossibus] sic ε. ignibus rell. τῶν ὀστῶν. — 710. serae] fere codd. τῇ θύρᾳ. — 727. tui curam] tibi M h. mihi N ε. τὰς περὶ σοῦ φροντίδας. — 733. ornatos] sic ε. laudatos rell. κοσμηθεῖσαν.

Atque hi quidem loci codicis P praestantiam reliquorum librorum, quae neque mutari neque leniri potest, ostendunt. Sed etiam nomina propria, quae a Planude recte exhibentur, emendata ab interprete esse viri docti putaverunt, tamen haec nonnullis quidem locis non interpretis, sed iam codicis esse nunc negari non potest. Quantopere Maximus ab omni corrigendi voluntate abhorruerit, iam supra pag. 2 sqq. demonstravi. An putas eundem, qui VIII 823 pennis, quod pro poenis habuit, tranquille placideque in τιμωρίαις vel VI 219 ὕδασι pro equis vertit, Phoebes codicum VII 231 in Βοίβης ex suo mutasse vel VII 461 Ἀστυπάλαιαν, X 221 Πρωπήτιδας, XII 255 Πελάτης ex gravissimis codd. corruptelis emendasse? Aliis autem locis, quibus aut libri leviter corrupti sunt aut de rebus nobilissimis agitur, Planudem hominem antiquitatis Graecae scriptorumque veterum peritum emendasse minime nego.[274])

274) Omnibus locis utrum interpres emendarit necne, diiudicari non potest. Neque vero raro, ubi, ut interpretem emendasse arbritentur, magis inclinat aliorum animus, Planudes mea quidem sententia iam in suo libro recta verba invenit, ut, ne pluribus exemplis utar,

Quae cum ita sint, certissime mihi colligendum esse puto codicem Planudeum, quamquam nonnullis locis, ut I 103. VII. 213. VIII 758. IX 453. XI 383 interpolatus est, permultum ad crisin in Metamorphosesin factitandam valere, cum eas leges fere servet, quas H. Magnus l. c. p. 207 de codice X adhuc desiderato condidit. Neque vero, qui ingenium atque fidem suam Ovidio recensendo promptam expositamque praebuerunt, in codicibus indagandis atque conferendis nunc relaxari debent, ubi scripturas, quas emendationes adhuc putavimus, veluti I 199 illud „confremuere“ codicis Graecensis 1415, etiam alio libro eoque optimo tradi novimus. Omnes igitur quamvis recentes codices accurate describantur oportet. Ut ita fiat, pro mea parte adiuvabo neque, ne tot tantisque laboribus fructus non capiantur, timeo.

Haec de codice a Planude adhibito satis sunto. Sed interpres ipse qua aetate Metamorphoses verterit, alia est quaestio; nam hoc quoque est eruendum, quia sine dubio non nullius momenti est, utrum Planudes illud exemplar Latinum, cum a. 1295 legatus profecto ut linguae latinae peritissimus theologus ab imperatore Andronico II. ad Venetos missus sit, secum portaverit an iam Byzantii invenerit. Planudes ipse de hac re nos docet epistulis, quas edidit Max. Treu. Nam in ep. V 68 p. 12 legimus haec: ἐγὼ δὲ καὶ περὶ βιβλίου τινὸς ἀξιῶσαι βούλομαι. Βοήτιος ὄνομα τῷ βιβλίῳ· τοῦτο ἐγὼ μετήνεγκα μὲν ἐκ τῆς Λατίνων γλώττης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἔχρησα δὲ πρὸ ἔτων ἤδη που τεττάρων τῷ κατὰ τὴν Ἔφεσον ἰατρῷ ἐπιδημήσας ἐκεῖσε, quae verba non post a. 1300 scripta esse Treu l. c. p. 208 demonstravit. Sed cum Planudes a. 1297 Venetia redierit, Boethii libros ante legationem

---

XII 111. Neque enim ei, qui τὰς Ἠετιωνείας Θήβας forsan ex Il. I 366 correctum esse sibi persuasit, assentior, quia codd. scripturae interpretem ad Echioneas adducunt, praesertim cum et Echionem fuisse Thebanum ex III 126, X 686 [cf. etiam XIII 692 τὰς Ἐχίονος παῖδας] norit et saepe metri leges neglexerit, cf. I 320 Corycidas nymphas] Ἁμαδρυάδας Νύμφας. I 598 Lyrcea ... arva] τὰ Λυκαῖα πεδία.

Italicam conversos esse constat. Quo accedit, quod tantummodo illa Boethii interpretatio[275]) inter omnes Planudis versiones laude digna videtur, scilicet, si quid video, quia magis aetate progressus interpres subtiliore linguae latinae scientia iam utebatur: alia enim causa vix inveniri potest. Ceterum postquam Venetia rediit, crebris atque mortiferis morbis Maximus corripiebatur, ut litteris vacare non posset, cf. ep. 12, 30; 19, 73; 29, 33.

Itaque Planudem ante a. 1295 Ovidii Metamorphoses ex codice quodam vertisse Byzantio pro certo affirmari potest; id minime admirationem movet, cum etiam Heroidum codicem Argentoratensem olim Constantinopoli fuisse sciamus. Cuius saeculi fuerit liber, quem litteris minusculis exaratum fuisse errores legendi (cf. pag. 3) probant, erui non potest neque poterit, quoad exemplar ipsum felici quodam casu ad lucem redierit.

---

275) Ed. E. A. Bétant, Genève 1871.

VITA.

Henricus Guilelmus Hermannus Mueller a. d. XVII. Kal. Sext. a. MDCCCLXXVII natus sum in vico Scharmbeck prope Bremam sito, patre Friederico, matre Anna e gente Noltenia, quibus adhuc vivis laetor, fideique ascriptus sum evangelicae. Primis litterarum elementis imbutus decem annos natus inter discipulos Gymnasii Bremensis receptus sum. Maturitatis testimonium nactus vere a. MDCCCLXXXXVII academiam petii studiis philologicis operam navaturus. Atque in scholis me docuerunt viri doctissimi hi: † J. Bruns, Busolt, † Christ, Gercke, † Kaibel, A. Körte, Kroll, Krumbacher, Leo, † Milchhoefer, J. Müller, A. Schoene, W. Schulze, Seeck, Woelfflin; nec non Gottingensis, Kiliensis, Gryphiensis seminarii philologici sodalis fui.

Quorum praeceptorum cum omnium, tum imprimis Gerckii et Krollii et Seeckii, quot quantaque unius cuiusque sint in me merita, grate memini semperque meminero.